ilke

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

* Uluslararası İşçi Dayanışması Semineri
* Proleterya Enternasyonalizmi : Teori ve Pratik
* Maocu Pekin Yönetiminin Yeni Serüveni
* III. Enternasyonal'den 60 Yıl Sonra
* F. Almanya'da Meslek Yasağı ve "Sefiller„
* Kamboçya Sorunu ve Barış
* 141 ve 142 Üzerine Ne Diyorlar ?
* Siyasi Eğitim

Cilt/11 Ocak - 1979 Sayı/63

ilke

SAYI : 63
MART 1979

AYLIK / İNCELEME / YORUM / BELGE DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

Sahibi: *Öner Ciravoğlu* / Yazıişleri Müdürü: *Yusuf Hasançebi* / Yazışma ve havale adresi: P.K.: 71, İstanbul / Yönetim ve dağıtım adresi: Cağaloğlu, Başmuhasip Sokak, Tan Apt. No: 10 - 11, İstanbul / Abone şartları, yıllık 300, altı aylık 150 lira. Dış ülkeler için iki katıdır / Baskı: *Kültür Matbaacılık* / Dizgi: *Evren Matbaası* / İlan: Tam sayfa 500 lira. Diğer ilanlar, santimi 25 lira /
Basıldığı Tarih : 12 Mart 1979

22 Ocak 1979'dan-22 Şubat 1979'a

22 OCAK 1979

- TUDEH, «Ayetullah Humeyni'nin demeçlerinde çizilen siyasal çizgiyi izleyecek her hükümeti destekleyeceğini» açıkladı.
- İran'da Naipler Konseyi Başkanı Teherani, Humeyni'nin çağrısına uyarak istifa etti.
- Şah, Mısır'dan Fas'a gitti.
- İngiltere'de kamu hizmetlerinde çalışan 1,5 milyon görevli 24 saatlik greve gitti.
- FKÖ Güvenlik Işleri Sorumlusu Ebu Hasan'ın otomobilinde bomba patlaması sonucunda Ebu Hasan ve 8 kişi öldü.

%

23 OCAK 1979

- Adalet Bakanı Mehmet Can istifa etti, ancak istifası Başbakan Bülent Ecevit tarafından kabul edilmedi.
- Tunceli'de devrimci bir öğretmen işkence edildikten sonra öldürüldü.
- Maliye Bakanlığı Hesap Uzmanları, ücretliler dışındaki mükelleflerin geçen yıl 8 milyar lira tutarında geliri gizlediklerini saptadı.
- Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinde çalışan 151 öğretim üyesi ve yardımcısı, tam gün kapsamına alınmalarını istedi.
- İngiltere'de Callaghan hükümeti, Avam Kamarasında güven oyu aldı.

24 OCAK 1979

- Mardin'de bir ilkokul öğretmeni öldürüldü.
- TÜMAS Merkez Yürütme Kurulu, «Üniversitelerin tutucu çevrelerinin Tam Gün Yasası aleyhine yürüttükleri kampanyayı» kınayrak, «yasanın bazı eksikliklerine karşın ileri hükümler getirdiğini» belirtti.
- Tahran havaalanı, Ayetullah Humeyni'nin İran'a dönüşünü engellemek üzere askeri birlikler tarafından işgal edilerek ulaşıma kapatıldı.
- İsrail birlikleri Güney Lübnan'ı bombaladı; 4 kişi öldü, 21 kişi yaralandı.

25 OCAK 1979

- Kilis'te ilerici bir avukat öldürüldü.
- İçişleri Bakanı Hasan Fehmi Güneş, Trabzon'da POL-DER üyesi 18 polis memurunu açığa aldı.
- Bursa Tıp Fakültesi'nde görevli 123 öğretim üyesi ve pardımcıları ile Samsun 19 Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Asistanları, «Tam Gün Yasası»nı desteklediklerini açıkladılar.
- Tahran sıkıyönetim komutanlığı, İran'daki tüm havaalanlarının üç gün süreyle kapalı tutulacağını açıkladı.

26 OCAK 1979

- Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı, POL-DER'in, çalışmalarını sıkıyöneti msüresince durdurdu.
- Başbakan Ecevit, resmi bir ziyaret için Libya'ya gitti.
- İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi, Türk Ceza Yasasının 142. maddesinin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurdu.
- Tahran'da gösteri ve toplantıların yasaklanmasını protesto eden göstericilerin üzerine askeri birliklerin açtığı ateş sonucunda 5 kişi öldü, çok sayıda gösterici yaralandı.

27 OCAK 1979

- TÜSİAD Başkanı Feyyaz Berker, «KİT açıkları, bütçe açıkları, aşırı taban fiyatları ve aşırı toplu sözleşmeler enflasyonu 1978'de dayanılmaz bir noktaya getirmiştir» dedi.
- Ege Üniversitesi'nde görevli 156 öğretim üyesi «Tam Süre Çalışma Yasası»nı desteklediklerini bildirdiler.
- İran'ın başkenti Tahran'da yüzbinlerce gösterici Şahpur Bahtiyar hükümetini protesto etti.
- İtalyan Komünist Partisi, Andreotti hükümetinden desteğini çektiğini açıkladı.

28 OCAK 1979

- Libya Başbakanı Callud: «Türk ve Arap ülkelerinin halkları bir bütün halinde Batı'daki sömürücü ve emperyalist devletlere karşı mücadele vermeliyiz.»
- Bursa - Bilecik Tabib odası ve TÜMAS Bursa Şubesi, Tam Gün Yasası'nı desteklediklerini açıkladılar.
- Ayetullah Humeyni, Şahpur Bahtiyar'la ancak Başbakanlıktan istifa etmesi koşulu ile görüşebileceğini bildirdi.
- Cezayir'i 14 yıldır yöneten «Devrim Konseyi» dağıtıldı.

29 OCAK 1979

- Çin Halk Cumhuriyeti Başbakan Yardımcısı Teng Hsiao Ping, resmi bir ziyaret için ABD'ye gitti.

30 OCAK 1979

- Ticaret Bakanı Köprülüler, Wells Fargo anlaşmasının imzalanmasını durdurduğunu söyledi.
- Amasya'nın Taşova ilçesinde, faşistlerin saldırısı sonucunda Cumhuriyet Savcısı İsmail Değer İnal öldürüldü.
- Bakanlar Kurulu, özel sektörün demir-çelik ürün ve ara ürünlerini ithal etmesine ihracat koşuluyla izin verdi.
- Türkiye ile Libya arasında işbirliğini geliştirmeyi amaçlayan 3 belge imzalandı.

31 OCAK 1979

- Manisa Ticaret Lisesi Müdürü ve TÖB-DER üyesi Süleyman Yanmaz faşistler tarafından öldürüldü.
- Adana'da bir işçi öldürüldü.
- ÜGD İstanbul Şube Başkanı, cinayet, bomba atmak ve haraç almaktan tutuklandı.
- İtalya'da Guilio Andreotti başkanlığındaki Hıristiyan Demokrat azınlık hükümeti istifa etti.

1 ŞUBAT 1979

- Milliyet Gazetesi Genel Yayın Müdür ve Başyazarı Abdi İpekçi öldürüldü.
- Ayetullah Humeyni, 15 yıllık sürgünden sonra İran'a döndü.
- Romanya Devlet Konseyi, bir Başbakan Yardımcısının görevine son verdi, öteki Başbakan Yardımcısını Elektrik Enerjisi Bakanlığına getirdi.
- ABD Başkanı Carter ve Çin Başbakan Yardımcısı Teng Hsiao Ping'i «iki ülke arasında başlayan balayı sürecektir» dediler.

bir YORUM

CHP'nin Yalnızlığı

Ecevit Hükümeti'nin işbaşına geldiği 1 Ocak 1978 tarihinden buyana Türkiye'de anti-faşist mücadelenin önüne çıkan olanakların neler olduğu ve bu olanakların hangi yöntemlerle ve hangi sınıf güçleriyle azami ölçüde değerlendirilebileceği, sosyalistlerin ısrarla dikkat çektikleri noktaların başında geliyordu. Ecevit hükümetine karşı, emekçi halk güçlerinin veya genel anlamıyla, demokrasiden yana olanların alacakları, almaları gereken tutum, ülkenin içinde bulunduğu koşullardan doğan ivedi demokratik görevler çerçevesinde kendini açığa vuruyordu. Bu noktada yanılgıya düşmemek için fazla bir deneyime ihtiyaç yoktu ve demokratikleşme programının üzerine yürümesi gereken somut hedefler kendilerini MC iktidarları döneminde yeterince somutlamış bulunuyorlardı.

Halk güçlerinin özlem ve talepleri daha o zamandan, genel bir demokratikleşme sürecinin başlatılması, devlet kademelerinden faşistlerin temizlenmesi, faşist cinayet örgütlerinin üzerine gidilmesi ve bunun için demokratik güçlerin sürekli bir dayanışma ve birlik içinde olması noktasında düğümleniyordu. Bu düğümün çözülmesinde, acil demokratik hedeflerin doğru tespit edilmesi kadar, bu hedeflere vardıracak olan dinamiklerin tespit edilmesi de önem taşıyordu.

Bu noktada, yani, kitlelerin özlemleri doğrultusunda hükümetin adımlar atması ile, bu adımların nasıl atılacağı noktasında, CHP'ye bilimsel bakışla CHP'ye umut bağlayan bakış arasındaki fark ortaya çıkıyordu. Ecevit Hükümeti'nin kurulduğu dönemde bu iki bakış açısı arasındaki fark, çok küçük bir nüans ayrılığı olarak görünüyor idiyse de bugün bu «nüans farklılıklarının» önemi çok daha iyi anlaşılmaya başlanmıştır.

Demokratikleşmenin kitle tabanını emekçi halk güçleri, MC dönemlerinden hoşnutsuz olan geniş emekçi yığınlar oluşturmaktadır. Ecevit Hükümeti, onların bu özlemlerine bir alternatif olabileceği için zaten emekçi halk güçleri tarafından «daha elverişli olanak» olarak değerlendiriliyor ve hangi çerçevede desteklenmesi gerektiği de belirtiliyordu. Esas olan ve demokrasinin çıkarlarına uygun düşen tutum, geniş yığınların sosyal demokrasiye bakışını, **bel bağlamaktan** çıkarıp **yapılan işe destek** haline getirmek idi. Bu, sadece sosyalistlerin değil, yığınlara seslenen, onlarla organik ilişkiler içinde olan ve belli bir toplumsal ağırlığı temsil eden kişi ve kuruluşların ortak görevi olarak ortaya çıkıyordu.

Sosyal demokrasinin ve bir anlamda da Ecevit Hükümeti'nin bu işi başarabileceğine inanan ve sırf bu yüzden kitlelere «seyirci» konumunu layık görenler bugün yanıldıklarını acı bir şekilde görüyorlar, bunu itiraf ediyorlar. Bunlar vakti birliğinde, seslendikleri toplum kesimlerine, CHP'ye karşı muhalefet etmeyi, MC'cilerden yana çıkmak olarak tanıtan, bu çarpık mantığı egemen kılmaya çalışan, kendilerine yönelen eleştirileri ise ya duymazşlıktan gelen veya «hor gören»lerdir. Onların demokratlıklarının çerçevesini çizen de bu tutumlarıdır.

Abdi Ipekçi'nin öldürülmesi olayı, sıkıyönetim, yayın yasaklamaları ve buna rağmen, dayandığı noktayı bir adım daha ileriye götürmek için zorlayan faşist saldırganlık, bu çevrelerde bir tutum değişikliğini de beraberinde getirdi. Sosyal demokrasinin son bir-iki ay içinde değiştiğini söylemek için bunların hiçbir haklı gerekçeleri olamaz. Bu yeni tutumun olumlu ve olumsuz yanları var.

Örneğin: MC'den umut kesen, genel bir demokratikleşme sürecinden yana gittikçe güçlenen eğilimleri temsil eden geniş toplum kesim-

lerine seslenen Milliyet Gazetesi'nin yazarlarından Örsan Öymen 7 Şubat 1979 günlü Milliyet Gazetesinde şunları yazıyor:

Gazeteciler Cemiyeti'nin büyükbabası Burhan Felek, Abdi İpekçi için kendisine başsağlığı dileyen Başbakan Ecevit'e şöyle diyor:

— Ne olur Bülent Bey artık kükreyin.

Nasıl kükreyecek acaba Bülent Bey?

Metro Goldwayn Mayer filmlerinin başlangıcındaki arslan gibi mi?

Başını boyunduruğundan çıkartarak...

Bir sağa bir sola... Homurgh homurgh homurdanarak...

Diyelim ki, kükredi... Sonunu getirebilecek mi?

Ürkütebilecek mi, çevresindeki sırtlanları, kurtları, çakalları...

Başbakanın kükremelerine çok tanık olduk...

Örneğin seçim alanlarında, İzmir'de... Konak'da...

— Devlet içinde, ama devletin denetimi dışında birtakım karanlık eylemlerde payı olan gizli örgütlerin üzerine üzerine gidilecektir...

Gene örneğin, hükümet programının Meclis kürsüsünden okunuşunda:

— Devletin haber alma örgütlerine demokratik hukuk devletinin gereği olan düzen sağlanacaktır.

— Türkiye'yi karıştırmak isteyen birtakım güçler kendilerine gelmezlerse, gerekirse eski defterler de karıştırılacaktır.

Eski defterler?

Yani üzerinden "Af süngerinin geçtiği, kontrgerilla, MİT sorgulamaları, işkenceler, kışkırtıcı ajan eylemleri," vs...

Kükreyen Metro Goldwayn arslanlığı ve aradan geçen "zaman" süngeriyle birlikte bir Ankara kedisi uysallığına dönüşen mırıltılar...

Mayıs ayında İsviçre'nin Montrö dağlarında yankılanan bir kükreme:

— Amerika gölge etmesin, fazla ihsan istemez...

Ekim ayında:

— NATO'nun erken uyarı sistemine balıklama dalış, üsleri açış ve IMF'ye, OECD'ye, Wells Fargo'ya yakarış...

İzmir'in Çiğli Havaalanı'nda patlayan garip silahın ardından seçim otobüsünde bir kükreyiş:

— Bu bana yönelik bir suikast teşebbüsüdür...

Sonra olayın soruşturmasını saptıran ve ateş eden garip silahın harpucunu değiştirip Menemen savcısına yanlış delil gönderen toplum zabıtası sorumlusunu terfi ettiriş...

Emniyet müdürü koltuğuna oturtuş...

Adamın bir elinde savcılık iddianamesindeki sanıklık belgesi, öteki elinde Ecevit hükümetinin terfi ve takdirnamesi...

İstanbul'da Taksim Meydanı'nda yüzbinlerin uçurduğu umut güvercinleri arasında üzerine dikilen karanlık güçlerin namlularına karşı kükreyiş:

— Kimse bizi yolumuzdan çeviremez, bu karanlık güçlerin üzerine üzerine gideceğiz...

Sonra, dönemin başbakanı tarafından kendisine gönderilen ihbar mektubunu tozlu raflara havale ediş...

Şimdi Abdi İpekçi'nin katillerini bulmak için kükreyecek mi Başbakan?

Kendi katilinin planlarıyla ilgili dosyayı rafa kaldıran ve devletin gizli haber alma örgütünün "ciddi" verilerine dayanılarak hazırlanan soruşturmalarla hiç mi hiç ilgilenmeyen bir Başbakan, nasıl kükreyebilecek?

Aklınız yatmıyor bu işe?

Örsan Öymen, okuyucularına şu ya da bu derecede, ama her halükarda sosyal demokrasiyi «umut» olarak sunmuş bir yazar olarak artık kendi umudunu da yitirme noktasına varmış. Ancak aynı işi bugüne kadar ihtiyatlı bir şekilde yapmış olan İlhan Selçuk ise Cumhuriyet'in 8 Şubat tarihli nüshasında bu doğrultuda bir eğilimi açığa vuruyor. Şöyle yazıyor:

«Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Sayın Burhan Felek, İstanbul'da Bülent Ecevit'e:

«— Allah rızası için kükreyin Bülent Bey» demiş, «sizden bunu istiyoruz. Siz istediğiniz zaman ateşpare olursunuz. Demokrasiyi kurtarmak için başka çareniz yok. Bunun içindir ki artık kükreyin diyoruz.»

Gerçekten terör öyle bir noktaya tırmandı ki herkes hükümetten birşeyler yapmasını istiyor. Ne var ki bu sorunun Şeyh-ül Muharririn Sayın Felek'in dediği gibi kükremeyle çözümlenmesi olası mıdır?

Diyelim ki Ecevit kükredi?

Ne olacak?

Eğer Sayın Başbakan Metro Goldwyn Mayer aslanı gibi kükredikten sonra filim süregelecekse, Felek'in önerisi bir işe yaramıyacaktır. Çağımızda toplumlar kükremekle yöneltilemiyorlar. Ecevit'in kükremesi, Süleyman Efendinin ötmesi, Türkeş Beğin gıdaklaması, Necmettin Beyin melemesi ve (adı lazım değil) bazı kişilerin anırmasıyla sorunlar çözümlenseydi, Türkiye çoktan kurtulurdu. Oysa sorunlar gittikçe karmaşıklaşıyor.

Terör, Ecevit hükümeti yönetimi ele aldıktan sonra yoğunlaştı. Bu doğrudur. Ancak bizdeki terörün Batı dünyasındakinden bir ayrı özelliği var. Türkiye'de enflasyon yüzde 30 ve 40 oranında yıllardan beri sürüp geliyor. Bu süreçte en çok ezilenler dar - gelirlilerdir. İşçi, küçük memur, köylü ne yapıyor? Grevler mi toplumu sardı? Memurlar mı sokaklarda yürüyor? Köylüler mi eyleme geçiyor? Hayır. Ne gariptir ki bunca ekonomik zorlukları, servet - sefalet uçurumlarının derinleşmesine, sosyal adaletsizliğin yoğunlaşmasına karşın emekçi yığınları oldukları yerde duruyorlar; bekliyorlar.

Peki, terörü kim tırmandırıyor?

Bir avuç zorba...

Önce bu noktayı iyice saptamak gerek: Avrupa'da Amerika'da enflasyon yüzde 30 - 40 oranına tırmandı mı, halk yığınları hükümetleri hallaç pamuğu gibi atar. Orada demokrasi çarkları böyle döner. Bizde ise iş tersine...

Türkiye'de halk kuzu gibi,

Terörcüler kurt gibi.

Ayrıca Batı'da terörün boyutları bizimkinden çok küçüktür. Buna karşın Avrupa'da parlamentolar sağıyla soluyla teröre karşı bütünlük içindedirler. Orada Hıristiyan demokratla komünist, şiddet konusunda işbirliği yapıyorlar. Daha başka deyişle Batı demokrasilerinde burjuva sınıfı partileriyle emekçi sınıfı partileri terörle savaşımda ortak cephe kuruyorlar.

Peki, bizde durum nedir?

Bizim parlamentoda terör, AP - MHP şemsiyesi ve himayesi altındadır. Batı'da burjuva partileriyle proletarya partileri terör saldırısı karşısında çoğulcu demokrasiyi savunmada birleşiyorlar da, bizde burjuva partileriyle burjuva partileri birleşemiyor. İşte sorunun çözümsüzlüğü ve zorluğu da buradan doğuyor. Ecevit Hükümeti'nin bu gerçeği iyice anlaması, yolunu yordamını seçmesi bakımından gereklidir. CHP, terörle savaşımında parlamentoda yalnızdır. Parlamento dışında ise Barolarla bile bu konuda bir yakınlaşmaya girmekten çekiniyor; MİT'i düzeltmekte yetersiz kalıyor; polise çeki-düzen vermekte gecikiyor; giderek kendisini yalnızlaştırıyor.

Yalnızlık politikasıyla ikircilikli siyasi; terörü yenmeye yetmez.»

Aynı doğrultuda, okuyucularına, sosyal demokrasinin faşist terörle başa çıkabileceğini, kitlelerin ise «oturup beklemeleri» gerektiğini söyleyen yazarlar da artık Ecevit hükümetinin bu işi başaramıyacağına inanma noktasına gelmiş bulunuyorlar. Bunlar arasında Uğur Mumcu'yu, Refik Erduran'ı vb. saymak mümkün.

Sosyal demokrasi andığımız yazarlardan ve onların seslendiği kitlelerden büyük destek görmüş olmasına rağmen, tarihsel miyopluğu sonucu bugün yalnızlığa doğru hızla sürükleniyor. Ve bu noktada sorunun bir başka yanı önem kazanarak ön plana çıkıyor. Demokrasi güçlerine düşen görevler; yeni siyasal alternatiflere karşı takınılacak tutum.

Faşist terör, belli araçlarla bugüne kadar kendi hesabına oldukça ileri kazanımlara ulaşmış bulunuyor. Ve bu tırmanışın son günlerdeki boyutları, bir yandan sosyal demokrasiye bağlanan umutları kitlesel boyutlarda çözerken öbür yandan genel bir yılgınlığın tohumlarını da ekebilir ve ekmektedir. Değişmiyen sosyal demokrasiye karşı bir anda değişmeye başlayan tutumların içinde, sosyal demokrasiden kesilen umutlar kadar, genel bir umutsuzluğun belirtileri de saklıdır. Sosyal demokrasinin giderek artan yalnızlığının siyasal platformda yeni alternatifleri gündeme getirmesi de kaçınılmaz olmuştur. Açılan bu kapıdan, demokrasi güçlerinin bundan sonrası için daha derli toplu bir tutum içine girmeleri sağlanabileceği kadar, bu başarılamadığı ölçüde, gericilerin bir kısım hesapları ve tekelci burjuvazinin CHP-AP koalisyonu alternatifi sızabilir. Nitekim bu yöndeki eğilimler oldukça güçlenmiş ve olanakları zorlamaya heveslenmiş bulunuyorlar.

Demokrasi güçleri bu aşamada her şeyden önce gerici siyasal formüllerin alternatif haline gelmesini önlemek için çaba göstermek, faşist provokasyonların bundan sonraki tahribatlarına karşı uyanık bulunmak, sosyal demokrasiden boşalan umutları, emekçi sınıf güçlerinin demokratikleşmenin biricik güvencesi olduğu noktasına yönlendirmek durumundadırlar.

3 ŞUBAT 1979

- Portekiz Başbakanı Mota Pinto, ücret artışlarının yüzde 18'le sınırlandığını açıkladı.
- TSİP Çanakkale İl Başkanı İlhan Uslu, maocuların saldırısı sonucunda yaralandı.

4 ŞUBAT 1979

- Sovyetler Birliği ile Romanya Dışişleri Bakanları yaptıkları ortak açıklamada, iki ülke arasındaki ilişkilerin daha da geliştirileceğini belirttiler.

5 ŞUBAT 1979

- Türk-İş Genel Başkanı Tunç: «Ekonomik darboğazdan kurtulmak için, hakların kısıtlanması pahasına fedakârlığa hazırız.»
- İtalyan Komünist Partisi Genel Sekreteri Berlinguer, ABD'nin İtalya'nın iç siyasetine karışmamasını istedi.
- Pakistan'da devrik Başbakan Butto yanlıları arasında kitle halinde tutuklamalar yapıldığı açıklandı.

6 ŞUBAT 1979

- Pakistan yüksek mahkemesi, devrik Başbakan Butto'nun ölüm cezasını onayladı.
- Ayetullah Humeyni, geçici hükümetin başbakanlığına Mehdi Bezirgan'ı atadı.
- Çin Başbakan Yardımcısı Teng Hsiao Ping Japonya'ya gitti.

7 ŞUBAT 1979

- DİSK'e bağlı Tekstil Sendikası'nın Genel Kurul çalışmaları başladı.
- 12 Mart döneminin İstanbul Siyasi Polis Müdürü Ilgaz Aykutlu öldürüldü.
- İran'da Dışişleri Bakanlığı memurları ile birçok kamu görevlisi Başbakan Bezirgan'a bağlılıklarını belirttiler.

8 ŞUBAT 1979

- AP Trabzon Milletvekili Ömer Çakıroğlu, partisinden istifa etti.
- Sağmalcılar Cezaevinden kaçan faşistlerden Veli Can Oduncu yakalandı.
- İran'da Humeyni ve Bezirgan lehinde düzenlenen büyük gösterilere İran Hava Kuvvetlerinden subaylar da katıldı.

9 ŞUBAT 1979

- İran'da Humeyni tarafından geçici hükümeti kurmakla görevlendirilen Bezirgan, «İranlı askerler ve generaller de bizim istediğimizi

istiyorlar» dedi.

- Cezayir Devlet Başkanlığına, Cezayir Kurtuluş Cephesi (FLN)'nin adayı Albay Bencedid Şadli seçildi.
- Portekiz ile Çin Halk Cumhuriyeti arasında diplomatik ilişki kuruldu.

10 ŞUBAT 1979

- İran'da Şah'a bağlı muhafız birliklerinin Tahran'ın güneydoğusundaki hava üssüne saldırması sonucunda 60'dan fazla insan öldü.
- Vietnam hükümeti, Çin savaş uçaklarının Vietnam havalarını ihlal etmesini resmen protesto etti.

bir BELGE

Ogab Boubakeur''in TSİP 2. Kongresindeki Konuşması

Cezayir Ulusal Kurtuluş Cephesi FLN, Bumedyen'in ölümünden sonra topladığı genel kurulunda Parti genel sekreterliğine Albay Bencedid Chadli'yi getirmiş bulunmaktadır. FLN Kongresi ayrıca, devlet hayatında Partinin rolünü genişleten ve etkinliği artıran kararlar alarak, ilerleme doğrultusundaki Cezayir'de devlet aygıtının yeni biçimlerinin yaratılmasını gündeme getirmiştir. Kongre'nin öngördüğü dönüşümler, halkın geniş kesimlerinin artan ölçüde yönetime katılmasını sağlamak, ekonomik gelişmenin, daha köklü değişimleri gerçekleştirmeye elverişli koşulların yaratılmasına yönelik olarak hızlandırılmasını elde etmek, barış ve ilerleme doğrultusunda Cezayir halkının daha aktif bir yer tutmasını sağlamak amacındadır.

TSİP 2. Parti Kongresi'ne katılan ve Parti'nin düzenlediği «Polisario Cephesi ile Dayanışma Gecesi'nde bir konuşma yapan FLN Uluslararası ilişkiler komisyonu raportörü Ogab Boubakeur'in bu konuşmasını bir belge olarak yayınlıyoruz:

İLKE

Değerli Arkadaşlar,

Şu anda, Cezayir halkının en sıcak dostluk ve kardeşlik duygularını, sizin kendi dilinizden ifade edememekten dolayı gerçekten üzüntü duyuyorum. Biraz önce burada gösteri sunan grup aracılığıyla partinizin taşıdığı büyük canlılığa tanık oldum. (alkışlar) İzin verirseniz Cezayir halkının vermiş olduğu mücadeleden ve dünyanın dörtbir yanındaki halklarla olan dostluk ve dayanışmasından özet olarak bahsetmek istiyorum.

Cezayir halkının siyasi ve sosyal mücadelesi oldukça zorlu bir mücadeledir ve pekçok fedakârlıklara, kayıplara mal olmuştur. Fakat halklar, açlık koşullarında, baskı altında ve ulusal onurları çiğnenmiş durumda dahi olsalar, kurtuluşa giden yolları ve motodları bulabiliyorlar, tarihin mantığı bunu bizlere öğretmektedir. (alkışlar)

Mücadelemiz gerçekten zorlu geçmiştir, sözle anlatmak oldukça kolaydır, zira açlık sorunu, sefalet sorunu tüm halkların çok iyi bildiği konulardır, halklar bunu çok iyi anlarlar. Çok fazla zamanınızı almak istemiyorum, çünkü kongreniz devam etmekte ve yarın sabahtan erken kalkmak zorunda olan pekçok çalışan vardır aranızda. Bu nedenle Cezayir halkının ulusal egemenlik için vermiş olduğu mücadeleyi, yani bağımsızlıktan önceki mücadeleyi ve aynı zamanda sosyalizmin inşası sırasında karşılaşılan sorunları —zira bu konuda da güçlükler hiç kuşkusuz mevcuttur— en temel hatlarıyla özetlemek istiyorum. Cezayir halkının mücadelesini her zaman için bir model olarak tanıtmak istemişizdir. Bununla birlikte, hiç kuşkusuz tüm dünya halkları, özgürce gelişebilmeleri için, bizzat kendileri, en yaratıcı, en geçerli yöntemleri bulmasını bilirler ve aynı şey bizim için de sözkonusuydu. 1962 yılından önce, yani bağımsızlığın elde edilmesinden önce Cezayir'de durum neydi? Nüfus dokuz milyondu ve halkın büyük bir çoğunluğu Müslüman Fransızlar diye adlandırılıyordu. Ülkede yaşayan bir milyon kadar Fransızdan ayırdetmek için. Ve onlara göre ülkeyi esas temsil edenler de bu bir milyon kadar yabancı Fransızlardı. Kolonyalist baskı, nüfuz, o dereceye kadar varmıştı ki, hem siyasi hem kültürel ve sosyal anlamda bağımsızlığımızdan önce, Arap ülkeleri dahi Cezayir halkını Arap niteliğiyle tanımıyorlardı.

Cezayir halkının mücadelesi aynı zamanda uluslararası destek de görmüştür, fakat tabii ki Cezayir halkı bu mücadelede aktif olarak yer almıştır. Hiçbir Cezayir'li aile yoktur ki bir oğlunu, babasını, anasını ve kızını kaybetmemiş olsun, ağır bir şekilde yaralanmamış olsun. Hatta tamamen ortadan yokolan aileler de mevcuttur. Ulusal bağımsızlığın elde edilmesinden sonra Cezayir Ulusal Kurtuluş Cuphesinin programında yer alan ilk hedefler, tarımda reform, endüstrileşme ve yeraltı zenginliklerinden en geniş bir şekilde yararlanma idi. Bazı rakamlar vermek isterim: Cezayir halkı çok aktif bir şekilde bu mücadeleye katıldı, örneğin 1962 yılından önce Cezayir'de otuz tane hekim ve iki tane tarım mühendisi dahi bulunmuyordu ve o zamanlarda Cezayir'e Avrupa'nın bir anlamda ambarı gözüyle bakılıyordu.

Ve 1962'den sonra, 1963 ve 1964'te, yeni bir toplum düzeninin kurulmasına girişildi, fakat bu hiç de kolay olmadı, çeşitli güçlüklerle karşılaşıldı. Özellikle yeraltı zenginliklerinden yararlanmak, onların ulusallaştırılması konusunda zorluk çektik. Uluslararası planda bunu kabul

ettirmek pek kolay değildi. 1962 yılından 1968'e kadar ülkede yeraltı zenginliklerinin ve tüm diğer işletmelerin ulusallaştırılması sözkonusuydu. Bu özellikle tarım kesiminde oldu, işe bankalardan başlanmıştı. Ve hemen hemen ülke zengiliklerinin tümü kamulaştırıldı, daha sonra da tarım alanında özyönetime geçildi; böyle bir program uygulamaya konuldu.

Ülkemizdeki endüstri hafif endüstridir ve tüketim mallarına dayanır. Yeraltı zenginliklerinin en önde geleni petroldür ve Fransız şirketleri bağımsızlığın elde edilmesinden önce kontrolü ellerinde bulunduruyorlardı. Petrol zenginliklerini tümüyle kamulaştıran dünyada ilk ülke Cezayir olmuştur. Egemenliğin elde edilmesinden sonra gelen ilk yılda petrol ulusal zenginliğin en önde gelen ögesi olmuştur. Şimdi bildiğiniz gibi, artık yeraltı zenginliklerinin ekonominin uluslararası planda düzenlenmesi sözkonusudur ve Cezayir de Yeni bir Uluslararası Ekonomik Düzenin kurulması için ilk adımları atan, bunu savunan ülke olmuştur. Ne yazık ki pekçok dost bildiğimiz ülkenin desteğini bulamadık. Cezayir Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin uluslararası plandaki politikası şudur: Biz daima ulusal kurtuluş hareketlerinin uluslararası birliğini savunuruz. Filistin Kurtuluş hareketini, Vietnam'ın, Afrika halklarının ve tüm diğer dünya halklarının kurtuluş mücadelelerinin birlikteliğini savunuruz ve dünya devrimci güçlerinin olgunlaşmasının ilk, temel ilkelerinden birisidir bu. (alkışlar) Cezayir üzerindeki siyasi baskılar hiçbir zaman durmamıştır. Bu pekçok sorun çıkarmıştır fakat fazla da yakınıyor değiliz. Bildiğiniz gibi, dünyada özellikle birinci ve ikinci Dünya savaşlarından sonra ulusal kurtuluş hareketleri boyut kazanmıştır ve daha sonra mücadelenin gelişimi için koşullar olgunlaşmıştır.

Bildiğiniz gibi Türkiye'de bir partinin Kongresine ilk defa bir Cezayir delegasyonu katılmaktadır ve bu çok önemli bir olaydır bizim için. Biz uluslararası planda demokratik hareketlerin, devrimci hareketin güçlenmesi için çeşitli taraflar arasında görüş alış verişinin yapılmasından yanayız. Ve burada bulunuşumun da, Türkiye ile bizim halkımız arasında örgütünüzle FNL (Cezayir Ulusal Kurtuluş Cephesi) arasındaki ilişkilerin gelişmesi için bir başlangıç olmasını, ilk adım olmasını dilerim. (uzun alkışlar)

Burada Polisario örgütünün temsilcileri bulunmaktadır. Ve onlarla da dayanışmamız sözkonusudur. Cezayir halkı, bildiğiniz gibi, Sahra halkına karşı dayanışmasını, desteğini hiçbir zaman kesmemiştir, bundan biraz önce de sözedildi. Bizim dış politikamız odur ki, Asya'da olsun, Afrika'da olsun, Latin Amerika'da olsun, kurtuluş mücadelesi veren tüm halkları, örgütleri destekleriz. Çünkü biz de geçmiş dönemde zaferimizi dost halkların dayanışma ve destekleri sayesinde elde ettik.

Bu nedenle, kurtuluşu için mücadele veren halklara karşı dayanışma içinde olmak bizim bir borcumuzdur. (uzun alkışlar)

Değerli yoldaşlar ve dostlar,

Konuşmamı fazla uzatmak istemiyorum, zira sizler de yorgunsunuz. Yalnız şunu söylemek isterim ki, Cezayir adına Türkiye'ye gelen ilk kişiyim ve burada biraz önce gösteri yapan küçük topluluk bende pek çok duygular uyandırdı. Ve halklarımız arasında pek çok ortak bağların olduğunu düşündüm. Ve şundan emin olmanızı isterim ki, Türk halkının mücadelesine karşı halkımın son derece içten bir sempatisi vardır, bir sevgisi vardır. Bu sempati burada bulunduğum dakikalarda daha da arttı. Kongrenizin bundan sonraki çalışmalarınız için olumlu yönde kararlar almasını ve ülkeniz için, halkınız için başarılı sonuçlar getirmesini dilerim. (uzun alkışlar)

——— 11 ŞUBAT 1979 ———

- İran Silahlı Kuvvetlerinin, «İran halkının yanında yer alacağını» açıklamasından sonra Şahpur Bahtiyar istifa etti.
- Kayseri'de bir işçi faşistler tarafından öldürüldü.
- Ege bölgesi tütün baş fiyatı 70 lira olarak belirlendi.
- TÖB-DER, bütün ilerici, devrimci demokratik kişi ve kuruluşları faşizme karşı güçbirliğine çağırdı.

——— 12 ŞUBAT 1979 ———

- İran Geçici Genelkurmay Başkanlığı tarafından yayınlanan bildiride ülkede devrimin kazanıldığı açıklandı.
- Ankara'da İran Büyükelçiliği personeli, Humeyni'ye bağlılıklarını açıkladılar.
- Cezayir'in yeni Devlet Başkanı Şadli, Butto'nun hayatının bağışlanmasını istedi.
- TASS Ajansı, «İran bir ulusal hareketle büyük değişikliğe uğrayıp bölgenin «Polis» görevini bıraktıktan sonra, ABD, diğer ülkeler arasında böyle bir görevi verecek birini aramaktadır» dedi.
- DİSK'in düzenlediği Uluslararası İşçi Dayanışması Semineri Demokratik Birlik Hükümeti»nin İstanbul'da yapıldı.

bir BELGE

Uluslararası İşçi Dazanışması Semineri

Şili İşçileri Merkez Birliği CUT ile her yıl yapılan «Uluslararası İşçi Sınıfı Dayanışması Semineri» 1979 yılı 12 Şubat'ında, DİSK'in isteği üzerine İstanbul'da yapıldı. 1973 yılında bir askeri darbe yoluyla işbaşına gelen faşist yönetime karşı Şili

işçi sınıfının ve emekçi halkının yürütmekte olduğu anti-faşist mücadeleyle dayanışmanın bir biçimi olarak uygulanmakta olan bu seminer'e, dünyanın pek çok ülkesinden sendika yöneticileri katıldılar. DİSK'e bağlı sendika başkanlarının ve TÖB-DER Genel Başkanı Gültekin Gazioğlu'nun da davetli olarak katıldıkları seminer'de konuklar, yaptıkları konuşmalarla, Şili işçi sınıfı ile olan dayanışmalarının önemini ve somut biçimlerini dile getirdiler.

Önemi ölçüsünde yaygınlaştırılamamış olması ve günlük basının da ilgisiz kalarak kamuoyunun seminer'den uzak kalmasına yol açan tutumu nedeniyle, Seminer'deki konuşmaların tam metinlerini ve alınan kararları içeren deklarasyonu birer belge niteliğinde gördüğümüz için aynen yayınlıyoruz.

İLKE

SEMİNERE KATILAN SENDİKALAR ŞUNLARDIR:

Dünya Sendikalar Federasyonu Sekreteri Jan Nemoudry, Şili İşçileri Merkez Birliği (CUT) Genel Sekreteri Luis Meneses, İtalya İşçi Sendikaları Konfederasyonu CGIL Dış İlişkiler Başkanı Conrade Neroni, Filistin Genel İşçi Federasyonu Haberleşme Yayın Sekreteri Halid Abdurrahman, Macaristan Sendikaları Merkez Konseyi SZOT Başkan Yardımcısı Tıbor Harai, Bosna-Hersek Sendikalar Başkan Vekili (CCTUY) Kemal Karacıc, Fransız Genel İş Konfederasyonu (CGT) Sekreteri Jean Claude de la Rose, Bulgaristan Sendikaları Merkez Konseyi Genel Sekreteri Lübomir Sekov, ve Glsyum Salieva Prova, SSCB'inden Kamu Emekçileri Sendikası Genel Başkanı George Makayev, Banka Seksiyonu Başkanı Vladimir Korneyenkov, Polonya'dan Kooperatif ve Ticaret Emekçileri Sendikası Genel Başkanı Olga Rewinska, Dünya Sendikalar Federasyonu (DSF) Kamu Emekçileri Uluslararası Birliği Genel Sekreteri Mario, Demokratik Yemen İşçi Sendikalarından Abdülkerim Masser, İbrahim Muhammed Ali, Yunanistan'dan ESAK Temsilcisi Sotirios Antoniou, Suriye Kamu Emekçileri Sendikaları Federasyonu Genel Sekreteri Adnan Darvich ve DSF Ticaret Emekçileri Uluslararası Sendiklar Birliği ile Kıbrıs İşçi Sendikaları Örgütü temsilcileri ve DİSK üyesi sendikaların yöneticileri.

CUT'UN TARİHÇESİ:

1953'te Şili Komünist Partisinin önemli katkıları ile oluşturulan CUT, sendikalaşmış Şili'li işçilerin büyük çoğunluğunu temsil ediyor.

26 yıl önce bu sendikalar birliğinde şu siyasal eğilimler örgütlendi.

Komünistler, Sosyalistler, Sosyal demokratlar, falanşistler (daha sonra hristiyan demokratlar)

Anarkosendikalistler

Partisizler ve sendikal hareket içinde yer alan diğer tüm siyaset ve gruplar.

Örgütün kuruluş kongresinde tüm Şili'li emekçilerin birlik ve örgütlülüğünün sağlanması ve böylece «insanın insan tarafından sömürüsüne karşı savaşmanın ve bu savaşın sosyalizmin kuruluşuna kadar sürdürülmesinin» gerekliliği üzerinde anlaşıldı.

Bunların dışında bakır endüstrisinin, bankaların ve toprak hazinelerinin devletleştirilmesi ve bir toprak reformunun gerçekleştirilmesi böylelikle Şili'nin özgürlüğünün ve gerçekten bağımsızlığının sağlanması kararlaştırıldı.

Bu uğurda mücadele veren CUT'un aşağıdaki yöneticilerinin Faşist rejim tarafından tutuklanmaları ve şu ana kadar nerede ve nasıl olduklarını dair haber alınmaması üzerine birçok ülkede (tutuklanan Şili'li sendikacılara özgürlük) kampanyalar açıldı.

Aşağıda tutuklanan ya da bugüne kadar hiç haber alınamayan sendikacıların adları sayılmıştır:

- **VICTOR DİAZ**

  Darbe sırasında Şili Komünist Partisi Genel Sekreteri, 1971'e kadar CUT yönetim sekreterliği üyesi.
  12 Mayıs 1926'dan bu yana haber alınamıyor.

- **EXEQUIEL PONÇE**

  Şili Sosyalist Partisi Merkez Komitesi Üyesi. Darbe sırasından CUT Yönetim Sekreterliği Üyesi.
  25 Haziran 1976'dan bu yana haber alınamıyor.

- **BERNARDO ARAYA**

  Demiryolu sendikası eski yöneticisi ve parlamentoda Şili KP'si Milletvekili.
  2 Nisan 1976'dan bu yana haber alınamıyor.

- **REINALDE DEL CARMEN PERAIRA**

  Darbe sırasında sağlık görevlileri sendikası yöneticisi.
  15 Aralık 1976'dan bu yana haber alınamıyor.

- **LINCOYAN BERRIOS**

  Darbe sırasında memur sendikası başkanı.
  15 Aralık 1976'dan bu yana haber alınamıyor.

- **ARMANDO PORTILLA**

  ENDESA Sendikası eski yöneticilerinden.
  9 Aralık 1976'dan bu yana haber alınamıyor.

- **JOSE LUIS BAEZA**

  Yapı İşçileri Sendikası eski yöneticilerinden.
  9 Temmuz 1974'den bu yana haber alınamıyor.

Seminerde Yapılan Konuşmalar

Abdullah Baştürk

«İşçi sınıfının uluslararası mücadelesinin seçkin temsilcileri,
Değerli konuklar,
Değerli basın-yayın emekçileri ve
Değerli arkadaşlarım,

11 Eylül 1973 faşist darbesinden sonra faşist Pinochet çetesine karşı yiğitçe mücadele veren Şili işçi sınıfının sendikal örgütü Şili İşçileri Merkez Birliğinin 26. kuruluş yıldönümünde hepinizi coşkuyla selamlarım.

Arkadaşlarım,

Sosyalist sistemin, kapitalist ülke işçi sınıflarının, ulusal kurtuluş mücadelesi veren halkların devrimci birlik ve dayanışmasının daha da pekiştiği, kapitalizmden sosyalizme geçiş sürecinin hızlandığı bir dünyada yaşıyoruz. Böylesi bir ortamda emperyalist - kapitalist sistem çöküşünü geciktirmek için her yola başvuruyor. Çeşitli ülkelerde emperyalizmle işbirliği yapanların iktidarlarını destekliyor, faşist örgütler kurduruyor, faşist cinayet ve saldırıları hızlandırıyor, ırk ayrımını, şövenizmi körüklüyor, bölgesel savaşları kışkırtıyor. Bugün birçok ülkede sendikalara, işçilere karşı yoğun bir saldırı sürdürülüyor.

Şili'de işçi sınıfına ve sendikal örgütlere karşı 5,5 yıldır girişilen faşist saldırının yanında bugün Uruguay'da, Tunus'da ve daha birçok ülkede sendikacılar, işçi liderleri, militan işçiler tutuklanmakta, işkence görmektedir.

Ama gün geçmiyor ki, emekçi halklar emperyalizme karşı yeni yeni mevziler kazanmasın.

Güney Afrika Cumhuriyetinde, Zimbabwe'de emekçi halkların ırk ayrımına karşı, beyaz azınlığa karşı sürdürdükleri mücadele gelişiyor. Güney Amerika'da, Şili'de, Brezilyada, Uruguay'da daha birçok ülkede emekçi halkların direnişi gelişiyor. Kahraman Filistin halkının emperyalizme ve onun uzantısı siyonizme karşı sürdürdüğü mücadele gelişiyor. Son olarak İran emekçi halkının emperyalizmin Ortadoğu'daki en sağlam görünen jandarması Şah rejimine karşı elde ettiği başarılar gelecekteki toplumsal kurtuluş mücadelesinin başarılacağını müjdeliyor.

Değerli Arkadaşlarım,

Emperyalizm çağında sermayenin uluslararası bir nitelik kazanması işçi sınıfının uluslararası birlik ve dayanışması için yeni maddi temeller sağlamıştır.

Emperyalizme ve faşizme karşı, çokuluslu tekellere karşı, uluslararası çaptaki gericiliğe karşı, savaş kışkırtıcılığına karşı verilen mücadele, barış mücadelesi daha da anlam kazanmaktadır.

İşçi sınıfının ırk ayrımına, şövenizme karşı mücadelesi her gün biraz daha güçlenmektedir.

Bugün yeryüzünde tüm ülkelerde yüzmilyonlarca işçi var. Dilleri ayrı, ırkları ayrı, dinleri ayrı, ulusları ayrı, meslekleri, yaşları farklı Ama hepimiz de aynı sınıfın üyesiyiz. Dertlerimiz aynı, çıkarlarımız ortak, kurtuluş yollarımız bir. Hepimizin de yüreği aynı amaç için atıyor: Sömürüsüz ve baskısız bir dünyanın kurulması.

İşçi sınıfının uluslararası mücadelesinin geliştiği ilk günlerde bu nedenle «Bütün Ülkelerin İşçileri Birleşin» denmiştir.

Bugün kapitalizmin egemenliği bir ülke ile sınırlı değildir. Çokuluslu emperyalist tekeller dünyanın birçok ülkesine yayılmış durumdadır.

Çokuluslu tekeller işçileri Paris'de de, Santiago'da da, İstanbul'da da, Madrid'de de, Afrika'da da, Güney Amerikada da aynı biçimlerde sömürmektedir. Birçok ülkede işçi sınıflarını temelde benzeri biçimlerde baskı altında tutmak istemektedir.

Ama işçiler uluslararası dayanışma içinde karşı çıkmaktadırlar sömürü ve baskıya.

Yurtseverlik ve işçi sınıfının uluslararası dayanışması bir bütündür. İşçiler bütün dünyada çeşitli uluslardan işçi ve emekçileri birbirine düşman eden bu burjuva milliyetçiliğine karşı, ulusal baskılara karşı yılmadan mücadele ederler.

Bu inançla kutlarız işçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs'ları.

Dostlarım,

Bugün 12 Şubat Şili İşçileri Merkez Birliği'nin 26. kuruluş yıldönümü yarın ise DİSK'in 12. kuruluş yıldönümü.

Şili İşçileri Merkez Birliği'nin kuruluş yıldönümleri geçtiğimiz yıllarda Sovyetler Birliği ve İsveç'te kutlanmıştır, hep bu inançla. Bu yıl da aynı inançla Türkiye'de kutluyoruz.

Şili'de bugün faşist Pinochet yönetimi işbaşında.

Şili'de 1970'de halkın oylarıyla başa gelen Cumhurbaşkanı Marksist Salvador Allende yönetimini emperyalistler 11 Eylül 1973'de faşist bir darbe ile devirdiler. Yıllardır bize demokrasi havarisi olarak tanıtılan ABD emperyalizmi merkezi istihbarat örgütü CIA'sıyla, ITT gibi çokuluslu tekelleriyle Allende yönetimini devirdiler. Yok ettiler Şili'de demokrasiyi.

Ne yapmıştı Allende'nin başını çektiği Halk Birliği hükümeti?

Şili'nin bakır madenlerini yağmalayan çokuluslu tekelleri, ITT gibi önemli emperyalist tekelleri millileştirmişti. Bankalar ve dış ticaret üzerinde denetim sağlamıştı. Büyük toprakları topraksız ve yoksul köylülere dağıtmıştı. Kollektif çiftlikler ve kooperatifler kurmuştu. İşçilerin gerçek ücretlerini artırmıştı.

Toplumun hızlı bir biçimde demokratikleşmesini sağlamıştı.

Allende yönetimi 1970'de yüzde 9 dolayındaki işsizliği iki yıl içinde yüzde 3'e indirmişti. Yüzbinlerce toplumsal konut yaptırmıştı. Binlerce okul ve kreş açmıştı. 15 yaşından küçük tüm çocuklara her gün parasız yarım litre süt dağıtmıştı.

Sosyalist ülkelerle dostluk ve işbirliğini geliştirmişti.

Ama emperyalistler hemen saldırıya geçtiler. Tüm karşı-devrimci güçleri seferber ettiler. Dünyayı etkileyen ajansları, yayın organları, radyo ve tele-

vizyonları ile yalan, iftira kampanyası başlattılar. İşyerlerine sabotajlar düzenlediler.

Şili'yi ekonomik ve mali ablukaya aldılar. Kanlı cinayetler birbirini izledi. Faşist terör yaygınlaştırıldı.

Ve 11 Eylül 1973'de Şili ordusunca CIA ve çokuluslu tekel ITT'nin planlarına uygun bir biçimde gerçekleştirilen kanlı darbe ile bu yönetime son verildi. Allende savaşarak öldü.

Şili darbesinin ABD Cumhurbaşkanı Nixon'un bilgisi dahilinde gerçekleştirildiği daha sonra açıklandı.

Katolik, protestan, ilerici, demokrat, sosyal-demokrat, sosyalist demeden binlerce işçi, köylü, öğrenci, aydın öldürüldü. Temel hak ve özgürlükler kaldırıldı. Şili Emekçileri Merkez Birliği kapatıldı. İnsanlar stadyumlara, toplama kamplarına dolduruldu.

Devrimci ozan Victor Jara'nın ellerini kırdılar, işkence ettiler, öldürdüler. Bu acılara dayanamayan ünlü şair Pablo Neruda'nın ölümüne neden oldular.

Bunlar da yetmedi.

Temel hak ve özgürlükler ortadan kaldırıldı.

İnsanlar kaçırıldı, yok edildi ,onbinlerce Şili'li öldürüldü. Onbinlerce emekçiye işkence yapıldı. Sendikacılar tutuklandı. Enflasyon hızı yüzde 700'e yaklaştı. İşsizlik yüzde 30'a dayandı.

Topraklar yeniden büyük toprak sahiplerine verildi. Millileştirilmiş bakır, nitrat yeniden çokuluslu tekellere peşkeş çekildi.

Ama Şili halkı susmadı. Daha stadyumlarda, toplama kamplarında başlayan direniş güçlenerek sürdü.

Şili işçi sınıfı faşistler dışında kalan geniş kesimlerin oluşturduğu birleşik eylemlere girişti. İşçi sınıfının, köylülerin, kadınların, gençliğin mücadelesi giderek yoğunlaştı. Örgütlü işçi sınıfının açık faşist teröre rağmen her durumda mücadele edebileceği bir kez daha kanıtlandı.

1 Mayıs'lar yine kutlandı.

Artık faşist Pinochet rejimi terörünü gizlemiyor. Gözaltında, kaybolan insanlar hakkındaki sorulara cevap veremiyor.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu, UNESCO Şili'deki generallerin faşist yönetimini mahkum etti. Üyesi olduğumuz Uluslararası Çalışma Örgütü ILO, 11 Eylül 1975'i Şili halkı ile dayanışma günü olarak ilan etti.

DİSK, Şili halkı ile dayanışma içinde olduğunu sık sık vurguladı.

Mücadele Arkadaşlarım,

Şili'de halk bugün savaşıyor. Faşizme karşı tüm güçler hep birlikte haykırıyorlar, «Venceremos, Zafer Bizimdir,» diye.

Allende, Cumhurbaşkanlığı Sarayını ateşe tutan faşist Cunta güçlerine karşı elinde silah savaşırken şunları söylüyordu:

«Bugün kuvvet onların elindedir. Halkı tutsak durumuna düşürebilirler. Ama toplumsal süreçler ne cinayetlerle, ne de kaba güçle durdurulamaz. Tarih bizimle beraberdir ve tarihi yapan halklardır.»

Şili'de sürdürülen mücadeleyi Şili halkı kazanacaktır. Uluslararası dayanışma Şili halkının kendi gücünden sonra en önemli dayanağıdır. Uluslararası dayanışma Şili halkının faşist rejime karşı desteklenmesinde en somut örneğini bulmaktadır. Biz bunu bugün bir kez daha yaşıyoruz.

Değerli Arkadaşlarım,

Emperyalist-kapitalist sistemin bunalımını en yoğun bir biçimde yaşıyan Türkiye'de emperyalist güçlerce desteklenen faşist çeteler cinayetlerini sürdürüyor.

Ama halkımızın faşizme karşı olan kini her geçen gün biraz daha bileniyor. İşçi sınıfının anti-faşist, anti-emperyalist mücadelesi yeni boyutlar kazanıyor. 20 Mart Faşizme İhtar Eylemi, 5 Ocak Faşizmi Lanetleme Eylemini gerçekleştiren ve faşizme ve emperyalizme karşı olan tüm demokratik güçlerin Demokratik Platform'da güç ve eylem birliğini gerçekleştirmek için çalışmalar yapan DİSK, bu mücadelede işçi sınıfının uluslararası dayanışmasını en önemli bir unsur olarak kabul eder.

İşçi sınıfının uluslararası dayanışmasını kısaca dile getireceğimiz bu toplantıda Türkiye işçi sınıfının tek demokratik sınıf ve kitle örgütü olan DİSK adına Şili İşçileri Merkez Birliği'ne faşist rejime karşı, emperyalizme karşı giriştikleri mücadelede başarılar diliyorum.

Buradan tüm dünya halklarına faşist Pinochet Cunta'sının elindeki tutukluların serbest bırakılması yolunda ortak eyleme geçmeleri için çağrı yapıyorum.

Yaşasın işçi sınıfının uluslararası dayanışması,

Yaşasın Şili ve Türkiye işçi sınıflarının uluslararası dayanışması,

Yaşasın dünya halklarının faşizme, emperyalizme ve şövenizme karşı mücadelesi,

Yaşasın Şili İşçileri Merkez Birliği ve DİSK,

Selam olsun Şili zindanlarındaki devrimcilere,

Selam olsun savaşan Şili halkına,

Zafer bizimdir.»

Lois Meneses (Şili)

«Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun değerli üyeleri; sevgili arkadaşlar;

Şili işçileri adına sizlere en sıcak selamlarımı iletir, Şili halkının faşizme karşı mücadelesinde tüm dünyanın gösterdiği dayanışmaya burada bir kez daha teşekkür ederim.

Özellikle sizlerin mücadelemizle, çeşitli biçimlerde sürdürdüğünüz dayanışmayı biliyoruz. Kardeş örgüt DİSK'in bu yakınlığı çalışmalarımıza daha bir güç ve cesaret katıyor. Bu bizlere, kavgamızın en ön saflarında bulunanlara, işçi sınıfının haklarını savunanlara ,daha güçlü şekilde yardım etmemizi sağlıyor.

Bu çalışmaları örgütlemek ve bizim Türkiye'yi ziyaretimizi gerçekleştirmek için sarfettiğiniz güce saygılarımızı belirtiyoruz...

Bu işçi sınıfı davasının ve sendikal kardeşliğin yeni bir ifadesidir.

Kuruluş tarihlerimiz arasındaki yakınlık, örgütlerimiz arasında kardeşlik bağlarının güçlenmesine yardımcı olsun, bu yıl Türkiye'de yapılan kutlama bizlere güç versin ve karşılıklı amaçlara ulaşmak için çalışmalarımıza yardımcı olsun...

Birçok sorunlarla karşı karşıya olduğumuz ve hergün aşmak zorunda olduğumuz engellerin var olduğunu biliyoruz. Fakat örgütünüzün işçileri, kazanımlarını koruma amacında doğru yolda yürüttüğüne eminiz.

Sendikal hareketin sürekli olarak sorunlarla güçlüklerle karşı karşıya olduğunun bilincindeyiz.

Bu açıdan, sınıf düşmanlarının yarattığı engeller ve bizi yıkmak için çalışmaları, bizleri şaşırtmıyor. İstiyorlar ki, biz zayıf düşelim ve onlar için bir tehlike olmayalım.

İşte bu yüzden giderek daha güçlü örgütlenmek ve örgütlerimizin aracılığıyla da ekonomik ve demokratik haklarımızı korumak zorundayız.

İşte bu yüzden, bu yıldönümü münasebetiyle örgütünüze yeni kazanımlar için başarılar, sendikal hareketin gelişip güçlenmesi için en iyi dileklerimizi iletmek istiyoruz.

Örgütümüz bu yıl 26. Kuruluş Yıldönümünü kutluyor. Ülkemizde faşizmin başlangıcında yeraltına geçen CUT'un eylemi, işçilerin mücadelesinde her zaman var oldu. Ülkemizin içinde, olanaklar ölçüsünde mücadelenin merkezileşmesi ve yönlendirilmesi için çalıştı. Çeşitli üretim kollarında örgütlenmeler için sendikal ekiplerin kurulması en önemli uğraşımız, fakat zorluğumuz oldu.

1973'den sonra uluslararası planda CUT Dış Komitesi, durmak bilmeyen bir çalışma sürdürdü.

CUT'un varlığı en uzak ülkelerde bile dünya işçilerinin Şili'li kardeşleriyle birlikte olduğunun ve uluslararası planda diktatörlüğün yıkılması için mücadelenin bir sembolü olarak yayıldı.

Bizlere gösterilen dayanışma ve desteğin de bir sonucu olarak 1978 yılı Şili işçileri için verimli ve başarılı yıl oldu; çalışmaları arttı.

Böylece bütün tehlikelere karşın sadece özerk olarak değil, çok daha koordine bir şekilde örgütsel çalışmalar yürütüldü ve Ulusal Sendikal Koordinasyon kuruldu. Şili Sendikal hareketinin birlik ve mücadele geleneği yeniden güçlendi.

Politik, ekonomik ve toplumsal konulardaki görüşlerimizi yaymak için **«Şili'nin bugünü ve yarını karşısında emekçiler»** adlı bir belgeyi yayınladık. Bu yayında işçi sınıfının ve Şili halkının büyük çoğunluğunun duygularını, önceleri var olan demokrasi ve özgürlüğe dönme isteğini yansıttık.

Şu dönemde önemli sorunumuz, tüm işçilerin özlemlerini Cunta karşısında başarı şansı olan, güçlü ve halkımızın haklarını sonuna kadar koruyacak bir «blok» oluşturmaktır.

Hiç abartmadan, şunu söyleyebiliriz ki, Şili sendikal hareketi Cunta'nın fiziki ekonomik ve toplumsal baskısına karşı durabilmiş, direnebilmiştir. Birçok defalar sendikal hareketi baskı ve zulümle sindirme çabaları sonuç vermemiş, örgütümüz varlığını korumuş, işçi sınıfımızın haklarını ve sendikal özgürlüklerini elde etme mücadelesini kararlılıkla, sürdürmüştür. Diktatörlük, sendikal hareketin güçlendirmesini her zaman çok tehlikeli görmüş, yeni baskı tedbirlerine karşı en büyük engeli kabul etmiştir. Bu yönde 7 federasyonu lağvetmiş, sendikaların mallarına el koymuştur. Senelerden beri varolan çok sayıda sendikal örgütü kamu düzenine ve devlet bütünlüğüne zararlı sayarak, hiçbir yasal işleme dayanmadan kapatmıştır.

Diğer taraftan, halkın çıkarlarının tersi küçük bir azınlığı zengin etme politikası da sürdürülmüştür. Ülkede işsizlik büyük oranlara çıkmış, bunu önlemek düşüncesiyle «En az çalışma» yöntemi uygulanmaya başlanmıştır. Bu

yöntem işçilerin daha çok sömürülmesini gerçekleştirmiştir. Cunta, hızla büyüyen enflasyona göre ücretlere çok küçük zamlar yaparak göz boyayıcı birkaç sosyal hak vererek işçileri sendikaların gereksizliğine inandırmaya çalışmıştır. Emekçi kitleleri de benzer yöntemlerle istedikleri gibi yönlendirmek istemiştir. 1978'de de yeni bir yasa çıkararak işçi sendiklarını 72 saat çalışma koşullarını kabul etmeye zorlamıştır.

Fakat bütün bu baskılara rağmen Pinochet, seçimler sonucunda istediği sonuçları alamadı, diktatörlükle uzlaşabilecek yöneticilerin sayısı giderek azaldı.

Süregelen tüm bu faşist uygulamalar ve sendikaları yoketmeye yönelik baskılar, örgütleri ortadan kaldıramadı. Güçlü kitlesel protesto ve gösterilere neden oldu.

Bu örgütler yasaklanmış olmalarına rağmen fiili varlıklarını sürdürüyorlar, bu da şüphesiz daha büyük baskıları beraberinde getiriyor.

Cunta bu noktada yine yanlış hesaplar yapmıştır. İşçileri baskı ile örgütsüz ve parça parça bırakacağını sanmıştır. Fakat işçi hareketi bir kez daha faşizme karşı direneceğini, verdiği mücadele ile ispatlamıştır.

Şili'de kavga sürüyor ve bu kavganın en önemli güçleri Şili içinde varlıklarını sürdürüyor. Bu güçlerden sendikal hareket, yasallığı nedeniyle özel bir konuma sahip ve bu avantajıyla diktatörlüğe karşı mücadelede önemli görevler yapıyor. Şili'de sendikal mücadele uluslararası sendikal hareketle dayanışma içindedir, ve bu nedenle faşistler bu uluslararası dayanışmadan korkmaktadır. Birçok nedenle dünya işçilerinin ve sendikalarının yürüttüğü çeşitli boykotlar bu dayanışmanın ifadesi olmaktadır.

Cunta'ya verilen en büyük derslerden biri, ORIT (Amerika bölgesel iş örgütü)nün boykot çağrıları olmuştur. Bu boykotlar sürmekte, Latin Amerika ve ABD arasındaki ticareti geniş olarak etkilemektedir, Diktatörlük direniş, boykot ve eylemlere katılanlara karşı ülke içinde ve dışında bir karalama kampanyası açtı. Şili halkının mücadelesinin gerçek amacını saklamak kamuoyunu yanıltmak için «milliyetçi» bir propagandaya girişti: Mücadelemizin amacını Şili'nin dünyadan soyutlanması olarak göstermek istedi.

Fakat Cunta'nın oyunları demokrat dünya kamuoyunun gözünden kaçırılamadı. İşçiler bu boykotların Cunta'ya karşı ,Pinochet'nin faşist politikasına cevap olduğunu, sendikal hak ve özgürlüklerin yokedilmesine karşı bir tepki olduğunu açıkça ortaya koydular.

Bütün dünya, şu anda diktatörlüğe karşıdır. Uluslararası anti-faşist ve anti-emperyalist güçlerin etkisi Cunta'yı geri adım atmaya zorladı. İşçilere göstermelik haklar verilmeye başlandı. Ama ne Şili işçi sınıfı ne de Şili emekçi halkı bu göstermelik haklarla yetinmeyecektir.

Cunta yeni bir yasa çıkararak Şili'de sendikal hak ve özgürlüklerin kullanıldığını kanıtlama gösterisine girişmiştir. Gerçekte bu, ünlü «İş Planı»nı uygulamasının «Faşist düzeni sağlamlaştırmak» amacına yönelik, Cunta'nın uydusu sendikacılığı örgütleme amacına yöneliktir. İşçilerin büyük çoğunluğu biliyor ki bu plan sorunları çözmek için değil sadece sendikal harekete şirin gözükmek için yapılmaktadır. Buradan, Türkiye'nin tüm dünya anti-faşist güçlerine ve sendikalarına sesleniyorum: Bu oyunlar Pinochet diktatörlüğünün aldatmacalarıdır. Bu oyunlara gelmemek için dikkatli olmalıyız. Bu oyunlara gelmeyeceğiz.

Faşist Pinochet'in bu girişimlerine şiddetle karşı çıkıyoruz, bunlar faşizmin yalanlarıdır. Bütün uluslararası anti-faşist ve anti-emperyalist güçler,

Pinochet diktatörlüğüne karşı çıkmalı bize omuz vermelidir.

Şili askeri diktatörlüğü halka karşıdır.

Şili diktatörlüğünün dayandığı ekonomik sistem Şili emekçi halkını günden güne fakirleştirmektedir.

Cunta'nın ekonomi politikasına karşı daha kararlı mücadele verilmelidir.

Tüm dünya sendikal hareketini, tüm güçleriyle aşağıdaki amaçlar için mücadeleye çağırıyoruz.

Uluslararası sendikal hareket, Şili Cunta'sını sendikal hak ve özgürlüklerin kurulması için zorlamalıdır.

Tüm devletler Şili diktatörlüğüyle politik diplomatik ve diğer ilişkileri kesmelidir.

Şili'ye karşı boykot eylemleri yükseltilmeli, etkin sonuçları alan bu eylemler geliştirilmelidir.

Askeri Cunta'ya tüm siyasi mültecilerin geri dönüş hakkı yani her insanın kendi yurdunda yaşama hakkının kabul ettirilmesi için çalışılmalıdır.

Şili emekçilerinin mücadelesi sürüyor, tüm fırsat ve olanaklardan yararlanarak, fakat temel hedefimiz faşizmin sökülmesi ve yok edilmesidir. Bu Şili'nin gerçek özgürlük ve demokrasiye kavuşmasının tek şartıdır.

VENCEREMOS!

KAZANACAĞIZ!»

Jean Nomeudry (DSF)

«Değerli Arkadaşlar,

Değerli Dostlar,

Dünya Sendikalar Federasyonu Sekreterliği adına, sizlere dostça ve sıcak selamlarımızı iletmeme izin verin. Dünyanın bütün kıt'alarından ve bütün sistemlerinden 190 milyon üye işçinin, 26. kuruluş yıldönümünde, Şili İşçileri Merkez Birliğine selamını iletirim.

Değerli Arkadaşlar,

Değerli Dostlar,

26. yıl Şili İşçileri Merkez Birliğinin özgürlüğe, enternasyonalizme ve vatanseverliğe tutkun militanlarının yazdığı zengin bir tarih. Bu yıldönümünde, düşüncemiz ve kalbimiz 26 yıldır işçi sınıfının hizmetinde örgütü canlı tutan sendikalara yöneliyor. Şili İşçileri Merkez Birliği'nin tarihini anarken kuruluşundan bu yana her türlü provokasyona ve saptırmaya karşı koyan binlerce militanı da anmalıyız. Bu tarihi anarken iki isim hemen aklımıza geliyor: Sendikal örgütlerinin kurulmasını teşvik eden Emilio Recabarren ve sürgünde ölünceye dek Şili İşçileri Merkez Birliği'ni yöneten Luis Figueroa. Şili İşçileri Merkez Birliği'nin tarihini simgeleyen ve bugünkü ve yarınki yolunu çizen demokratik geleneğini, sınıf sendikacılığına bağlılığını vurgulayan iki isim. 15 Eylül 1970'de.

Şili halkının zafer arefesinde Şili İşçileri Merkez Birliği'nin bütün ekonomik ve sosyal reformlara birçok kez yönlendirici ve örgütleyici olarak katılan Halk Birliği militanları, bu zaferle aktif işbirliği yapmışlardır. Salvador Allende Hükümeti de, Şili İşçileri Merkez Birliği'ni işçilerin, köylülerin ve memurların tek büyük işçi örgütü olarak tanınmıştır. Böylece Allende

hükümeti bu örgütün militanlarına Bakanlık görevi de vererek sendikların ve işçilerin devlet faaliyetlerine katkılarını genişletmişti. Halkın Birliği Hükümetinin yönetimdeki birkaç yılda sendikalı işçiler, artık tekellere, sömürüye ve eşitsizliğe yer olmayan ve buna karşılık herkes için giderek daha fazla ekmek ve çiçek bulunan güzel ülkelerini değiştirmede aktif biçimde rol oynadılar.

Hüzün vericidir ki, askeri hükümet darbesi ,gericilik, faşist hareket ve Kuzey Amerika emperyalizmi Şili demokrasisinin Halk Hükümetini devirerek bu büyük reformlara son verdiler. Halkı ve sendikasını kana boğarak çok sayıda görevli ve militan tutuklandı, işkence edildi ve ağır hapis cezaları giydiler. Günümüze kadar toplama kamplarında bulunan binlerce ve binlerce Şili'linin akıbetinden endişe etmekteyiz.

Şili İşçileri Merkez Birliği yaralı fakat yenik değil, bütün bu baskılara onurlu biçimde karşı koydu. Hergün güçlenerek, içerde ve dışarda Şili'de Pinochet diktatörlüğüne karşı koyan kahraman güçlerini biraraya topladı.

Geçen yıl, işçilerin daha yeni ve daha büyük, savaşkan ve kararlı faaliyetlerine tanık olduk.

Hükümet baskılarına rağmen dünya işçilerinin bayramı 1 Mayıs, binlerce insanın, aralarında Dünya Sendikalar Federasyonunun da bulunduğu yabancı sendikal örgütlerin temsilcilerinin katılımıyla kutlandı.

Buna karşın Chuquicamata'da maden işçilerinin grevi tüm dünya işçilerinin dayanışmasını ve dikkatini çekti. Kayıp insanların yakınlarının yaptıkları açlık grevi, en temel hak olan yaşama hakkına yapılan duyulmadık saldırıyı yeniden gündeme getirdi.

Şili işçileri giderek daha yoğun biçimde, sendikal haklara ve insan haklarına saygı ve faşist diktatörlüğün kaldırdığı hakları için mücadelede örgütleniyorlar.

Pinochet bu sesleri susturarak cevap veriyor. Geçen yıl 7 ulusal federasyon ve 400 önemli sendikayı kapatma emri vermişti. İşçiler yılmıyor, çeşitli yollarla mücadeleye devam ediyorlar. Kısa süre önce, işçi kadınlar toplanarak zor durumlarda karşılaşacakları sorunları, işsizlik, gıda yetersizliği, çocukların eğitimi, sağlığın korunması gibi Şili faşizminin emperyalizm yandaşlığı sonucu ortaya çıkan sorunları incelediler.

Şili işçileri giderek, baskıya karşı savaşmak ve Halk Birliği Hükümeti döneminde elde etmiş oldukları hakları geri alabilmede tek yolun, birlik ve dayanışma olması gereğinin bilincindeler.

Pinochet ve takımı tarafından başlatılan faşist baskıya rağmen Şili'de sendikal hareket canlıdır. Bu, özellikle, deneyimi, mücadele birliği, kadro eğitimi ve birçok kez biri öldüğü zaman yerini karanlıktan çıkan bir başkasının almasıyla kararlılıklarını kanıtlamış olan militanları sayesindedir.

Dünyanın çeşitli ülkeleri Şili halkı ve işçileri ile aktif ve militanca dayanışmalarını birçok kez belirtmişlerdir. Çeşitli örgütler Pinochet diktatörlüğünün insan haklarına saldırılarını kınamak ve Şili işçilerinin mücadelesini desteklemek için birçok kez kararlar almışlardır.

Dünya Sendiklar Federasyonu her zaman Şili halkı ve işçilerinin mücadelesini desteklemiştir, bu mücadeleyi genişletmek ve desteklemek için sürekli biçimde faaliyetlerde bulunmuştur. Birçok kez Şili'ye gerçeği öğrenmek ve olanları açığa çıkarmak için heyetler göndermiştir. Heyetlerimizden biri Adalet Bakanlığı nezdinde Şili işçilerinin çalışma ve yaşam koşullarını protesto etmiştir. CUT, OUSA, CISA, CPUSTAL ile birlikte DSF, Uluslararası Şi-

li ile Sendikal Dayanışma Komitesi üyesidir DSF'nin 9. Kongresinde Başkan Allende'nin dul eşi Hortencia Allende'nin ve Şili'den gelen kalabalık bir delegasyonun bulunmasıyla da vurgulanan, Şili halkı ve işçileri ile dayanışmaya özel bir yer verilmiştir.

Bu sorunun önemi nedeniyle, DSF; Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu, UNESCO ve Uluslararası Çalışma Örgütü gibi uluslararası örgütlerde çeşitli faaliyetlerde bulunmakta ve konferanslarda, uluslararası kongrelerde, görüşümüzü bildirmektedir. Son olarak Madrid'te yapılan Uluslararası Şili ile Dayanışma Konferansında Şili İşçileri Merkez Birliği'ndeki arkadaşlarımıza mücadeleleri için somut öneriler getirmiştir.

Bunun yanısıra Küba'da bulunan Salvador Allende adındaki Şili Direnişi Müzesine tam desteğimizi sağlamaktayız. Bu arada bu müzenin kurucusu dost Bayan Myriam Contreras'a bir tablo vermiş olmakla onur duyduğumu belirtmek isterim.

Bunlar, değerli dostlarım, Şili'li dost ve arkadaşlarımızla dayanışmamızın bazı bölümleridir.

Bu hareketin kapsamı ve anlamını daha iyi belirtmek için DSF Sekreterliğinin CUT'un 26. yılı onuruna kabul ettiği ve dünya kamuoyuna yaptığı çağrıyı size okuyorum:

12 Şubat Şili İşçileri Merkez Birliği 26. yılını kutluyor. Askeri diktatörlük rejiminde örgütlü işçiler Pinochet takımının eylemlerine karşı, ülke içindeki emperyalizmin desteklediği gericiliğe karşı, Şili sendikal hareketini yoketmeye çaba gösteren faşist diktatörlüğün dayattığı sahte kişilere karşı kahramanca mücadele ettiler.

«DSF, 26. yıldönümünde, anti-faşist mücadele birliğinin sembolü, Şili işçilerinin örgütünü içtenlikle selamlıyor ve onun aracılığıyla baskı, hapis ve işkencelere cesaret ve onurlulukla karşı koyan Şili işçileri ve yöneticilerini selamlıyor.

«DSF, Şili İşçileri Merkez Birliği'nin, Şili'de insan hakları ve sendikal hakların savunulması, özellikle sendikal faaliyetleri yasaklayan muhtıra 198'in kaldırılması için mücadelesini en geniş biçimde desteklediğini belirtir.

DSF, Pinochet rejimini ve onun yalnızca milyonlarca Şili'li işçinin açlık ve işsizliği biçiminde ortaya çıkan ekonomik siyasetini, parasal ve askeri yardımlarıyla onu destekleyen uluslararası mali kuruluşları özellikle ABD, Federal Almanya ve Japon kuruluşlarının eylemini kınamaktadır.

«DSF, hangi örgüte üye olursa olsun tüm uluslararası sendikal hareketi; diktatörlüğe karşı boykotu teşvik etmek için acil ve somut önlemler almaya, Pinochet'in sahte vaadlerine kanmamaya, Şili'de sendikal haklar ve insan haklarına saygı gösterilmesini ve kayıp 2500 kişinin akıbetlerinin açıklığa kavuşturulmasını sağlamaya çağırıyor. DSF, aynı zamanda, 26. yıldönümü nedeniyle, telgraf, toplantı ve bildiri ve diğer olanaklarıyla Şili İşçileri Merkez Birliği'nin mücadelesini selamlamaya ve anti-sendikal hükümlerin kaldırılmasını ve bütün hakların derhal geri verilmesini desteklemeye ve dayanışmaya çağırıyor.»

Değerli Arkadaşlar,
Değerli Dostlar,

Bu toplantının Türkiye'de yapılması, dünya işçilerinin kararlılığı ve birliğinin bir kanıtıdır. Türkiye'deki işçilerin zor sorunlarla karşı karşıya bulunduğunu biliyoruz. Buna rağmen, bu toplantı bir kez daha uluslararası dayanışmalarını kanıtlamaktadırlar.

Bu vesileyle, Dünya Sendikalar Federasyonu adına halkınızın daha iyi bir yaşam için sürdürdüğü mücadelede başarı dileklerimizle birlikte sizlere dayanışma duygularımızı ve teşekkürlerimizi iletiyorum.

İlginize teşkkür ederim.»

Lubomir Tsokef (Bulgaristan)

Çok saygı değer yoldaşlar,

Bugünkü büyük bayramınızda, Pinochet'in kanlı, vahşi ve barbar faşizmine karşı Şili işçi ve köylülerinin kahraman savaşımının örgütleyicisi, Şili emekçileri mücadele örgütünün 26. yıldönümünü kutlamasından büyük sevinç duymaktayız.

Beş yıldan bu yana Şili emekçileri ve CUT yoğun savaşımını sürdürdü ve böylelikle kendi savaşımıyla dünyadaki bütün ilerici insanların saygı, sempati ve dayanışmasını elde etti.

Bulgar emekçileri Şili işçileriyle ve halkıyla derin enteransyonalist dayanışma içinde oldular. Şili halkının faşist sömürüye karşı verdiği savaşımı desteklediler.

Şu anda ülkemizde, sanayi tarım komplekslerinde, sanayi işletmelerinde, inşaatlarda, çeşitli kurumlarda çalışan Bulgar emekçileri miting, gösteri, protesto toplantıları örgütlüyor, Birleşmiş Milletler örgütüne telgraflar çe kerek, Santiago faşist yöneticilerini protesto mesajlarını iletiyorlar.

Bugünlerde Sofya'nın en modern ve yeni semtlerinin birinde, Şili halkının seçkin temsilcisi Salvador Allende'nin heykeli açılacaktır.

Sözünü ettiğimiz bu heykel, Şili halkıyla dayanışmada Bulgar halkının gönüllü emeğinden toplanmış paralarla yapılmıştır.

Çok saygı değer yoldaşlar, izninizle bir kez daha Bulgar halkının Şili'deki sömürülen halk kitleleri ve emekçilerin anti-faşist savaşımı dayanışmasını ve işbirliğini belirtmek istiyorum.

Burada bulunan Şili'li arkadaşlar bilmelidirler ki, Bulgar halkı onlar! beraberdir. Şili halkının kahraman eylemiyle omuz omuzadır.

Şili'li anti-faşist güçlerin savaşımı, ergeç zaferle sonuçlanacaktır.

Bahsettiğimiz bu güven bizim tarihsel deneyimimizden kaynaklanmaktadır.

1923 faşist darbesinden sonra Bulgaristan'da kan nehirleri döküldü. Bulgar halkı yıllarca faşist çizmeleri altında ezildi. Ancak, Bulgar halkı kahramanca savaştı ve sonunda umudu olan sosyalizmi gerçekleştirdi.

Bu forumdan bir kez daha kahraman Bulgar halkının öcüsü büyük proleter enternasyonalisti ve anti-faşisti Georgi DIMITROF'un sözlerini hatırlatmak isterim:

Dünyada işçi sınıfının çeşitli müfrezelerinin birleşik eylemleriyle ulusal ve uluslararası birliği ile halkların ve emekçilerin en kanlı, en gerici ve en şöven düşmanı faşizme karşı savunmaya geçmeden, karşı mücadele verilecektir.

Yaşasın uluslararası işçi sınıfı dayanışması!

Yaşasın DİSK!

Yaşasın Bulgaristan Halk Cumhuriyeti ve Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu ve emekçi Türk halkı arasındaki dostluk ve işbirliği!

Sotirios Antonious (Yunanistan)

«Sevgili Yoldaşlar sınıf kardeşlerim,

Ezilen Şili halkı ile olan uluslararası dayanışmanın bir kez daha açıklanması amacıyla DİSK tarafından düzenlenen bugünkü forum; Amerikalı emperyalistlerce zorla kabul ettirilen ve desteklenen faşist Pinochet Cunta'sının düşürülmesi için çok güç koşullarda savaşan tasalı Şili halkının tüm uluslararası desteklenmesi konusunda yeni ve büyük bir adımdır. Yunan emekçi ve demokratları, 7 senelik bir sürede, faşizmi halk için olan anlamını, işçiler için gerici askeri dikta rejiminin anlamını öğrenmiş bulunuyorlar: Bu, Demokrasi ve Özgürlüğe inanan insanlar için hapis, sürgün, işkence, katledilme demektir.

Sevgili yoldaşlar, çok uzaklarda olmasına karşın, bu tasalı ülkenin içinde bulunduğu durumu iyi biliyoruz. Ezilen Şili halkının derin iniltileri vatanımıza kadar gelmektedir. Bu iniltiler, Yunan emekçilerini, Yunan Demokratlarını, tüm dünya uluslarıyla ortak bir dayanışmaya itecek kadar acıdır. Bugünkü FORUM'da temsil ettiğim Birleşik Kontr-Dikta Sendikal Cephe, Şili halkının özgürlüğü için düzenlenen tüm hareketlere ve uluslararası kampanyalara katılmakta ve her defasında Yunan emekçilerinin dayanışma duygularını dile getirmektedir.

Buna paralel olarak, yurdumuzda da sürekli olarak, Atina'da, Selanik'te ve diğer kentlerde gösteriler düzenlenmekte, Şili halkına olan yakınlığımız vurgulanmaktadır. Bu arada, kurulan Şili halkıyla dayanışma komitelerine, ülkemizin tanınmış yazar ve sanatçıları katılmıştır. Birleşik Kontr-Dikta Sendikal Cephe ve diğer Demokratik Kuruluşlarla çok sayıda sendikalar, hapiste bulunan Şili'li yurtseverlerin serbest bırakılması ve ülkede demokrasinin yeniden kurulması için düzenlenen toplantılara faal olarak katılmaktadırlar. 11 Eylül, ülkemizde Şili halkıyla dayanışma günü olarak tespit edilmiştir. Bu, Yunan halkının Şili halkına ve Şili emekçilerine olan yakınlık duygularının ve de özgürlük mücadelesini destekleme duygularının açık ifadesidir.

Tüm dünya barışçıl hareketlerinin ,demokrasi ve sosyalizm hareketlerinin kazandıkları büyük güç karşısında, dejenere olmuş rejimler ezilmeye mahkumdur. Şili halkı, işçi sınıfının önderliği ve uluslararası dayanışma ile faşist dikta rejimini ergeç yok edecektir.

Yaşasın Şili Halkı ile uluslararası dayanışma hareketi,

Yaşasın tasalı Şili Halkının mücadelesi.»

Tıbor Harai (Macaristan)

«Bayanlar Baylar

Meslektaşlarım, Arkadaşlarım;

Bugünkü dayanışma toplantısına katıldığım için çok mutluyum. Macaristan Sendikaları Merkez Konseyi'nin içten, dostça enternasyonalist selamlarını Türkiyeli dostlarımıza, CUT Temsilcilerine ve bu toplantıya katılan herkese iletmek beni onurlandırıyor.

Başından beri Macaristan Sendikaları, yarın 26. Kuruluş Yıldönümünü kutlayacak olan Şili İşçileri Merkez Birliği ile yakın, kardeşçe bağlar kurduk. Şili trajedisi bile bu kardeşçe bağları koparamamıştır. Amerikan emperyalizminin yardımıyla iktidara gelen faşist Cunta en kudurmuş terör ve diktatörlük bile işçi sınıfının ve Şili örgütlerinin demokrasi, insan hakları ve toplumsal ilerleme mücadelesini engelleyememiştir. Yurt dışında çalışmak zorunda bırakılan CUT, Cunta'ya karşı mücadelenin en aktif ve en örgütleyici parçası olmuştur ve diğer kardeş örgütlerle birlikte Macaristan Sendikaları çok yönlü politik, maddi ve manevi desteklerini bu haklı mücadeleden esirgememiştir. Bu forumdan Şili'li işçi kardeşlerimizle birlikte Macaristan işçilerinin derin uluslararası dayanışmasını dile getirmek isterim. Şili'de sendikal ve insan haklarının kullanılması ve her alanda sendikal faaliyeti engellemek için çıkartılan 198 sayılı hükümet kararının iptal edilmesi için CUT'un gösterdiği çabaları dikkatle izliyor ve destekliyoruz.

Yaşan Şili işçi sınıfı,
Yaşasın CUT,
Yaşasın işçilerin uluslararası dayanışması.»

Kemal Karacıc (Yugoslavya)

Değerli Yoldaşlar,

Tüm Yugoslavya İşçileri ve Sendikalar Konfederasyonu adına bu toplantıya katılmaktan ve 26. Kuruluş Yıldönümü münasebetiyle Şili İşçileri Merkez Birliği'ni içtenlikle kutlamaktan ve dostça selamlarımızı iletmekten büyük onur ve mutluluk duyuyoruz.

Bu örgüt tarafından son yıllarda sürdürülen ve kendilerini Şili işçileri ile tüm Şili halkının faşist askeri Cunta'ya karşı direnişlerinin sembolü haline getiren kararlı ve yiğit mücadeleyi hepimiz yakından biliyoruz. Bu bizim, ne kadar zor ve özverili de olsa mücadelenin başarı ile sonuçlanacağına ilişkin inancımızı güçlendiriyor. Ancak üzüntüyle belirtmek gerekir ki, temel insan haklarının, sendikal ve demokratik özgürlüklerin Cunta tarafından çiğnenişine, en geniş halk tabakalarının yaşama koşullarının dramaktik bir biçimde kötüleşmesine, işçi sınıfı ve Şili'deki tüm ilerici, demokratik güçlere uygulanan baskıların sürdürülmesine hâlâ tanık oluyoruz.

Özgürlük, bağımsızlık, ulusal egemenlik ve herkesin kendi geleceğine ilişkin karar verme hakkını herşeyin üstünde tutan Yugoslavya Sendikalar Konfederasyonu ve bütün emekçi halkımız, başlangıçtan bu yana Şili halkının ve Şili İşçileri Merkez Birliği'nin askeri Cunta'nın terör ve tiranlık rejimi karşısındaki kahramanca mücadelesine etkin destek sağlamıştır. Bu konudaki ısrarlı tavrımızla Şili İşçileri Merkez Birliğine her türlü maddi ve manevi desteği sağlayacağız ve —bugüne kadar yaptığımız gibi— Şili halkının haklı mücadelesi ile uluslararası dayanışma içindeki her eylemi destekleyeceğiz.

Bu eylemler aracılığıyla, dünyanın ilerici güçleri ve işçi sınıfı örgütleri olarak sendikalar askeri Cunta'nın baskı ve terörü hep birlikte ciddi olarak lanetlediklerini göstermektedirler. Bu anlamda, sendikacıların ve diğer siyasal tutukluların serbest bırakılması, demokratik kurumların onarılması ve Şili'de insan haklarının, sendikal ve demokratik özgürlüklerin güvence altına alınması yolunda mücadeleyi kesintisiz sürdürmektedirler. Şili işçilerinin

özgür sendikal örgütlenmelerini engellemek, şiddeti meşrulaştırmak, faşist yöntemlerini gizlemek için Cunta ve gerici güçlerin çabalarını çeşitli siyasal manevralarla yoğunlaştırdıkları şimdiki durumda bu mücadele özel önem kazanmaktadır. Kararlı dayanışmamız ve artan desteğimizle Şili işçi sınıfı ve halkına yalnız olmadıklarını, mücadelelerinin bizim mücadelemiz olduğunu, bu mücadelenin dünyadaki diktatörlükler ve şiddete karşı sürdürülen mücadeleden ayrı düşünülmediğini göstereceğiz.

YAŞASIN ÖZGÜRLÜK,

YAŞASIN ŞİLİ HALKININ YİĞİT MÜCADELESİ.»

Jean-Claude De La Rose (CGT)

«Değerli Arkadaşlar,

CGT Konfederal Bürosu adına Fransa'da CGT'ye güvenen milyonlarca işçi adına sizleri dostça selamlarım. Burada bulunuşumuz değişik ülkelerde mücadele eden işçileri temsil eden sizleri desteklediğimizin ve ezilen halklarla dayanışmamızı güçlendirmek isteğimizin bir kanıtıdır.

Aynı zamanda DİSK'teki arkadaşlarımıza teşekkür etmek isterim. Onların şahsına Türkiye İşçi sınıfının ve demokratlarının temsilcilerini, mücadelenin çok zor olduğu bir dönemde selamlıyoruz.

Şili İşçileri Merkez Birliği'nden gelen arkadaşlarımıza 26. yıldönümünde en iyi dileklerimizi sunar ve Pinochet diktasına karşı savaşan Şili işçileri ve demokratlarına desteğimizi ve dostluğumuzu iletmeleri isteğimizi belirtiriz.

Kapitalizmin dünya çapında bunalımı ve hegemonyasını sürdürmek için herşeyi yapma kararlılığı karşısında işçi sınıfının birliğinin her zamandan daha gerekli olduğu bir anda biraraya gelmiş bulunuyoruz.

Bütün kapitalist ülkelerde siyasi iktidarlar aynı zamanda gelişmekte olan ülkeler üzerinde ,politik ve ekonomik özgürlüklerini elde etmek için mücadele eden ülkeler üzerinde ekonomik emperyalizmi amaçlanmaktadır.

Son yıllarda sömürgecilik gerilemiştir, fakat üçüncü dünya ülkelerinin politik bağımsızlığa ve kendi zenginliklerine, egemenliğe kavuşmaları, kendi ülkelerinden kendilerinin yararlanabilmeleri için yapılacak çok iş vardır.

Dünyanın gelişmiş denilen ülkelerinde bunalım ve bunalımla birlikte işsizlik, baskı ve sefalet yaygınlaşıyor.

Fransa'da Giscard D'Estaing yönetimi varolan sorunlara yanıt bulamamaktadır. Kemerleri sıkma politikasını dayatmak en fakirlerden fedakârlık istemektedir.

İşsizlik hüküm sürmekte 18.000.000 kadın-erkek işçi çalışmaktadır. Ücretler dondurulmuştur. Kazanılmış sosyal haklar geri alınmak istenmektedir.

Hergün daha çok sayıda fabrika kapanmakta, endişe yaygınlaşmaktadır.

Sosyal mücadele genişlemekte grevler çoğalmakta ve hergün daha da önem kazanmaktadır.

Geçen hafta yüzbinlerce Fransız büyük endüstri kesimlerinde gösteriler yaptı. Polis örgütü giderek işçilere karşı kullanılmaktadır. Son günlerde Paris ve diğer şehirlerde şiddetli çarpışmalar olmuştur. Radyo ve televizyon işçileri 4 günden beri grev yapmaktadırlar.

Ekonomik çözümlere karşı Fransız hükümeti baskı uygulamaktadır. Irkçılık, ve düşmanlığı körükleyerek işçi sınıfını bölmek istemektedir. İşsizliğe, göçmen işçilerin neden olduğu fikrini yaymak istemektedir.

Son aylarda işçilere yapılan suikastler artmış, 70'den fazla Cezayirli işçi öldürülmüştür. Eski Nazi işbirlikçileri, onbinlerce Fransız yahudisinin sürgüne gönderilmesi ve öldürülmesine neden olan vatanseverler karanlıktan çıkmaktadırlar.

En önemli sorumlulardan biri Madrit'te rahatça yaşamaktadır, bir diğeri ise bir Fransız bankasında önemli bir görevdedir..

Avrupa'da yaygınlaşan suikast dalgası bize endişe vermektedir. İtalya'da İspanya'da, Bask yöresinde, Fransa'da. Tutuklanan, öldürülen sendikacıların, demokratların sayısının artması karşısında, Avrupa'da militanların karşı karşıya bulunduğu ayırımcılık ve meslek yasaklamaları karşısında endişe duymaktayız.

Sosyalist yönetici Jaures, öldürülmeden önce: «Bulutların fırtınayı taşıması gibi kapitalizm de savaşı içinde taşır» demişti. Kapitalizm zorlukları yenmek için sonuç olarak faşizmi içinde taşır.

1930'larda bunalım yıllarında kapitalizmin ekonomik sorunları çözmek için faşizmi seçtiğini unutmadık.

Hitler ve Mussolini, baskı, ırkçılık propagandası ve anti-semitizm, yoluyla Almanya'yı, nazizme, İtalya'ya faşizme sürüklediler. Burjuvazi Anti-Parlamentarizmi, rüşvet ve anti-komünizm ile halkı eğitim düzeyleri oldukça düşük olanları korkutmuştu.

Dünyanın hoşnutsuzluk ve sosyal mücadelelerin bulunduğu her yerinde güçlü olmalı, kışkırtıcıları açığa çıkarmalıyız. Fransa'da sömürgeciliğin eski adamları yeniden ortaya çıkmıştır. Patronlar ve iktidar onları kullanarak sendikacılığa ve sınıf savaşına darbe indirmek, sarı sendikacılığı teşvik etmek istemektedirler. Birkaç ay önce örgütümüzün bir militanı bu adamlardan biri tarafından öldürülmüştür. Katil yakalanmıştır, fakat dava uzatılmaktadır.

Faşizme karşı mücadelenin, onu kendi içinde barındıran ekonomik sisteme karşı mücadeleyle başladığı kanısındayız; eylemimiz kapitalizme karşı mücadeleden başlar. Sermaye-emek türünden ittifakların oluşturulduğu tehlike konusunda tüm dünya emekçilerini aydınlatmamız gerekir. Faşizme karşı mücadele ancak siyasi olduğu kadar derin ekonomik değişiklikler için verilen mücadeleyle başarıya ulaşabilir. Bu mücadele ilk ağızdan kendi ülkemizde başlar. Ama böyle olmakla beraber bu, uluslararası sendikal hareketin değişmez ilkesi olmalıdır. Her yerde sendikal örgütler devlet mekanizmasından bağımsız kalmalıdırlar. İşçi sınıfının çıkarlarını korumalılar, ve nereden gelirse gelsin baskıları ve özgürlüklere karşı yönelen saldırıları yermeliler. Kanımızca bu, tüm dünya emekçileri arasında sendikal birlik pratiğine güçlendirmenin temelidir. DSF'nin 9. Kongresindeki tavrı bir kez daha onaylıyoruz. DSF'nin dünyada sendikal hak ve özgürlükleın düzenlemesinin iyi olacağını düşünüyoruz.

Kapitalizme karşı demokrasi ve özgürlük temelinde daha adil ve daha eşit bir toplum düzeni getirmeliyiz. Ama aslolan bunun tüm ülkelerde DSF Kongresini açıklaması çerçevesinde uygulanmasıdır. Kasım 1978'deki 40. Kongremizde de bunu yeniden onayladık.

Emekçilerin birliği temelinde, onları kitlesel bir sendikal hareket içinde toparlamalıyız. Fransa'da diğer sendikal merkezlerle bunu geliştirmeye çalışıyoruz. Bu görüş açısından kalkarak sendikal yaşamda yeniliğin temeline

oluşturabilecek bir değişiklik isteği ile ortaya çıkılmalıdır. Ancak bu istek, demokratik güçlerin birliğinin şartlarını oluşturabilir. Halk kitleleri kapitalizme karşı ve sosyalizme açılan bir siyasi plan içinde kendi yerlerini bulabilmeliler. Bu şartlar altında kapitalist hükümetlerin koyduğu hedefler azaltılacak mücadelemiz rahatlayacaktır. İster Şili'li, ister Arjantin'li, ister Tunus'lu veya Guetemala'lı, tüm yurtsever demokratların mücadelesini hep birlikte desteklemeliyiz. Güney Afrika'nınki gibi, tüm ırkçı rejimlere karşı mücadele etmeliyiz. Özgürlüklere olan saygımızdan dolayı onların çiğnendikleri ve tehdit edildikleri her yerde, Tunus sendikalarının Genel Sekreteri Habif ACHOUR gibi uzun süreden beri tutuklu olan demokratların ve sendikacıların serbest bırakılmasını talep etmeliyiz.

Örgütlerin özelliklerine, halkların siyasi dini ve felsefi inançlarına saygı göstererek Avrupa'da ve dünyada sendikal güçlerin birliğinin sağlanması mümkündür.

Sanıyorum ki, bu toplantı da bu amacı taşımaktadır.

CGT dün olduğu gibi bugün de bu inancı taşımaktadır ve zorluklar ve engeller ne olursa olsun mücadeleye devam edecektir.

Yaşasın Dünya İşçilerinin Birliği,

Yaşasın Şili İşçilerinin Mücadelesi,

Yaşasın Türkiye İşçi Sınıfı ve Onun Büyük Örgütü DİSK!»

DEKLARASYON

Devrimci İşçi Sendikları Konfederasyonu'nun 12. ve Şili İşçileri Merkez Birliği'nin (CUT) 26. Kuruluş Yıldönümü nedeniyle düzenlenen «ULUSLARARASI İŞÇİ SINIFI DAYANIŞMASI» konulu seminere katılan örgütler aşağıdaki kararın tüm dünya kamuoyuna duyurulmasını kararlaştırmışlardır:

- **Şili'de 11 Eylül 1973'de askeri bir darbe ile iktidara gelen faşist Pinochet Cunta'sının genel olarak temel hak ve özgürlükleri, özel olarak da sendikal hak ve özgürlükleri çiğnemeye devam ettiğini,**
- **Şili'de keyfi tutuklamaların sürdüğünü ve siyasi tutuklulara işkence yapıldığını,**
- **Şili halkının her geçen gün biraz daha yoğun bir sömürü ve baskı ile karşı karşıya kaldığını,**
- **Ancak tüm baskı ve işkencelere rağmen başta işçi sınıfı olmak üzere tüm Şili halkının, Pinochet rejimine karşı giriştiği anti-faşist mücadelenin giderek daha da güçlendiğini dikkate alan ve bu mücadelede zaferi ergeç Şili halkının kazanacağına inanan örgütler,**
- **Tüm dünya işçilerini, hangi ulusal ve uluslararası sendikal örgüte üye olurlarsa olsunlar tüm sendikal örgütleri Şili halkıyla ve Şili'nin tek sendikal örgütü CUT ile uluslararası dayanışmayı sürdürdüklerini bir kez daha açıklamaya,**
- **Şili'den sürgün olan tüm insanların Şili'ye dönüşlerinin sağlanması için gerekli mücadeleyi vermeye,**
- **Şili'nin doğal kaynaklarının uluslararası tekellere peşkeş çekilmesine karşı çıkmaya,**

- **Şili gizli polisi CNI'nın Şili sınırları içinde ve dışında giriştiği eylemlere karşı çıkmaya ve kayıp 2500 Şili'linin akıbeti hakkında bilgi edinilmesi için gerekli çalışmaları yapmaya,**
- **Şili'de temel hak ve özgürlüklerin, bu arada da sendikal hak ve özgürlüklerin tanınması, siyasi tutuklulara işkence yapılmasının önlenmesi ve siyasi tutukluların serbest bırakılması amacıyla Şili Cunta'sına karşı ekonomik, mali ve ticari ambargo uygulamaları için kendi hükümetlerine baskı yapmaları yolunda yoğun bir çabaya girmeye çağırır.**

13 ŞUBAT 1979

- İran'da eski Başbakan Bahtiyar tutuklandı.
- Başbakan Ecevit: «Hükümetimiz İran'ın yeni yönetimi ile ilişkilerini ülkemiz arasındaki yakınlığa ve geleneksel dostluğa uygun biçimde geliştirecektir.»
- SBKP yayın organı Pravda: «Angola, Etyopya ve Afganistan'ı izleyen İran devrimci sosyalist yola yöneldi.»
- DİSK'in kuruluşunun 12. yıldönümü kutlandı.
- Çad'ın başkentinde Devlet Başkanına bağlı birlikler ile Başbakana bağlı birlikler arasındaki çarpışmalarda yüzlerce kişi öldü.

bir BELGE

DİSK'in 12. Kuruluş Yıldönümü

«Sayın Konuklar,

İşçi sınıfının uluslararası mücadelesinin en seçkin temsilcileri,

Değerli basın yayın emekçileri,

Değerli mücadele arkadaşlarım,

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu DİSK'in 12. Kuruluş Yıldönümü toplantısına hoş geldiniz.

Türkiye işçi sınıfının savaşkan örgütü DİSK'in kuruluş gününe katılarak işçi sınıfının uluslararası dayanışmasını en sıcak ve en somut biçimde gözler önüne seren, bütün konuklarımızın şahsında, tüm dünya işçilerine, Türkiye işçi sınıfının en içten duygularını ve selamlarını iletiyorum.

Arkadaşlarım,

Dün Şili İşçileri Merkez Birliği'nin 26. Kuruluş Yıldönümünü kutladık. Faşist Pinochet rejimine karşı başta işçi sınıfı olmak üzere tüm Şili halkının 1973'den beri verdiği mücadeleyi sürekli destekleyen DİSK, Şili İşçilerinin Sendikal Örgütünün 26 Kuruluş Yıldönümüne ev sahipliği yapmaktan onur duymaktadır. Daha önce bir kez Sovyetler Birliği'nde,

bir kez İsveç'te yapılan kuruluş törenlerinden sonra, bugün Türkiye işçi sınıfının konuğu olarak aramızda bulunan Şili'li dostlarımızın şahsında, Şili halkını kucakladığımızı birkez daha dile getiriyor ve bütün dünyanın anti-faşist anti-emperyalist ve anti-şövenist güçlerine başarılar diliyorum.

Değerli mücadele arkadaşlarım,

Bugün tüm dünyada, emperyalist-kapitalist sistem, giderek yerini sosyalizme bırakıyor. Emperyalizme karşı verilen ulusal kurtuluş mücadeleleri, emperyalist-kapitalist sistemin gövdesinde her gün yeni gedikler açıyor...

Dünya kapitalizmden sosyalizme geçiş çağını yaşıyor.

Bu genel çöküş içinde, emperyalistler egemenliklerini sürdürmek ve çeşitli ülkedeki kendilerine bağımlı iktidarları ayakta tutmak için savaş kışkırtıcılığı yapıyorlar. Faşist güçleri besliyorlar. Baskı ve teröre başvuruyorlar.

Buna karşılık, Nikaragua'da, Kamboçya'da, Afrika'da, Afganistan'da, Ortadoğu'da işçi sınıfı ve emekçilerden yana güçler yeni mevziler kazanıyorlar. Komşu İran'da ABD'nin bütün desteğine para ile kul haline getirilmiş askerlere rağmen, emperyalizm yanlısı gerici Şah, İran halkının yalnızca demokratik direnişi karşısında iktidarını bırakmış kaçmıştır.

Emperyalist-kapitalist sistemin işsizlik, giderek artan pahalılık biçiminde somutlanan ekonomik bunalımı, öncelikle bu ülkelerin işçi sınıflarının ve emekçi halklarının örgütlü mücadelesini geliştiriyor. Emperyalist kapitalist sisteme bağımlı ülkelerde ise, bağımsızlık demokrasi ve sosyalizm mücadelesi güçleniyor. Dünya sosyalist sistemi yeni kazanımlar elde ediyor.

Arkadaşlar,

Türkiye'de de emperyalist-kapitalist sistemin desteğinde faşist güçlerin saldırılarının yoğunlaştığı bir yıl geride kaldı. CHP ağırlıklı iktidar, faşist güçlerin saldırıları karşısında, yüzeysel çözüm yolları arayarak bir yılı yitirdi.

İşçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın genel seçimlerde oyları ile destek olduğu CHP ağırlıklı iktidar, bir yıllık dönemde, ne işçi sınıfımıza ne de emekçi halkımıza verdiği sözler doğrultusunda kesin somut adımlar atmadı. Aksine, halkımızın, işçi sınıfımızın sorunları daha da büyüdü. İşsizlik daha da arttı. Fiyatlar yüzde 60'a varan ölçüde yükseldi.

İktidar, emperyalist kapitalist sistemin dayatmaları doğrultusunda, işçi sınıfının ekonomik ve demokratik haklarını kısıtlamaya, toplu sözleşmelerle elde edilen ücret artışlarını durdurmaya yöneldi. Türk-İş gibi bir uzlaşmacı kuruluşu yedeğine alarak işçi sınıfımızın önüne «Toplumsal Anlaşma» gibi bir dayatmaca ile çıktı.

Bunların yanısıra, yükselen işçi sınıfı ve emekçi halk muhalefeti ezmeye yönelik emperyalist güçlerin desteğinde saldıran faşistlere karşı, etkin önlemler alamadı. Aksine yeni baskı yasaları ve yöntemler öne rerek faşist saldırıların önüne geçeceğini sandı.

Dünyanın hiçbir yerinde faşizme karşı mücadelede işçi ve emekçi halk kitlelerinin demokratik hakları kısıtlanarak, başarılı sonuçlar alınamamıştır. Anti-faşist mücadele ancak, emekçi kitlelere dayanılarak kazanılır. DİSK bu gerçeği sık sık dile getirmiştir.

Hükümet muhalefette iken söz vermesine rağmen, bütün çalışanlara toplu sözleşme ligrevli sendikal haklar tanıma çalışmalarına girmedi. Tersine varolan hakları kısıtlama girişimlerinde bulundu. Faşist saldırıların önüne bu yolla geçileceği yanlışına yöneldi.

Değerli Mücadele Arkadaşlarım,

Faşist güçler halkımızı ve işçi sınıfımızı sindirmek için CHP ağırlıklı iktidar döneminde de, dolu dizgin saldırılara devam etti.

16 Mart'ta üniversiteden topluca çıkan öğrencilerin üstüne ,makinalı silahlarla kurşun yağdırarak bireysel cinayetleri kıyıma çevirdiler. Demokrat, ilerici toplumda saygınlığı olan kişileri ustaca tuzaklarla öldürdüler. Savcı Doğan Öz, öğretim üyeleri Bedrettin Cömert, Necdet Bulut, Teknik Üniversite Rektörü Bedri Karafakioğlu, gazeteci Abdi İpekçi bu tür planlı saldırılarla öldürüldüler.

Bu tuzaklarla işçi sınıfımız ve emekçi halkımızı yıldırmayı amaçladılar. Kitleleri yıldıracaklarını sandılar.

Öte yandan, Malatya'da, Sivas'ta, Amasya'da, Elazığ'da, Kahramanmaraş'ta, «Kürt-Türk, «Alevi-Sünni» ayrımcılığı ile iç savaş kışkırtıcılığı yaptılar.

Ama tekrar ediyorum ki, döktükleri kanda boğulacaklardır.

İktidar bu faşist saldırılar karşısında etkin önlemler alamadı. İşçi sınıfımızın demokratik sınıf ve kitle sendikal örgütü DİSK'in ve Türkiye'nin bütün demokratik güçlerinin içtenlikle katıldıkları 20 Mart Faşizme İhtar Eylemine «sağa da sola da karşıyım» diyerek karşı çıktı.

Arkadaşlarım,

20 Mart Faşizme İhtar Eylemine karşı çıkılamaz. 20 Mart Faşizme İhtar Eylemimiz, işçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın demokrasi ve sosyalizm için verdiği mücadelenin yüz akıdır. Devrimci mücadelemizin bir dönemeç noktasıdır.

DİSK, bu eylem ile mücadeleci geleneğine yaraşır biçimde hızla tırmanan faşizme karşı gerekli ve doğru tavrı almıştır. Bu tavır, 5 Ocak Faşizmi Lanetleme Eylemi ile değişik koşullarda sürdürülmüştür.

İnsanlar sokaklarda, işyerlerinde, okul kapılarında tek tek ve kitle halinde öldürülürken, işçi sınıfımızın silahlı cinayet şebekelerine karş

«birlikte davranması» yolunda özellikle de Türk-İş'e yapılan çağrılara olumlu cevap vermeyenler ve kaçanlar bu sonuçlardan sorumludurlar. Faşist saldırılara karşı yeterli duyarlılığı göstermeyenler, onu doğru kavramayanlar, son olarak kahramanmaraş'ta tezgahlanan faşist soy kırım karşısında, telaşa kapılmışlardır. Ekonomik ve demokratik hakları kısıtlayan bir yönetim biçimi olan sıkıyönetim ilan etmek zorunluluğunu duymuşlardır.

Arkadaşlarım,

1979'un işçi sınıfımıza ve onun sınıf ve kitle örgütü DİSK'e yüklediği görevler çok ağırdır. Türkiye işçi sınıfını kararlı bir mücadele beklemektedir.

Açık bir hükümet buhranı olmadığı halde ,egemen çevreler hem CHP'yi hem de CHP ağırlıklı iktidarı, emperyalist-kapitalist sistemin istemleri doğrultusunda daha da etkin biçimde zorlamaktadırlar. Sosyalistleri planlı bir uygulama ile ezmek için, bir **CHP-AP koalisyonu** önermektedirler.

Son genel kurulunda, işçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın çıkarlarına tam anlamıyla ters ilkeleri parti programına alan AP'nin CHP ile ortak olması, faşist teröre karşı bir çözüm değildir.

Faşizm, emekçi, kitlelerin güçlerine güvenerek, onlara dayalı, onların örgütleri ile işbirliği yapılarak geriletilebilir.

Ekonomik bunalımın yükünü emekçilerin sırtına yıkma işleviyle oluşturulacak CHP-AP koalisyonuna yönelik oyun mutlaka bozulmalıdır... Ve bozulacaktır.

Dostlarım,

Türkiye varolan kısıtlı demokratik hakların genişlediği, işçi sınıfı ve emekçilerin insanca yaşadığı bir ülke haline getirilecektir. Önümüzdeki engeller birer birer ortadan kalkacaktır. İşçi sınıfımızın savaşkan örgütü DİSK'e bu mücadelede büyük görevler düşmektedir. DİSK bu yolda kararlılıkla yürüyecektir.

Bugün işçi sınıfının siyasal hareketinin birliği sağlanamamıştır. Ama işçi sınıfımız dünya pratiği ve Türkiye gerçekleri karşısında siyasal birliğin sağlanması yolunda, kendine düşen görev ve sorumlulukları hızla kavramaktadır.

Mücadele geleneğimizde, belli amaçlarımıza ulaşmanın somut örnekleri vardır. Hepimiz 15-16 Haziranlardan, 1 Mayıs kutlamalarından, DGM direnişlerinden, 20 Martlardan, 5 Ocaklardan, işgallerden, direnişlerden, grev çadırlarından, gece gündüz demeden mücadele vere vere bugünlere geldik. 12 yıl gibi kısa bir zamanda 30 bin işçinin örgütü olarak başladığı mücadelede, bugün 600 bine varan işçinin sözcüsü, Türkiye işçi sınıfının sendikal alandaki umudu olduk.

Türkiye işçi sınıfının egemen sınıflara karşı verdiği mücadelenin kalbi bugün DİSK'te çarpmaktadır.

Dostlarım,

13 Şubat 1967'de kurulan DİSK'le birlikte Türkiye işçi sınıfının sendikal mücadeledeki sınıf bayrağı dalgalanmaya başlamıştır.

Türkiye'de sınıf uzlaşmacılığına karşı devrimci sendikacılık dönemi başlamıştır.

Türkiye işçi sınıfının çıkarlarını emperyalist kapitalist sisteme ve onların ortaklarına peşkeş çeken sarı sendikacıların suratlarına işçi sınıfımızın en büyük şamarı inmiştir.

12 yıl önce atılan adımla, Türkiye işçi sınıfının bütün dünyada gücü ve saygınlığı artmıştır...

12 yıl içinde bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinde somut adımlar atılmış, yeni kazanımlar elde edilmiştir.

Böyle onurlu bir mücadelede DİSK üyesi olmaktan kıvanç duyuyoruz. Ve diyoruz ki, içinde bulunduğumuz koşullarda dünyanın neresinde olursa olsun faşizme emperyalizme ve şövenizme karşı mücadele veren güçlerin birliği içinde Türkiye işçi sınıfı kendine düşen yeri almıştır. Ve Türkiye işçi sınıfının sendikal birliği sınıf ve kitle sendikacılığı ilkeleri temelinde DİSK'te sağlanacaktır.

DISK'in 12. Kuruluş Yıldönümünü kutlayan sizleri yeniden coşkuyla selamlar, sınıfsız ve sömürüsüz bir dünya için mücadele eden tüm mücadele arkadaşlarıma, şu anda salonda bulunan konuğumuz dostlarımıza ve aramızda bulunmayan kavga arkadaşlarıma mücadelelerinde başarılar dilerim.

Selam olsun halkların barış içinde kardeşçe yaşayacağı bir dünya için faşizme ve emperyalizme karşı mücadele edenlere...

Selam olsun bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesi sürdürenlere...

Yaşasın işçi sınıfının uluslararası birlik ve dayanışması,
Yaşasın Türkiye işçi sınıfı,
Yaşasın sosyalizm,
Yaşasın DİSK.»

14 ŞUBAT 1979

- Elazığ'da bir mahalle, sıkıyönetim kuvvetlerince dedektör ve buldozerlerle arandı.
- Samsun ve Of'da iki kişi öldürüldü.
- Azerbeycan eyaletinin başkenti Tebriz'de, SAVAK ajanları ile devrimciler arasında çarpışmalar olduğu açıklandı.
- Ecevit, İran Başbakanı Bezirgan'a bir kutlama mesajı gönderdi.
- ABD'nin Afganistan Büyükelçisi, bir Müslüman tarikatı üyeleri

tarafından öldürüldü.
- Pakistan Yüksek Mahkemesi, Butto hakkındaki idam kararının infazını erteledi.
- Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti, Çin birliklerinin sınır bölgesinde Vietnam topraklarını işgal ettiklerini bildirdi.

15 ŞUBAT 1979

- İran'ın başkenti Tahran'da ve Tebriz'de karşı devrimci güçlerle devrimciler arasındaki çarpışmaların devam ettiği açıklandı.
- Kıbrıs'ta Nejat Konuk başkanlığında Demokratik Halk partisi kuruldu.

16 ŞUBAT 1979

- İran'ın Tebriz kentindeki karşı devrimci güçlerin direnişi kırıldı. Aralarında SAVAK başkanının da bulunduğu 4 general idam edildi.
- Adana'da devrimcilerin bulunduğu bir kahvehaneye açılan yaylım ateşi sonucunda 4 işçi öldü, 2 işçi yaralandı.
- Maliye Bakanı Müezzinoğlu, «Ekonomik önlemler konusunda halktan anlayış, özveri ve destek» istedi.

17 ŞUBAT 1979

- Adana'da devrimci bir yüksek okul öğrencisi öldürüldü.
- DİSK Genel Yönetim Kurulu: «DİSK'e parti görevi yaptırma yolundaki eğilimler mahkum edildi.»
- İran'da 67 bin petrol işçisi işbaşı yaptı.

18 ŞUBAT 1979

- Çin, sınır boyunca Vietnam'a saldırdı.
- Pravda; «Kahraman Vietnam ulusunun kendini savunabilecek güçte olduğunu ve birçok dostu olduğunu belirtti.
- Sovyetler Birliği, Küba ve Macaristan Çin'in Vietnam'a saldırısını kınadılar.
- İran Başbakanı Bezirgan, yapılacak seçimlere TUDEH dahil tüm siyasi partilerin katılabileceğini belirtti.

19 ŞUBAT 1979

- Çin' BM Güvenlik Konseyi'nin duruma müdahele etmesini kabul etmeyeceğini açıkladı.
- İran, İsrail'e karşı Arap ülkelerinin yanında yer alacağını açıkladı.
- İtalyan Komünist Partisi Genel Sekreteri Berlinguer, «Komünistleri de kapsayan bir Demokratik iBrlik Hükümeti»nin kurulmasını istedi.

20 ŞUBAT 1979

- Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanı Gromiko, Çin'in «çok geç olmadan» Vietnam'dan askerlerini çekmesini istedi.
- Adana'da devrimci bir öğrenci öldürüldü.
- Başbakan Ecevit: «Olağanüstü durumlar için yasal düzenlemenin zamanı geldi.»
- Vietnam ile Kamboçya arasında 25 yıl süreli dostluk ve işbirliği anlaşması imzalandı.

21 ŞUBAT 1979

- Çin - Vietnam savaşı bütün şiddetiyle sürüyor.
- CHP Genel Merkezine patlayıcı madde atıldı.
- Enver Sedat, ABD'ye İran'ın yerine Mısır'ın Ortadoğu'nun jandarması olmasını önerdi.

22 ŞUBAT 1979

- TÖB-DER Genel Merkezi, sıkıyönetim kuvvetleri tarafından arandı; yöneticiler bir süre gözaltında tutuldu.
- Adana'da devrimcilerin bulundukları bir kahvehaneye açılan yaylım ateşi sonucunda 4 kişi öldü.
- Ecevit: «Hükümetin devalüasyon yapma kararı ve eğilimi yoktur.»
- İtalya'da hükümeti kurma görevi, Cumhuriyetçi Parti Başkanı La Malfa'ya verildi.

——— • ———

bir RÖPORTAJ

141 ve 142 Üzerine Görüşler

Bilindiği gibi, İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi, görülmekte olan bir dava dolayısıyla, Türk Ceza Yasası'nın 142. maddesinin Anayasaya aykırı olduğu savını ciddi bularak, konunun Anayasa Mahkemesine götürülmesine karar vermiştir.

Dergimiz bunun üzerine, konuya ışık tutacak hukukçulara ve konuyla yakından ilgili olanlara aşağıdaki soruları yöneltti ve aldığımız cevapları yayınlıyoruz.

1) TCK'nun 142. maddesinin 1 ve 3. fıkralarının Anayasa Mahkemesine götürülmesi konusunda görüşleriniz nelerdir?

2) TCK'nun 141 ve 142. maddelerinin tüm olarak, demokratik hukuk ilkeleri ile bağdaşmadığı, hukuk otoritelerince defalarca belirtilmiştir. Bu durumda, bu yasa maddelerinin tümüyle Anayasa Mahkemesine gönderilmesinin hukuksal olanakları neler olabilir?

Yanıtlarınızı, konunun güncelliği de göz önünde tutularak en kısa zamanda vermenizi saygıyla dileriz.

İLKE

NİYAZİ AĞIRNASLI

Türk Ceza Kanunu'nun 142'nci maddesi «Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmek...» diye başlar. Bu tahakküm sermaye sınıfı tarafından tesis edilmiş olduğuna göre aslında bu maddeyle uygulamada sermaye sınıfının tahakkümünün yokedilmesi, ortadan kaldırılması yasaklanmak isteniyor. Dış ve İç sömürü kaynaklarının istedikleri budur ve bu nedenlerdir ki bu maddelere doku-

nulmasından tedirgin olurlar ve kurulu sömürü düzenine bu maddeleri bekçilik ettirmeyi sürdürmek için sürekli ANTİ-KOMÜNİZM yaygaraları koparırlar.

Bir grup meslektaşımızın bu Maddenin Anayasaya aykırılığı yolundaki savları İstanbul İkinci Ağırceza Mahkemesi tarafından CİDDİ bulunmuş ve konu yeniden Anayasa Mahkemesi huzuruna getirilmiştir. T.İ.P.'nin Genel Başkanı sayın Mehmed Ali Aybarla benim imzamla açılmış olan dava 15 yıl önce 7 olumlu oya karşı 8 oyla reddedilmiş olduğu için «yeniden» diyoruz. Sınıflar arasında denge kurma gayretindeki çoğulcu demokrasi ülkelerinin hepsinde sermaye partilerinin yanısıra işçi sınıfı partileri —Komünist partiler— de vardır ve Komünizm propagandası yapmanın bu ülkelerde suç sayılması da sözkonusu değildir kuşkusuz. Tıpkı kapitalizmin propagandasını yapmanın suç sayılmadığı gibi. Faşist İtalyan Ceza kanunundan alınmış olan bu hükümlerin sermaye egemenliği tarafından cezaları artırılarak sürdürülmesi bu kez Anayasa Mahkemesinin İPTAL kararıyla sona erecek mi? yoksa bir süre daha işçi sınıfına, onun haklarının savunusu doğrultusunda savaş veren aydınlara, sanatçılara, yazarlara kan kusturmakta deva mı edecek? Bunu kestirmek güç. Ama biz 15 yıldaki uyanış hızının Anayasa Mahkemesini de etkilemiş olacağı, ona tam bir tarafsızlıkla tarihe geçecek bir örnek karar verdireceği inancını taşımak, onun gerçekleştiğini görmek istiyoruz. Bu, Anayasa Mahkemesinin kuruluşundan buyana verdiği en onurlu, Çağdaş Hukuk anlayışı doğrultusunda verilmiş en güzel karar olacaktır. Hukuku ve uygulayıcılarını, özellikle hükümleri sömürgen sınıfın çıkarlarına bekçilik ettirmek çabaları er-geç etkisiz kalacak ve sınıflar arası mücadelede eşitlik ve tarafsızlık sağlanmış olacaktır düşüncesindeyiz. Cezaları dört kez artırılarak günümüze kadar yürürlükte tutulan bu faşist hükümler böylece yürürlükten kalkarsa 1961 Anayasasının eşitlik ilkesiyle bağdaşmıyan ve sermaye sınıfını koruyan ceza maddelerinin düşünce özgürlüğüne kayduğu ciddi bir sınırlamanın acıları sona ermiş olacaktır. Türk Ceza yasasına kaynak olan İtalya'da, Faşizmin tasfiyesinden bu yana ne (DEVLETİ KORUMA YASASI) ve ne de 141 ve 142'nci maddelerin karşıtı hükümleri artık uygulamadan tümüyle kalkmış bulunmaktadır. 142'nci Maddenin Anayasaya aykırılığını savunan değerli meslektaşlarımı ve istemı CİDDİ bularak konuyu Anayasa Mahkemesine ileten İstanbul İkinci Ağırceza Mahkemesini yürekten kutlarım. 15 yılda meydana gelen değişmeler ve özellikle eşitsizliğin yarattığı acı sonuçlar da umarız ki İPTAL kararında etken olacaktır.

Seçim sisteminin, soldaki dağınıklıkların, özellikle 12 Mart döneminde uygulanan faşist baskıların sonucu Parlamento çoğunluğunun T. Ceza Yasasından fikir suçlarını ve öncelikle de 141 ve 142'nci maddeleri ayıklamaya yeterli olacağını, CHP ağırlıklı Hükümetin de böyle

bir girişime istekli olduğunu hiç sanmıyorum. Böyle olunca da acılar —eğer Anayasa Mahkemesi şimdilik 142'nci maddeyi iptal etmezse— daha bir süre devam eder. Bu durumda da iş yine Çağdaş Hakimlerin ve Bilirkişilerin bu maddeleri uygulamamasına, yasa hükümlerini ölü hale getirmesine ve İşçi sınıfının ve sömürülen halkın birleşik mücadelede ağırlığını artırmasına kalır.

Av. EMİN DEĞER

1 TÜRK Ceza Yasası'nın 142. maddesinin 1 ve 3. fıkralarının İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen bir dava nedeniyle Anayasa Mahkemesi'ne götürülmesi, içinde bulunduğumuz günün koşulları gözönüne alınırsa, çok önemli bir olgudur. Sıkıyönetimin bulunduğu bir dönemde, İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin böyle bir karar alabilmesi, bir yandan, bu mahkemenin, ülkenin demokratikleşme sürecindeki rolünü yansıttığı gibi, tüm dağınıklığına karşın demokratik güçlerin ülkede işlevlerini yerine getirdiğini göstermektedir. Bir 12 Mart Dönemi'ni ve o dönemin koşullarını düşünürsek, 12 Mart'tan 7 yıl sonra ve bir ölçüde 12 Mart yasalarının yürürlükte olduğu ve bu yasaların kaldırılmadığı bir ortamda bile, böyle bir kararın alınabilmesinin önemi anlaşılır. 1961 Anayasası ile girdiğimiz dönemin kendi iç dinamizmi doğrultusunda geliştiği, tüm engellemelere karşın Türkiye'nin çağdaş bir ülke olmak, Türkiye halkının çağdaş özlemler doğrultusunda yol maktan alıkonulamayacağı anlaşılmaktadır. 1961 Anayasası'na işte bu nedenle saldırmaktadırlar.

Bu olgu elbet, tarihsel gelişmenin engellenemeyen ve engellenemeyecek olan sonucunu vurgular. Bir noktaya daha işaret etmek isterim, demokratik güçler, eğer böylesine dağınık olmasalardı, böylesine birbirine karşı bir görünüm içinde bulunmasalardı, toplumsal gelişme, bugün içinde bulunduğumuz darboğazı açacak düzeye ulaşırdı.

O nedenle, ben, bu kararı demokratikleşme çabamızın bir başarısı olarak selamlıyorum.

2 TÜRK Ceza Yasası'nın 141 ve 142. maddelerinin hukuk ilkeleri ile bağdaşmadığı, Anayasa Mahkemesi'nin bir oyla verilen kararının incelenmesi, bu kararın, dünyanın bugün ulaştığı düşünce ve ideolojik yapı açısından incelenmesi sonucunda da ortaya çıkar. Anayasa Mahkemesi'nin kararı, karşı oy yazıları ve maddelerin konuluş amaç ve ögeleri gözönüne alınarak incelendiğinde ,kararın, büyük bir yanılgı ile ve 1961 Anayasası'nın amaçladığı **yeni toplumu** kuracak her tür-

lü düşünceyi ve örgütlenmeyi de önleyecek sonuçları içerdiği görülür. Ve ilginç olan da, kararın bu amacı taşıdığı, mahkemenin özellikle «Memleket içinde müesses iktisadi veya sosyal nizamları» korumak için bu kararı aldığıdır. Oysaki, 1961 Anayasası'nın öngördüğü düzen, kurulu düzenden başka bir düzendir. 1961 Anayasası o güne kadarki düzeni değil, başka ve ilkelerini koyduğu bir düzeni amaçlamaktadır. Anayasa Koyucusu 1961'deki çalışmaları ve iradesi ile, ülkede Türk Ceza Yasası'nın 141 ve 142. maddelerinin konulduğu ve daha sonra şiddeti artırılarak yinelendiği dönemlerden daha değişik bir sistem kurulmasını amaçladığı için de, sosyal devlet olma yolundaki engelleri ortadan kaldırmayı, devlete görev veren bir sistem öngörmüştür. Anayasa Koyucusu'nun 1961 Anayasası'nın 10. maddesiyle toplumun kendi iç dinamizmi doğrultusunda karşıtlar yoluyla sürekli sentez yaratarak toplumsal gelişmeyi sağlamayı amaçladığı görülür. 1961 Anayasası'nın öngördüğü sistemde, kuşkusuz burjuva düzeni içinde de olsa, devletin, toplumsal gelişmeyi engelleyen kural koyma bir yana ,bu kuralları ve engelleri kaldırma yönünde devletin görevli kılındığı anlaşılır. Gerçekten 10. madde «Devlet, kişinin temel hak ve hürriyetlerini, fert huzurunu, sosyal adalet ve Hukuk Devleti ilkeleriyle bağdaşmayacak şekilde sınırlayan siyasi, iktisadi ve sosyal bütün engelleri kaldırır; insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlar» hükmü ile, sisteme, sürekli ve çağdaş veriler doğrultusunda ulaşılacak amaçları belirleyen bir dinamizm vermiştir. Yani 1961 Anayasası'nın öngördüğü devlet, kısıtlayıcı, engelleyici değil, kısıtlamaları kaldırıcı, toplumsal oluşumları önleyen engelleri kaldırıcı ve insanın insanca yaşamasını (bu insanca yaşamak kuşkusuz her türlü sömürüden uzak ve emeğin yüce değer olduğu, üretici güçlerin sömürüsüz örgütlenebildiği ve gelişmelerinin sağlandığı bir düzende olanaklıdır) sağlayacak bir sistemi öngörmektedir.

Anayasanın temel felsefesi bu iken, faşist İtalya'dan, devleti en üstün varlık gören bir sistemin, devleti korumak için çıkardığı yasayı, 1961 Anayasası'nın kurmak istediği düzeni engellemek için uygulamak 1961 Anayasa Koyucusu'nun iradesine karşı gelmek olacaktır. Kanımızca, Anayasa Mahkememiz 16 yıl önce bu gerçeği ihmal etmiştir.

Şimdi, İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesinin kararı bir ışık, bir yöntem olarak tüm yargı ve hukuk çevrelerine yol göstermelidir. Demek istiyoruz ki, avukatlar, hukukçular, ellerinde bu maddelerle ilgili dava bulunanlar, mahkemelerden, yasanın Anayasaya aykırı olduğunu ileri sürerek kararlar almaya çalışmalı ve konunun o maddeler için de Anayasa Mahkemesine götürülmesini sağlamalıdırlar.

Öte yandan demokratik güçlerin, aydınların, bu hukuk savaşımın-

da ülkenin içinde bulunduğu koşulları da gözönüne alarak, düzenli ve yöntemli bir çaba ile kamuoyunu (bu konudaki karşıt düşüncelerin, faşist görüşlerin etkisini de gözeterek) oluşturmaları gerekir.

MİNNETULLAH HAYDAROĞLU

T.C. kanunun 141 ve 142. maddeleri üzerinde kırk yıldan beri ne kadar çok yazıldı çizildi, ne davalar açıldı ne kararlar verildi, ne bilirkişi raporları ne seminerler, açık oturumlar ve çekilen çileler.

Geriye dönüp hatırlarken bütün bunları, buruk bir acı doluyor içimize. Nedir bu maddeler. Ceza kanunumuza neden girdiler? Bilindiği gibi Türk Ceza Kanunu 1889 tarihli İtalyan Ceza Kanunu mehaz alınarak tedvid edilmiştir. Bizim 141 ve 142. maddelerine tekabül eden İtalyan ceza kanununun 270 ve 271. maddelerini mehaz alınan bu kanunda yoktu. Bu maddeler faşist devlet sistemini korumak amacıyla «Duce» Musolini tarafından 1926 yılında çıkarılan «Sulla Difese Della stato» «devleti koruma kararnamesi» adlı kanun gücünde bir kararname ile getirildi. Ve 1930'da faşist İtalyan ceza mevzuatına girdi. Oradan da bize 1936'da 3038 sayılı kanunla aktarılarak ceza kanunumuza sokuldu. Gerekçe olarakta Müessese nizamı «yani kurulu düzenin» toplumsal ve siyasal varlığının ve temel ilkelerinin korunması diye gösterildi.

Hukuksal açıdan bu maddeler kurulu düzen halkın arzu ve iradesine rağmen kurulmuş ve halkın serbest iradesini ifade eden oyları ile değiştirilemeyeceği kabul edilmiş ise, kısacası düzen demokratik değilse vatandaşın elinden «bu koruma işiyle» kurulu düzeni değiştirme girişimi ve tenkit etme hakkı alınmış olmakla kendi felsefesi içinde tutarlı görülebilir.

Ne varki her vatandaşa kurulu düzeni beğendirmek ve onu kayıtsız şartsız desteklemek işi günümüzün hukuk anlayışı ile hiç bağdaşmıyor. Zira tenkit ve dernek kurma hürriyeti, düşünce hürriyetinin doğal sonucu, ürünüdür. Ve tüm demokratik anayasalardaki —bizim anayasamız da böyledir— vatandaşın tabii hak ve hürriyet olarak kabul edilmiş ve dokunulmazlığı saptanmıştır. «Anayasa Madde 11.» O halde demokratik anayasalarla kabul edilen hukuk sistemleri karşısında 141 ve 142. maddeler temel hak ve hürriyetlere tevcih edilmiş bir saldırı aracı, bir silahtır. Bu silahı devlet kullanırsa kuşkusuz temel hak ve hürriyet-

lere saldırgan mevkiine düşmüş olur. İşte hukukun tutarsızlığı ve bir yerde geçersizliği buradadır.

Bu hukuki aksaklığın düzeltilmesi şüphesiz herkesten evvel hukukçulara ve ilk planda her derecedeki hakimlere düşen bir görevdir. Hukukun üstünlüğü davasını gütmeden evvel bizzatihi hukukun üst düzeye çıkarılması davası güdülmelidir. Başka türlüsü ancak demogoji olur. Demogoji politikada bir dereceye kadar geçerli sayılabilirse de, ilimde asla. Hukukta ilimdir. Tabii hukuk adına politika yapılmayacaksa.

Şunu açıkça ifade ve kabul etmek gerekir ki «Tek millet tek parti tek şef» döneminin düzenini koruyan bir mevzuaat geçmişin kapanan defterinin içindeki yerine konup kaldırılmalıdır artık. Unutmamalı ki bir toplumun çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmasında hukukun çok önemli payı vardır. Ama mesele bu önemi kavramak ve anlatmakla malesef hallolmuyor. Bunun nedeni de hukukun ilmi niteliği yanında sosyal hüviyete sahip oluşudur. Hukuk sosyal bir olaydır. Ve her sosyal olay gibi sınıfsal karekter taşımaktadır. Gelişmemiş toplumların sömürü düzenlerinde hukuk kurallarını sömürücü sınıf saptar. Bunu sömürü yöntemlerine bir meşruiyet sağlamak için yapar. Bu nedenle de sömürülen sınıfın bu işe karışmamasını bundan uzak durmasını ister. Onun için hukukun anlaşılmaz bir şey, emekçilerin işine yaramayan pahalı, lüks eşya gibi bir nesne olduğunu telkine çalışır. Buna ilaveten geçmişte bazı «sosyalist» hareketler de hukuka uygunluğun (legalitenin) burjuva niteliğine bakarak hukuki uğraşılara boş vermeyi ve bu uğraşıların sınıf mücadelesinin «uyuşmazlığı»na, «antagonizm»e ters düştüğünü ileri sürerek bununla mücadele etmeyi «oportünizm ile mücadele» diyerek sosyalizmin icabı sayarlardı.

Böylece elbirliği ile emekçi sınıfın etkisi ve katkısı önlenince tek başına kalan sömürücü sınıfın hukuku gereken düzeye çıkarmasını beklemek elbette bir hayal olur. Bu paradoksun içeriğinde şu yanılgı var. Hukukla hakim sınıfın adaleti birbirine karıştırılmaktadır. Oysa bunlar apayrı şeylerdir. Hukuk her zaman zayıftan, ezilenden yanadır. Gücü firenler, otoriteyi sınırlar. Bundan dolayı da sömürülen sınıfın en güvenilir dayanağıdır. Hakim sınıfın adaleti ise baskı ve sömürü eylemlerine geçirilmiş hukuki bir kılıftır. Bu kılıf ne kadar ince zayıf olursa hareketlerine o kadar kolaylık sağlar. Onun için de onu devamlı yıpratmaya inceltmeye çaba gösterirler. Ve fırsat buldukça da yer yer delerler.

Üstün hukuk ve hukukun üstünlüğü ilkesini savunanların bunu kime karşı savunmaları gerektiği anlaşılınca bu çabanın ne denli zor olduğu ve ne nitelik taşıdığı da anlaşılır. Toplumumuz her devirde yürekli hukukçular yetiştirmiştir. Bugün de bunların var olduğunu biliyor, inanıyor ve güveniyoruz.

GÜLTEKİN GAZİOĞLU

1 TC Yasasının 141 ve 142. maddelerinin ,faşist İtalyan ceza yasasından alındığını, Türkiye işçi sınıfının ve emekçilerinin düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü baskı altında bulundurmak için yıllardan beri işletildiğini, bu nedenle ilerici, demokrat, sosyalist, binlerce kişinin takibata uğratılıp mahkum edildiğini herkes bilir. Ayrıca bu maddeler, sadece kişilere değil, örgütlere de işletilmiştir. Anayasaya, insan temel hak ve özgürlüklerine kesin kes karşı olan bu maddelerin Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilmek üzere Anayasa Mahkemesine götürülmesi sevindirici bir gelişmedir.

142. maddeden yargılanan sayısız üyemiz vardır. Ayrıca örgütümüz hakkında yine bu maddeden kapatma talebiyle açılan davalar vardır. Bir defa, madde fıkraları son derece muğlak ifadeler taşımaktadır. Cumhuriyet Savcıları açıklamasını beğenmedikleri bir örgütü ya da kişiyi kolayca mahkemeye sevkedebilmektedirler. Bu durum ise düşünce özgürlüğünü sürekli olarak tehdit etmektedir. Bu anlamda ilgili maddelerin iptali demokrasiye yeni bir boyut kazandıracaktır.

Artık burjuva demokrasilerinde bile bu maddeler işletilmemektedir. Türkiye egemen sınıfları ilkelliklerinden ve sınıfsal çıkarlarının zedeleneceğine ilişkin korkularından bu maddeleri hâlâ, yurtseverlerin, devrimcilerin üzerinde demoklesin kılıcı gibi sallandırmaktadırlar.

2 ELBETTE ki, 141 ve 142. maddeler birbirini tamamlayan biçimde, düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü tehdit etmektedir. Maddelerin tümü Anayasaya aykırıdır. Ve tümüyle bu maddeler, hatta benzer fiilleri yurtdışında işleyenlere uygulanan 140. madde de iptal edilmelidir.

AZİZ NESİN

Bilim verileri de, sanat yapıtları da, teknik ürünler de, insanların daha mutlu yaşamaları için birer araçtır. İnsanlar, bilimsel verileri yaşamlarında kullanarak daha mutlu olabilirler. Ve bu bilimsel verileri insanlar kullana kullana zamanla onlara öylesine sahip olurlar ki, başlangıçta çok karmaşık görünen o bilimsel veriler günlük konuşma diline de girer ve artık o bilimsel verileri hemen herkes bilir. Bunlar öğretimsiz bile bilinir.

Bugün aşağı yukarı kullana kullana herkesin öğrenip bildiği hukuk ve toplumbilimin bir verisi de şudur: Yasalar, toplumların güncel gereksinmelerine yanıt vermek için yapılır. Toplum ve toplumsal değer yargıları değiştikçe, bu değişiklikğe uğrayarak yasalar da değiştirilir.

Toplumun bir döneminin eskiyen gereksinmesine göre yapılmış yasalar, geçerliliğini yitirir, çünkü artık toplumun böyle bir gereksinmesi kalmamıştır. Böyle eskimiş, işe yaramaz, işlevselliği kalmamış yasalar, yürürlükten kaldırılmazsa, bunlar içleri boşalmış kuru kabuk gibi kalırlar, yani bu yasalar içeriği olmayan boş kalıplardır. İçeriği kalmamış boş kalıp biçimindeki işlevsellikten yoksun yasaları ille de uygulamak için zor kullanmak, zorbalık yapmak gerekir ve bu zorbalık da toplumu acılara sürüklediği için tedirgin eder.

Ülkemizde içeriği tükenmiş, salt kalıp olarak kalmış yasalar pekçoktur. Bunların en başında da Türk Ceza Kanunu'ndaki 141 ve 142. maddeler gelir. Bu iki yasa maddesi öylesine işlevselliğini yitirmiş, artık toplumun hiç gereksinmesi olmayan salt kalıp olarak kalmış yasalardır ki, bu yasa maddelerini topluma uygulayabilmek için her zaman zor kullanmak, zorbalık yapmak gerekmiştir. Bu zor kullanmanın, zorbalığın, son olmasını dilediğimiz geçmişteki en yakın örneği 12 Mart faşizmidir.

Egemen sınıfların iktidardaki temsilcileri bu iki yasa maddesinin içeriği tükendikçe, o maddelerin cezalarını durmadan ağırlaştırarak onlara işlerlik kazandırabileceklerini sanmışlardır. Oysa ölü canlandırılamayacağı gibi, cezanın şiddetlendirilmesiyle de içeriği kalmamış yasa maddelerine işlevsellik kazandırmak olanaksızdır.

Zamanım ve olanağım olsaydı, Türkiye'de TCK 141 ve 142. maddelerin geçirdiği değişikliklerin gerçek nedenleriyle dış nedenlerini ve her değişiklik döneminde Türkiye'nin toplumsal koşullarını anlatan bir kitap yazmak isterdim. Hangi dönemlerde niçin bu iki maddenin değiştirildiği çok ilginçtir. İktidarlar her ekonomik ve politik bunalımlarında, her sıkıştıklarında bu iki yasa maddesindeki cezaları ağırlaştırarak boşuna kurtuluş yolu aramışlardır. Yaşadığımız tarih ortada: İkinci Dünya Savaşı başladığından bu yana ne zaman hükümetler Amerika Birleşik devletlerinden yardım almak istemişlerse, önce geniş bir komünist avına, komünist tutuklamasına girişmişler, Türkiye'de komünizm tehlikesi var diye korku yaratmışlardır. Bu gösteriler, tam da sıkışıklık ve bunalım dönemlerine rastlamaktadır. Bunları, eski gazetelerden saptamak çok kolaydır. Örneğin, kendi düzenlediği 6/7 Eylül 1955'de İstanbul'daki yıkımdan sonra dünya önünde çok sıkışık durumda kalan hükümet, kurtuluş sanarak gelişigüzel komünistleri ya da komünist olduğunu sandığı kişileri tutuklamıştır.

İkinci Dünya Savaşı'ndan hemen sonra, Hindistan'ın bir bakanı, yardım koparmak için Birleşik Amerika'ya gitmişti. Orda gazeteciler kendisine şunu sordular:

— Bugün Hindistan'da bir komünizm tehlikesi var mıdır?

Bu haber, o tarihte Cumhuriyet Gazetesinde de çıkmıştı.

Hintli Bakanın gazetecilere yanıtı şöyledi:

— Bu sorunuzu nasıl yanıtlayacağımı bilemiyorum. Komünizm tehlikesi var desem, yalan söylemiş olurum; yok demiş olsam bu kez de Amerikan yardımı alamam.

Bu iki yasa maddesi değişikliklerinin bir gerçek nedeni, bir de dış nedeni vardır. Örneğin DP iktidarı döneminde Kör Şevket sanıyla tanınmış Şevket Mocan adlı bir milletvekili, kızıyla ilişki kuran solcu genci tabancayla ateş edip vuramayınca, 141 ve 142. maddeleri ağırlaştırıcı önerisini Meclis'e getirerek kızgınlığını çıkarmak istemiş ve O'nun önerisiyle bu iki maddedeki cezalar daha da ağırlaştırılmıştı. Elbet bu gerçek neden değil, ama bir dış ve görünür nedendi.

Bütün çağdaş ve uygar ülkeler için bu iki maddenin ya da benzerlerinin içeriği kalmamıştır. Bu da açıkça ortada: Bizden başka Avrupa'nın hiçbir ülkesinde, 141 ve 142. maddelerin yasakladığı eylemler suç sayılmamaktadır. Avrupa'da yalnızca Türkiye'de komünist partisinin kurulması yasaktır. Bu durum Türkiye için, çağdışılıktır, uygarlık dışı kalmaktır.

Türkiye için bugün önemli olan, hâlâ kimilerinin, bu iki yasa maddesinin kaldırılmasını isteyenlerin salt komünistler olduğunu sanmalarıdır. Oysa, Atatürk'ün «Çağdaş uygarlık düzeyine yükseleceğiz» özlemini duyan, ister komünist olsun ister olmasın herkesin, her aydının, 141 ve 142. yasa maddelerinin kaldırılmasını istemek boyun borcu olan görevidir. Çünkü, Avrupa Konseyi'nde de üyesi bulunduğumuz hiçbir Avrupa ülkesinde komünist partileri yasaklayıcı yasalar yoktur. Yani, bu şu demektir ki, komünist partisi olmayan bir ülke bugün, çağdaş ve uygar olamaz. Bunun böyle olduğunu bilmek ve bu yolda savaşım için komünist olmak gerekmez.

İşte bugün İran'da Şahlık devrildi, yeni bir hükümet kuruldu. O hükümetin kurucusu İran'ın bir «İslamsal Cumhuriyet» olarak yönetileceğini söylüyor. O'nun (Humeyni'nin) komünist olmadığını gösteren bundan daha iyi kanıt olamaz. Ve İran'daki bu İslam Cumhuriyeti'nin başbakanı Bezirgân ne dedi? Dünyaya şöyle ilan etti: «İran hükümetinde TUDEH —İran Komünistleri— üyeleri bulunacaktır.»

Türk Ceza Kanunu'nun 142. maddesinin 1. ve 3. fıkralarının İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesince Anayasa Mahkemesine götürülmesi, bu yasanın boş bir kalıp olduğunun anlaşılmasının ilk resmî ve hukuksal aşaması sayılabilir. Elbet yeterli değil, ama ilk çıkıştır bu. Niçin salt

142. maddenin iki fıkrası Anayasa Mahkemesi'ne götürülmüştür de, her iki madde bütünüyle götürülmemiştir? Sanırım bu, adlî işlemin belli süreci sonucudur. Elbet, sözkonusu iki maddenin bütünüyle anti-demokratik, çağdışı, uygarlık dışı olduğu açıktır, toptan kaldırılması gerekir. Ama bunun için, İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesinin yaptığı gibi, ya da onunkine benzer bir adlî işlemin süreci içine olayın oturtulması gerekir. Bu da benim hiç bilmediğim bir hukuk tekniği işidir. Ama bizim görevimiz, bu iki yasa maddesinin içeriği boşalmış, toplumun hiçbir gereksinmesine yanıt vermeyen, tersine toplumun gereksinmelerini zorla önleyen boş yasa kalıpları olduğunu gözler önüne sermek ve daha önemlisi, komünist olsun olmasın her aydının, her uygar kişinin, her çağdaş insanın bu iki yasa maddesinin kaldırılması için savaşımının görevi olduğunu anlatmaktır.

Bakınız, bu iki maddenin işlevselliğini nasıl yitirdiğini, değişen toplumun koşullarına nasıl uymadığını başımdan geçen bir olayla kısaca göstereyim.

İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi mi? O mahkeme beni, yazmadığım, evet yazmadığım bir yazıdan dolayı, o yazının yazarı benmişim gibi, TCK 141 maddeden, bundan 29 yıl önce 16 ay hapis ve 16 ay gözetim altında tutulma cezasına çarptırmıştı. Aradan yıl geçti... Aynı 2. Ağır Ceza Mahkemesi bugün, beni eskiden mahkum ettiği maddenin Anayasaya aykırılığını kabullenerek Anayasa Mahkemesi'ne başvuruyor. Değişimin, o yasa maddelerinin içinin boşaldığının bundan daha iyi kanıtı olabilir mi?

bir RÖPORTAJ

Kamboçya Sorunu

Dergimiz, Kamboçya halkının, Uzakdoğu'daki güçler dengesini barış ve sosyalizmden yana ve derin boyutlarda etkileyen zaferine, tüm dünya barış güçlerince büyük değer biçildiğini gözönünde tutarak, ancak, aynı zaferden duyduğu hoşnutsuzluğu gizleyemeyen, emperyalizmin ve aynı doğrultudaki çeşitli milliyetçi akımların çarpıtlamalarına karşı, soruna ışık tutabilecek konumda olan kişilerle yaptığı röportajlardan birini daha yayınlıyor

Aşağıda Uğur Kökten'in sorularına verdiği cevapları bulacaksınız.

İLKE

1 ULUSAL Kurtuluş için Kamboçya Ulusal Birlik Cephesi'nin Kamboçya'da Pol-Pot yönetimini devirerek iktidara gelmesi konusunda görüşünüzü özetler misiniz?

2 7 OCAK'da Phom Penh'in düşmesinden sonraki gelişmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

3 BU konuda bölgesel ve uluslararası düzeyde gerginliği artırma yolunda Beyaz Saray yönetiminin ve onunla işbirliği yapan bazı rejimlerin tutumları hakkında ne düşünüyorsunuz?

4 BÖLGE ve dünya barışına katkı getirme niyetini vurgulayan Kamboçya'daki yeni yönetimin dış politikası hakkında ilk değerlendirmeniz nedir?

«17 Nisan ile 7 Ocak, Temelde Birbirini Bütünleyen Tek Bir Olgu: Kamboçya'nın Kurtuluşu»

UĞUR KÖKDEN

1

17 Nisan 1975, bir müdahalenin trajedisi oldu. Kamboçya topraklarının Amerikan işgal güçlerinden temizlenmesi, gerçekte emperyalizmin —Vietnam ile birlikte— bölgedeki en büyük müdahalesinin uğradığı yenilgidir. Şimdi, 7 Ocak ise, bir başka müdahalenin, Çin'in kışkırtma ve müdahalesinin trajedesi sayılmalı. Ne var ki, birincinin gerçek anlamdaki trajik boyutlarına karşılık ikinci, yani ilk yanılgının yinelenmesi, ister istemez «komik» boyutlar taşımakta.

Bununla birlikte, Kamboçya'da Ulusal Kurtuluş İçin Kamboçya Ulusal Birlik Cephesinin (FUNSK) eski Pol Pot-İyen Sari kanlı yönetimini devirerek iktidara gelmesi olgusunu açıklayabilmek, biraz daha geriye gitmeyi gerektirmekte. Hem geriye gitmeyi, hem de sorunu daha geniş kapsamlı olarak ele almayı.

Aslına bakılırsa, 1978 yılı bir Asya Yılı olmuştur. Arkada bıraktığımız yıl içinde kıtada meydana gelen tarihsel boyuttaki üç önemli gelişme, böyle bir sonuca ulaşılmasında en büyük rolü oynadı ve oynamakta. Bunlar, herhangi bir kronolojik kaygu duymaksızın söylemek gerekirse, Afganistan, İran ve Çin olayları. Bir bakıma, başı ve sonu belirli birer «olgu» olmaktan çok birer «süreç». Biri öbüründen ayrılmamakta, tersine içiçe olmak gibi bir nitelik taşımakta.

Bu üçden Afganistan ve İran biliniyor. Bunlar, açık ve kesin ki, Hint alt-kıtasından Ortadoğu'ya dek tüm Yakın Asya'yı etkileyecekler. En az, çoğrafyanın bu bölümünü. Afganistan ile İran'ın süregiden durumu, bugün için, emperyalizmin bölgede kurduğu bilinen bir dengeyi bozdu. Belirli bir kuşatma politikasını değiştirdi.

Çin olgusuna gelince, o cephede bir denge değişikliği yok. Ama, Çin, kendi tehlikeli eğik düzleminde hızla kaymakta; geri-

ci, uluslararası gerilimi artırıcı bir politikayı giderek daha çok yoğunlaştırmakta. Çin-ABD yakınlaşması, başka bir deyişle Pekin'in fiilen «İki Çin» teorisini kabul etmesi, özünde çok daha önemli bir başka gelişmeyi tomurcuk halinde taşıyor: ABD-Çin-Japonya askeri bloklaşmasının ilk adımlarını. Böyle bir yakınlaşma da, Asya'nın bu kesiminde, tıpkı 1940'da Almanya (nazi)-Japonya Üçlü Paktında olduğu gibi Sovyetler Birliği'ne karşı girişilmiş ciddi bir kışkırtmayı, kuşatma niyetini ortaya koyuyor. Asya'da yeni ve yapay bir siyasal dengeyi kurmak yolunda başlatılan ilk girişimler, bunlar.

O halde, Çin'in bir süredir hazırlandığı bu tehlikeli askeri serüven, elbette birtakım gelişmelere, tepkilere yol açacaktı. Açması kaçınılmazdı. Kamboçya'da ortaya çıkan bugünkü durum, ne yadırgatıcıdır; ne de olayların doğal gelişme diyalektiğine aykırı. Zaten Kamboçya, uzun bir süredir, kendi içinde olgunlaşan sivilce gibi Pol Pot-İyen Sari irinini kusacak, böylece ferahlayarak gerekli sağlıklı yapıya ve yönetime kavuşacaktı. İşte, şimdi, bu beklenen gerçekleşti.

Kamboçya'yı kan ve zulüm altında boğan eski yönetimin devrilmesinde Vietnam'ın oynadığı rol, Küba ile Vietnam arasında kurulan «zoraki» bağ, ancak ikinci derecede önem taşıyor. Eğer bir «cesaretlendirme» hareketi varsa, bu doğal bir savunma içgüdüsünün beklenen zorunlu sonucu, uluslararası birlik ve dayanışma ruhunun gereği sayılmalı. Bu konuda, Bloksuz ülke görünümündeki birtakım Truva Atlarının aşırı ve hesaplı duyarlığı, haksızlık önündeki yansızlık politikasını anımsatmaktan öte anlam taşımaz.

Dolayısıyla, 17 Nisan ile 7 Ocak, temelde birbirini bütünleyen tek bir olgu: Kamboçya'nın kurtuluşu.

Böylece Asya'da oluşturulduğu gözlemlenen yeni askeri bloklaşma oyunu bir ölçüde bozulabilecek, emperyalizmin kimi kazanımları durdurulabilecektir. Bu arada, aynı zamanda, Batı'nın iki yüzlü siyaset ahlakının da gün ışığına çıktığını söylemeliyiz. Daha dün Pol Pot yönetimi için söylemediklerini, yazmadıklarını bırakmayanlar, bugün Vietnam karşısında iddianame düzmekte yarış halindeler.

2 7 Ocak sonrası gelişmelere gelince, iki büyük gelişmeden sözetmek olasılığı var, kanısındayım. Bunlardan birincisi, böylece, Çinhindi yarımadasında ideolojik ve siyasal birliğin kurulması olanağının doğması. Vietnam Savaşının bitiminden önce öngörülen bu birliğin gerçekleşme yolu artık açılmış görünüyor.

Böyle bir birlik, öncelikle ABD'ye bağımlı dominolar üstünde doğrudan etki yapacak. Şimdi Tayland (Pol Pot yönetimini tanımakta ısrarlı) huzursuz, kaygulu, Tayvan (Formoza)'ın ve Şah'ın başına gelenleri düşünüyor olmalı. Tayland Başkanı Tokyo'da. Oradan Washington'a geçecek. Arkadan öteki dominolar, ASEAN'ın güçsüz üyeleri geliyor. Malezya, Singapur, Filipinler.

İkincisi, emperyalizmin Ortadoğu (özellikle İran) ve Afrika üstündeki yoğun baskısını azaltacak yönde bir gelişme beklenebilir. Çünkü sıcak gündemde yeniden Uzak Asya'nın yer alması, yeni bir dikkati gerekli kılacaktır. Örneğin, Washington'un ilgisinin güncel ağırlık merkezi şimdilerde Güney Kore ve Tayland üstünde toplanıyor. Carter, Brezinski ve Pentagon —elbette CIA— bu bölge üstüne eğilmiş durumdalar.

Afrika Boynuzu'ndaki önemli kayıptan, Şah'ın ülkesini bırakıp gitmek zorunda kalışından sonra, Çinhindi'nde emperyalizm —dolayısıyla Çin— bir kez daha yenilgiye uğradı. Bu tablo, dominolarda giderek artan bir güvensizlik yaratıyor.

3 Bu soruya ilk madde içinde değindiğimi sanıyorum.

4 Kamboçya'daki yeni yöntemin dış politikadaki çizgisi hakkında bir şeyler söyleyebilmek için, elbette zaman çok erken Ama, Ulusal Birlik Cephesi (FUNSK)'nin Birinci Kongresi sonunda yaptığı açıklama bir ölçüde aydınlatıcı sayılabilir.

Bu açıklamada, yeni yönetim, «bağımsız, barışçı, demokratik, yansız, bloklar dışı ve sosyalizme doğru ilerleyen bir Kamboçya» kurulacağını ileri sürüyor. Aynı şekilde, bağımsız, barışçıl ve yansız bir güney-doğu Asya'da yer almış bölge ülkeleriyle dostluk, işbirliği ve iyi komşuluk ilişkileri kurmaktan yana. Gene, Kamboçya'nın herhangi bir askeri pakta girmemesi, ülke topraklarında hiçbir devletin askeri üs ve tesis kurmasına izin verilmemesi de bu açıklamanın amaçları arasında.

Proletarya Enternasyonalizmi: TEORİ ve PRATİK

PROFESÖR EDUARD BAGAMOV

Proletarya enternasyonalizmi ve burjuva milliyetçiliğinin savunucuları arasındaki keskin ideolojik mücadele, Marks ve Engels'in «Bütün Ülkelerin İşçileri Birleşiniz!» çağrısını çıkardıkları ve başka ulusları baskı altında tutan hiç bir ulusun özgür olamayacağını söyledikleri zaman, yani geçen yüzyılın ortalarında başladı. Sık sık yıkıcı savaşlara itilen, sınıflara bölünmüş, geniş kitlelerin sömürü ve sömürgeci baskı altında inlediği bir dünyada, Marks ve Engels'in sloganları, bir yandan toplumsal ve ulusal kurtuluş savaşçılarının elinde güçlü bir ideolojik silah olurken, öte yandan burjuvazinin azgın saldırılarına hedef oldu.

Bu mücadele Büyük Ekim Sosyalist Devrimi sonrasında ve özellikle bütün insanlığın acı deneylerden geçtiği yıllarda şiddetlendi. Bu yıllarda iki karşıt dünya görüşü —Nazilerin azgın şovenizmi ve anti-komünizmi ile Sovyet halkının enternasyonalizmi ve sosyalist yurtseverliği— bir ölüm kalım savaşına tutuşmuştu. Bu yalnızca silahlar arasında değil aynı zamanda fikirler arasında bir savaştı.

Sosyalizm ve demokrasi güçlerinin İkinci Dünya Savaşında elde ettikleri tarihsel zafer ve farklı sosyal sistemlere sahip devletlerin barış içinde birarada varolmaları ilkesinin doğrulanması, uluslararası atmosferi önemli ölçüde düzeltirken ırkçılığa, şovenizme ve burjuva milliyetçiliğine ağır bir darbe indirdi. Fakat proletarya enternasyonalizmi ile burjuva milliyetçiliği arasındaki mücadele durmadı. Bu mücadele yeni biçim ve özelliklere bürünerek devam etmektedir.

Yeni özelliklerden biri meselâ dünyanın büyük bir bölümünde gerçekten sosyalist bir toplumun ortaya çıkmış olmasıdır. Bu toplumda *belirgin nitelikleri dostluk, kardeşlik, egemenliğe saygı*

ve karşılıklı yardımlaşma olan yeni türden ulusal ilişkiler kurulmuştur ve başarıyla gelişmektedir.

Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin inşası ve sosyalist dünya sisteminin ortaya çıkması, gelişmeleri geri kalmış olanlar da dahil olmak üzere tüm ulusların eşi görülmemiş bir ilerleme kaydetmelerini mümkün kıldı. Yeni sistem ulusal ve uluslararası çıkarlar arasında uyum sağlanmasını teminat altına alan sağlam bir temel oluşturdu, her ırk ve milliyetten erkek ve kadınların ulusal onurlarını pekiştirdi ve güçlendirdi. Tek bir ailenin eşit üyeleri olma bilinciyle sosyalist uluslar ekonomik, politik ve kültürel gelişmelerde hep daha yüksek düzeylere erişmelerine yardımcı olan daha büyük bir birlik için doğal bir çaba sarfediyorlar. Lenin.in tek bir dünya kooperatifi diye adlandırdığı topluma doğru insanlığın yol alışında ana eğilim, sosyalist ülkelerin bir araya gelmeleridir.

Önemli bir diğer yeni özellik, *bütün dünyada ve özellikle* sosyalist sistem içinde *toplumsal yaşamın uluslararasılaşması sürecinin güçlenmesidir.* Sovyet halkının yeni bir tarihsel topluluk olarak ortaya çıkması, sosyalist ülkeler halklarının bir araya gelmeleri —ki bu, gittikçe daha çok, sosyal kanunlarca yönetilen bir süreç niteliğine bürünmektedir— enternasyonalizmin hayatiyetinin ve cazibesinin açık bir kanıtıdır.

Kapitalist kampta da bütünleşme süreçleri görülmektedir. Bu süreçler türlü karışıklıklar ve çelişkiler göstermekte, ve en canlı bir biçimde sermayenin kozmopolitleşmesinde, çokuluslu şirketlerin gittikçe artan gücünde tezahür etmektedir. Bu durum kapitalist kampın bütününde ve onun ayrı parçalarında uluslarasındaki ilişkilerin gerginleşmesi sonucunu doğurmaktadır. Bu bakımdan, eskiden «dertsiz» sayılan ve bu tür sorunların hiç bir zaman başgöstermeyecek gibi göründüğü ülkelerdeki ulusal duygu patlamaları ilginç bir olgudur, mesela Kanada'da Fransız kökenli Kanadalıların şimdilerde hızla şiddetlenen kendi kaderini tayin hakkı mücadelesi ya da Belçika'da toplumun başlıca iki grubu olan Flamanlar ile Valonlar arasındaki ilişkilerin geçtiğimiz yıllarda ciddi olarak kötüleşmesi gibi.

Proletarya enternasyonalizmi ile burjuva milliyetçiliği arasındaki ideolojik mücadele, *ulusal kurtuluş hareketlerinin daha da geliştiği ve emperyalizmin sömürgeci boyunduruğunu kırmış olan ülkelerde hakimiyetini yada en azından etkisini şu ya da bu biçimde yeniden kurmak için çaba harcadığı* bir ortamda sürdü-

rülmektedir. Bu ülkeler halklarının ulusallaşmaya özel ilgi göstermeleri ve bağımsız gelişme yollarını aramaları çok doğaldır.

Aynı zamanda bağımsızlıklarına yeni kavuşmuş ülkelerin gelişmeleri, geçmişin etnik ve kabile çatışmalarının ağır yükünü taşımakta ve emperyalistlerle yeni-sömürgecilerin hâlâ kullandıkları sinsi «böl-yönet» siyasetinden de etkilenmektedir. Bu çevreler ırksal ve ulusal düşmanlıkların toplum yaşamının yapısal bir özelliği olduğu masalını her fırsatta yaymaktadır.

Sosyal ilerleme ve ulusal kurtuluş için savaşanlar emperyalizmin bu kaba doktrinlerini reddederken, hemen enternasyonalist bir konuma gelmiyorlar. Bu alandaki gelişmeleri tedrici olmaktadır çünkü ulusal dar görüşlülükten ve kapitalizmin yüzyıllar boyu aşıladığı güvensizlikten kaynaklanan önyargılar onların bilincinde hâlâ derin köklere sahiptir.

Dünyanın dört bir yanında milliyetçilik virusu olarak sosyal ve coğrafi sınırlar ötesine yayılan «milliyetçiliğin her şeye muktedir güçleri»nden bahsetmeyen bir burjuva siyasi bilimcisinin veya toplumbilimcisinin kitabına pek ender rastlanır. Burjuva propagandasının gerçekleri çarpıtan aynası, ulus faktörünün etkisinin büyümesini milliyetçiliğin rolünün yükselmesi şeklinde göstermektedir.

Burjuva ideologlarının ve politikacılarının «ulus», «milliyetçilik», «yurtseverlik» ya da «ulusal egemenlik» kavramları karşısındaki tavırları tamamen ilkesiz ve gelişigüzeldir. Tekelci burjuvazi sonunu geciktirmek için eskiden beri bu kavramlarla oynamaktadır. Kendi çıkarlarına uygun düştüğü sürece milliyetçiliğin tekelci burjuvazi tarafından ileri sürüldüğü, ancak Birleşik Devletlerin himayesi altındaki «Batı» veya «Atlantik» dayanışmasının güçlendirilmesinde önüne engeller çıkarttığında ise aynı kavramın oldukça tehlikeli bir «ortaçağ» önyargısı olarak lanetlendiği, her peşin hükümsüz kişinin açıkça bildiği bir gerçektir. Yeni-sömürgeci güçler milliyetçilik kavramını gelişmekte olan ülkelerde kendi çıkarları doğrultusunda sömürür ve sosyalist dünyada en küçük ölçüdeki bir yansımasında bu kavramı göklere çıkarır.

Milliyetçi önyargılara ilişkin spekülasyonun proletarya enternasyonalizmi fikirleriyle mücadelede kendilerine yararlar sağlayacağına inanan burjuva ideologları, halkların bağımsızlığı, özgürlüğü ve sosyalizm için savaşanların saflarını böleceği umuduyla sosyalizme karşı mücadelelerinde milliyetçiliğe önemli bir yer verirler.

Aynı maksatlar burjuva bilginlerini ulusal soruna ilişkin Marksist - Leninist öğretiye saldırmaya yöneltir. Örneğin Survey dergisinde Teresa Rakowska - Harmstone şöyle yazmaktadır: «Tecrübeler göstermiştir ki —Karl Marks'ın iddialarının aksine— sanayileşme sonrası dünyada sınıf sadakatinin bütün diğer sadakatlerin yerini alacağı varsayımı bir hayaldir. Dünyanın gelişiminde başlıca yönelişler, milliyetçiliğin 20. yüzyılın en güçlü ve yıkılmaz kuvveti olarak yükseldiğini açıkça göstermiştir.» Aynı görüş doğrultusunu savunan World Politics adlı Amerikan dergisi ulusal çelişkilerin son tahlilde sınıfsal çelişkilere dayandığı ve kapitalizmin yokoluşu ile birlikte kaybolacağı şeklindeki Marksist tezi reddetmektedir.

Burjuva siyasi bilimcileri Marks, Engels ve Lenin'in sınıf faktörünü büyütürken ulusal faktörü küçümsedikleri görüşündedirler. Onlar Marksizm - Leninizm klasiklerini, kapitalizmin yıkılması ve yeni bir sistemin kurulması ile birlikte ulusal çelişkilerin ve genel olarak ulusal sorunların otomatik olarak çözüleceği görüşünü savunduğunu söleyerek çarpıtırlar. Burjuva ideologları ulusal soruna ilişkin olarak, Marksizmin bu basit ve yüzeysel yorumuna karşı savunma noktaları ararlar.

Burjuva sosyologlarına göre proletaryanın ve bütün emekçi halkın çıkarlarını savunan bir sınıf konumu, ulusal çıkarlara ters düşer. Onlar komünistlere şöyle der: Ya kendinizi ulusal bir güç olarak ilan edin ve böylece sınıf çıkarlarının üstüne yükselin veya «dar sınıf mevzileri»nde kalarak ulusal çıkarları temsil ettiğinizi ileri sürmeyin.

Onlar daha sonra «ulusal» ve «uluslararası» terimlerinin birbirlerini dışladığını savunarak, toplumsal gelişmenin motorunun sınıf mücadelesi olduğunu ileri süren Marksist önerme yerine, uluslararasındaki çelişki ve mücadelelerin ilerlemenin motor güçleri olduğunu beyan ederler. Ulusal ilişkilerin kendi içinde bir süreç olduğunu ve bu ilişkilerin herhangi bir yasayla yönlendirilemeyeceğini ima ederler. Buradan hareketle siyah Amerikalıların insan hakları uğruna verdikleri mücadele ile Ku Klux Klan ve diğer ırkçılar tarafından işlenen suçların insan doğasındaki anlayışsız içgüdüden ve anlaşılması güç olan irrasyonel milliyetçi duygulardan kök alan soyut bir ırk çelişkisinin iki veçhesini meydana getiren aynı türden olgular olduğunu öne sürer.

Bu durum, değişik ırklara bağlı olmaları bir yana çoğunluğu oluşum safhasındaki iki binden fazla büyük ve küçük ulusların ve etnik grupların yeryüzünde varlığı düşünüldüğünde, insanoğlu

için hazin bir tablo ortaya çıkartır. Ulusal zıtlaşmaların savunucularının kara gözlükleri arkasındaki manzara dünyanın geleneksel karmaşık düzeninin anlaşılmazlığını vurgular. Net ve anlaşılır bir görüntü elde etmek için son tahlilde ulusların geleceğini ve uluslararası ilişkilerin karakterini belirleyen derindeki süreçleri açığa çıkarmak gereklidir.

Böyle bir tahlil için yegane anahtar, Marksizm - Leninizmin bilimsel teorisi ve onun köşetaşlarından biri olan her önemli politik olay ve her ciddi çelişkinin altında sınıf sorununu ve sosyo - ekonomik faktörlerin yattığı öngörüsüdür. Bilimsel komünizm işçi sınıfının sömürcülere karşı savaşını ilgi merkezinde tutarken ulusal, sömürgeci, toprakla ilgili ve diğer çeşitli sosyal baskıları da incelemeye büyük önem verir. Bütün bunları birbirleriyle olan ilişkilerini gözönünde tutarak ele alan Marksistler ulusal baskı dahil her türlü baskının kaldırılmasının proletaryanın devrimci toplumsal görevlerini yerine getirmesine bağlı olduğunu savunurlar.

Lenin, «Marks'in, 'emek sorunu' ile karşılaştırıldığında ulusal sorunun ona tabi olduğundan şüphesi yoktu» diye yazıyordu. «Fakat onun teorisi, ulusal hareketleri gözardı etmekten, dünya ile cennet birbirinden ne kadar uzak ise o kadar uzaktı.» Ulusal soruna bağlı olma durumu o halde genel olarak sosyal ve sınıfsal görevler açısındandı. Fakat bu asla, ulusal sorunun veya ulusal özgüllüklerin değil gözardı edilmesi, daha az önemsenmesi anlamına bile gelmez.

Yaşayan sosyalizmin doğuşu ve gelişimi enternasyonalizmin yasallaşmış bir yönünü beraberinde getirdi. Bu yön, sosyal sorunlara dar milliyetçi açıdan yaklaşmayı ve kişinin dar milliyetçilikle sınırlandırılmasını önler. Aynı şekilde ayakların ulusal topraklardan kesilmesini de önler. Sınıf yaklaşımı, ulusal nihilizme götürecek ulusal görevlerin ihmalini değil, bu görevleri emekçi halkın ortak uluslararası çıkarları açısından yerine getirmeyi öngörür.

Bugün dünya sosyalist kampına dahil ülkelerin gelişimi dostlarımız kadar düşmanlarımızın da dikkatini çekmektedir. Emekçi halk ve dünya ilerici güçleri sosyalist ülkelerin başarılarında enternasyonalizmin hayat verici gücünü görürken, anti-komünizmin ideologları her bir sosyalist ülkedeki ileri gelişmenin milliyetçi, ayrılıkçı ve merkazkaç eğilimleri hareketlendireceğini umarlar. Kendi deyişleriyle «objektif gelişimi hızlandırmak arzusuyla ve işin içine propaganda katalizörü katarak sosyalist enternasyonalizmi «yabancı güçlere boyun eğme» biçiminde göstermek için hayli uğraşırlar.

Örneğin, Dimitri von Mohrenschildt adındaki Amerikalı profesör, «Uluslarüstücülük: Batı ve Sovyet» makalesinde proletarya enternasyonalizmini bilimsel olmaktan uzak bir tarzda şöyle tanımlamaktadır: «Diyalektik olarak düşünüldüğünde, bütün ulusal çıkarların proletaryanın sınıf dayanışmasına bağlı olduğu anlamına gelir ve Sovyet gücünün uluslararası proletarya çıkarlarına öncülük rolüne soyunduğunu ima eder.» Sosyalist enternasyonalizmin birçok bileşeninin geçersizliğini ve onun yalnızca bir «Moskof İcadı» olduğunu göstermek için bu tezler tartışılarak yankılanmıştır.

Anti-komünizm ideologlarının sosyalist enternasyonalizm prensiplerine saldırılarının uzun erimli amaçları vardır. Sosyalizm, artan bir şekilde, kendisini çağımızın niteliğini belirleyen bir güç olarak dayatıyor ve sosyalist ülkelerin birbirleriyle, ulusal kurtuluş hareketleriyle ve kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı hareketleriyle olan uluslararası dayanışması, bütün dünyada sosyal ilerleme mücadelesi için en etkili bir silah haline geldi. Bu silahı etkisiz kılmak tekelci burjuvazinin ve savunucularının amaçlarıdır.

Sosyalist enternasyonalizm proletarya enternasyonalizminin mantıksal devamı ve gelişimi olup emekçi halkın uluslararası dayanışmasının sosyalist ülkeler arasındaki ilişkilerde kendini gösteren bir biçimidir. Sosyalist enternasyonalizmin ilke ve normları proletarya enternasyonalizmi ile aynı olup onun devletlerarası ilişkiler düzeyine yükseltilmiş bir biçimidir. Bundan dolayı, sosyalist enternasyonalizmin toplumsal temeli sadece sosyalist ülkelerdeki işçi sınıfını değil, ortak çıkarlar etrafında birleşen bu ülkeler halklarını da kapsar.

Sosyalist ülkeler birbirlerine hiç benzemeyen koşullarda yeni bir toplum inşa etmektedir. Her birinde sosyalizme doğru ilerleyiş kendi halklarının özgül tarihlerinin, kendi toplumsal yapılarının özgül yanlarının ve kültürel geleneklerinin üstüne kurulduğundan dolayı, sosyalizmin inşasında ortak standart biçimler ve yöntemler yoktur. Fakat birbirlerinin deneyimlerinden yararlanmak büyük öneme sahiptir ve çıkarları gereğidir. Sovyet halkı diğer sosyalist ülkelerin çeşitli tecrübelerinden yararlanırken, gelişkin bir sosyalizm toplumunu inşa eden Sovyet tecrübesi de bu ülkelerin kendi karşılaştıkları sorunları çözmelerine yardımcı olmaktadır.

Sosyalist ülkelerin sosyalizmi ve komünizmi inşadaki deney birikimleri, yeni bir toplumun inşasında, ulusal farklılıklardan

bağımsız evrensel geçerliği olan özelliklerin bulunduğunu göstermektedir.

Macar ve uluslararası işçi sınıfı hareketinin ünlü liderlerinden Zoltan Komoczin, sosyalist şartlarda ulusal olanla uluslararası olan arasındaki diyalektik bağa değinerek şöyle diyordu: «Uluslararası politikamızda daha birleşik ve daha güçlü bir sosyalist dünya sistemi amacı doğrultusunda şaşmadan bağlı kaldığımız ilke bizim için iyi olan şeyin sadece dostlarımız ve müttefiklerimiz için iyi olan ve hem bizim hem de sosyalist topluluğu güçlendiren şey olduğu ilkesidir. Şayet özgül çıkarlarımız ortak çıkarlarla çelişiyorsa biz bu sorunumuzun çözümünü ortak çıkarlara tabi kılarız ve bunun uzun erimde etkisini gösterecek bir karar olacağına inanırız.»

KEYK ve Varşova Paktı ülkelerinin yakın ekonomik ve politik birliği bu ülkelerin ortak çıkarları için çok verimli işbirliklerine imkan vermekte, uluslararası arenada barıştan ve güvenlikten yana uyumlu hareket etme fırsatını yaratmaktadır. Bu faydalı işbirliğinin bir göstergesi KEYK ülkelerinde kişi başına endüstriyel üretimin dünya ortalamasının 3,6 katı olması gerçeğidir.

Sosyalist ülkelerin, sosyalist ekonomik entegrasyon yönündedeki Kapsamlı Program'ın hayata geçirilmesi doğrultusundaki başarıları, dünyanın gelişiminde bu ülkelerin etkilerinin giderek büyümesine ve dünya devrimci güçlerinin de kuvvetlenmesine yardımcı olmaktadır.

Bütün bunlar, sosyalist enternasyonalizmin proletarya enternasyonalizmi ile oluşturduğu bağın günümüzün diğer iki devrimci gücü olan kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş hareketleri gibi etle tırnak misali kopmaz bir bağ olduğunu göstermektedir. SBKP Genel Sekreteri Leonid Brejnev Berlin Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Konferansında proletarya enternasyonalizminin «Bütün ülkelerdeki komünistlerin ve işçi sınıfının ortak amaçlar uğruna verdikleri mücadelede dayanışmaları, ulusal kurtuluş ve sosyal ilerleme mücadelesinde dayanışma içinde olmaları» anlamına geldiğini söylemiştir.

Söylemeye gerek yoktur ki enternasyonalist dayanışmanın ilkelerinin pratikte gerçekleştirilmesi karmaşık bir süreçtir; çünkü sosyalizm ve demokrasi için verilen mücadelenin somut konuları üzerinde zaman zaman —pek doğal olarak— partiler arasında görüş ayrılıkları çıkabilmektedir. Bazı durumlarda işçi sınıfı hareketinin kendi gelişimi içinde bu ayrılıklar ortadan kalkmaktadır. Bazan da doğru çözümler için ayrıntılı tahliller, yoldaşça tartışmalar ve sabırlı araştırmalar gerekli olmaktadır.

Fakat bütün bu hallerde, kardeş Marksist - Leninist partiler, sosyalizm için ortak mücadelenin temel sorunlarına dokunmadığı sürece aralarındaki ayrılıkları dramatize etmezler. Burjuva ideologları devrimci güçler arasındaki dayanışmayı bozmak amacıyla, öncelikle SBKP'nin çizgisini diğer komünist ve işçi partilerinin konumlarına muhalif göstermek için uğraşırlar. Fakat bu taktik bu partiler arasında gittikçe daha çok reddedilmektedir.

«Onlar A'dan Z'ye kadar Leninizmin ilkelerinden vazgeçmemizi, SBKP ile aramızı bozmamızı isterler» şeklinde konuşmaktadır, İtalya Komünist Partisi Genel Sekreteri Enrico Berlinguer Cenova'daki son yığınsal toplantıda. «Fakat bu dahi onları tatmin etmez. Lenin'den vazgeçersek Marks'dan da vazgeçmemiz zorunludur ve SBKP ile bozuşmamız Ekim Devriminin bir hata olduğunu da kabullenmemizi gerektirir. Ve sonra onların mantık silsilesini izlersek, tarihimizin bir yanılgılar dizisinden başka bir şey olmadığını ve birçok komünist kuşağın beyhude yere savaştıklarını ilan etmemiz gerekir.

«Bu saldırıları örgütleyenler ne isterler? Onlar bizlerin ilkelerimizden vazgeçeceğimizi, sınıfsal enternasyonalist, devrimci bir parti olmayı bırakacağımızı veya kendimizi sektarizme ve doğmatizme hapsedeceğimizi ümit ederler. Ancak tüm bu niyetler, hangi kılığa bürünürse boşa çıkmaya mahkumdur. Manevraları başarısızlıkla sonuçlandırılacaktır.»

Enternaysonalizm, yüz milyonlarca insanın yaşamlarını ve faaliyetlerini güçlü bir biçimde etkilemiştir ve etkilemeye devam etmektedir. Zamanın gösterdiği de budur. Çağımızın son çeyreğinde şovenizme ve burjuva milliyetçiliği fikirlerine karşı işçi sınıfının uluslararası kardeşlik fikirlerinin yeniden ve yeniden doğrulandığı zaferlere tanık olacağımız bir gerçektir.

(New Times 'Ekim 1978' sayısından çevrilmiştir)

SİYASİ EĞİTİM

HASAN ŞERİF

Marksizm, insan bilinciyle maddi dünyanın diyalektik ilişkisine işaret ederken, belli bir dünya görüşünün bir insanın bilincinde somutlanmasında, insanı kuşatan maddi ekonomik ilişkilerin belirleyici rolü olduğunu söyler. Lenin de bu noktayı öne çıkaran bir tespitle, ekonomik ilişkilerin gelişkinlik düzeyinin, belli bir dünya görüşünün bir *bütünlük* olarak kavranmasında çok önemli rol oynadığına işaret eder. Lenin'e göre, ekonomik ilişkilerin farklı gelişkinlik düzeyinde bulunan ülkelerde proleterler —ya da bir sınıf olarak proletarya— kendi sınıf bilimini ve dünya görüşünü, farklı düzeylerde kavrar. Bu bakış açısından, ekonomik ilişkilerin gelişkin olduğu ülkelerde işçi sınıfının, Marksizmi bir bütün olarak kavraması mümkün olurken, geri ekonomik ilişkiler içinde bulunan ülkelerde işçi sınıfı, aynı bilimi eksik veya bir yanıyla kavramakta, kavradığı kadarını da sistemin bütünü sanmaktadır.

Kabaca bir yaklaşım bile yukarıdaki tespitlerin genel geçerliliğini kanıtlamaya yeterlidir. İleri kapitalist ülkelerde, işçi sınıfının siyasal örgütlenmesinin düzeyi, onun sınıf bilincine olan yakınlığını gösteriyor. İşçi sınıfı biliminin kitleler içindeki yaygınlığı, aynı zamanda işçi sınıfının siyasal örgütlenmesinin de kitleselliğini sağlıyor. Ve bir siyasi hareketin yığınsallığı, onun sadece sayısal büyümesini ifade etmeyeceğinden, bu ülkelerde işçi sınıfı, toplumsal süreçlere derinliğine nüfuz edebilmekte, buna siyasal yaşamdaki etkinliği de eşlik etmektedir. İşte bu nedenle, Marksizmin eksik kavranışını, Marksist dünya görüşünün bütününün kavranışı olarak gören «goşist» veya «ültra sol» akımlar, ileri kapitalist ülkelerde, işçi hareketinin dışında kalan sınıf veya zümreler tarafından üretilmektedir. Geri ülkelerde ise, işçi sınıfı siyasi hareketi, henüz bu türden 'sol' akımları köşeye sıkıştıracak ve bir

kast haline dönüştürecek düzeye varabilmek için çalışmak zorundadır. Türkiye'de işçi hareketinin bu nedenle, Marksizmin eksik kavranışından doğan *hastalıklara* karşı kendi sınıf bilimiyle donanması gibi bir görevi vardır.

İşçi hareketinin geri ülkelerdeki bu yanına işaretle Lenin: «*her ülkenin işçi hareketi, yeni neferlerin 'eğitimine' periyodik ve değişik ölçüde enerji, dikkat ve zaman sarfetmektedir*» diyor.

Geleceğe dönük görevler açısından işçi sınıfının ve emekçilerin genel siyasi eğitimleri çok çeşitli ve karmaşık yöntemleri ve araçları gerektirir. Kapitalizm aşamasında, burjuvazinin yönlendirici konumundan dolayı bu araçlar belli alanlarda ve noktalarda yoğunlaşmaktadır. Okullar, müzeler, tiyatrolar, kültür siteleri, sinema endüstrisi, radyo ve televizyon gibi pek çok kurum, eğitim araçlarının yoğunlaştığı ve biçimlerinin olgunlaştığı kurumlar olarak ortaya çıkarlar.

Toplum hayatının hemen her alanına dönük olarak yaygın faaliyet gösteren bu merkezlerin, hakim siyasal ideoloji doğrultusunda bir eğitimi tahrik etmesi kaçınılmazdır. Çünkü her şeyden önce, hakim maddi ilişkiler, kültürel ilişkilerin de temelini oluşturur. Bir başka deyimle, maddi üretimin araçlarını elinde tutan sınıfın, fikri üretimin araçlarını da elinde bulundurmasından daha doğal bir şey olamaz. Ancak, egemenlik durumu hiç bir sınıfa, toplumun *gelişmeye açık dinamiklerini* ortadan kaldırma olanağını sağlamaz. Bugün günümüzde emekçi halk güçlerinin, hayatın üretimine yeni bir şekil verme çabaları bu dinamiklerin başında gelmektedir. Topyekün emekçiler, tarihin kendilerine sunduğu bu perspektiften yola çıkarak, az ya da çok, ama her şart altında zorlu bir mücadele vererek amaçlarına ulaşabiliyorlar.

Tarih, kitlelerin ve bireylerin maddi ve fikri faaliyetlerinin bileşeni olan güç tarafından yazılmaktadır. Biz burada konumuzu, kitlelerin fikri faaliyetlerinin esası üzerinde sınırlandırarak, ve hatta konuyu çok daha özelleştirerek, *eğitim* konusu üzerinde duracağız. Ve eğitim konusunu ele alırken, kitlelerin, hayatın pratiği içindeki *kendiliğinden* eğitimlerini değil, belli bir *iradeye* bağlı olarak eğitilmelerini gözönünde bulunduracağız.

EĞİTİMİN SINIF MÜCADELESİNDEKİ YERİ

İşçi sınıfının ve onunla aynı amaç için mücadele eden emekçi halk güçlerinin sınıflar mücadelesindeki rolleri, tarihin hiç bir döneminde, onların genel toplumsal nüfus içindeki oranlarıyla veya ellerinde tuttukları stratejik toplumsal konumlarıyla sınırlı kalmamıştır. Emekçi sınıflar, nicel güçlerinin yanında ve buna bağlı

olarak, belli bir niteliksel gücü ifade ederler. Emekçi sınıfların bu niteliksel gücü, sınıflar mücadelesinde önemli bir yer tutar. Bilimsel literatürde *Siyasal çoğunluk* diye tanımlanan olgu, niteliksel bir etkinliği anlatır.

Siyasi çoğunluk kavramının veya kitlelerin niteliksel etkinliklerinin somut temellerini, onların yığınsal plandaki bilinçlilik düzeylerinden, siyasi mücadele geleneklerinden ve tahrihsel deneylerinden çıkarmak gerekir. Toplumun belli bir anında, sınıf güçleri dengesinin emekçilerden yana ağır basmasının bir anlamı da, onların siyasal arenada belirleyici bir üstünlüğü ele geçirmiş olmalarıdır. Bu konumun elde edilmesinde, emekçi kitlelerinin siyasal eğitim düzeylerinin değerli bir payı vardır.

Genel eğitim sorunu:

Eğitim, belli bir amaca yönelik, bilinen bir nesne üzerinde ve önceden saptanmış araçlarla gerçekleştirilen *yöntemli* bir insani faaliyettir. Ancak, eğitimin aynı kapsamlı öteki insani faaliyetlerden ayrılan önemli özellikleri de bulunmaktadır. Bunların başında, eğitimin nesnesinin insan olması gelir. Klasik burjuva eğitim sistemi açısından da bu böyledir. Ancak egemen burjuva eğitiminin insanı şekillendirmekten amacı, ona, kapitalist yeniden üretimin şu ya da bu fonksiyonel görevini daha verimli bir biçimde gördürebilmek içindir. Bu nedenle egemen eğitim sistemi, bütün araçlarını ve yöntemlerini bu doğrultuda geliştirip yoğunlaştırırken bunu, kendi egemenlik konumunu pekiştirmek için yapmaktadır. Bu çerçevede insanlar, düzenin birer parçası haline getirilmek istenir. Ancak hayatın kendisi, burjuva eğitim sisteminin karşısına başka engeller çıkarmaktadır ve demokratik eğitim faaliyeti de bu engellerden yola çıkmaktadır.

İnsan düşüncesi nasıl ekonomik temelden görece bağımsız bir gelişmeye sahip ise, toplumun verili bir durumunda, demokratik kültür unsurları da, böylesine bir bağımsız gelişme içinde bulunurlar. Yani, demokratik kültürün gelişmesi ve demokratik eğitimin yöntem ve araçlarının yaratılması, egemen sınıfın kültüründen ve onun eğitim siyasetinden bağımsız olarak yaratılırlar. Bu, Lenin'in «unsurlar» olarak tanımladığı, ama, geleceğe damgasını vuracak olan unsurlar oldukları için, unsur olmaktan birer olgu olmaya doğru hızla evrimleşebilen, emekçi sınıf kültürüdür ve onun eğitim yöntemidir.

Ne var ki, egemen eğitim sisteminin karşısına çıkan veya çıkarılması gereken demokratik eğitim faaliyeti, amaçları ve sınıf

temelleri bakımından egemen eğitim sisteminden bağımsız olmasına karşılık, yöntem ve araçlar bakımından egemen sınıfın eğitim yordamından, daha genel bir deyimle, eğitimin tarihsel kazanımlarından bağımsız olamaz. Çünkü, eğitim faaliyeti, kullandığı araçları ve yöntemleri, insanlığın topyekün tarihi mücadelesinden, üretim faaliyetinden bilimsel ve teknolojik ilerlemeden, pozitif ve sosyal bilimlerin gelişmesinden almaktadır veya başka bir deyimle, eğitim hayatın bütün unsurlarının ortak sonuçları olarak ortaya çıkmaktadır.

Demokratik eğitimin karakteristikleri:

Demokratik eğitim amaçları ve sınıf temelleri bakımından burjuva eğitim sisteminden belli başlı olarak şu noktalarda ayrılık gösterir:

● Burjuva eğitim sistemi ,verili bir tarihi durumda egemen toplumsal ilişkilerin çıkarlarını yansıtır, bu çıkarların korunmasının maddi ve moral araçlarını yaratmaya hizmet eder ve değişmeyi reddeden yanıyla statükocudur. Bu yüzden, pozitif bilimlerin dahi sınırlı olarak öğretilmesinden ileriye gitmemeye özen gösterir. Demokratik eğitim ise, bunun tam tersi olarak; egemen toplumsal ilişkileri değiştirmeye yönelik maddi ve moral araçların yaratılmasına hizmet eder. Statükoyu değil, yeniyi savunur ve bu yoldan köklü dönüşümleri gerçekleştirmeyi amaçlar. Bu değişikliğe uygun düşen bütün gelişmelerin öğretilmesinden ve öğrenilmesinden yana olduğu için,

a — Bilim özgürlüğü üzerindeki sınırlamaların kaldırılmasını,

b — Öğrenim özgürlüğü üzerindeki kısıtlamalara son verilmesini,

c — Eğitimin en gelişmiş teknolojik araçlarla ve yöntemlere yürütülmesini,

d — Öğrenme olayının amprik bir olay olmaktan kurtarılıp, öznenin yaratıcı faaliyetinin de bütün boyutlarıyla katıldığı bir faaliyet türü haline getirilmesini savunur.

● Burjuva eğitim sistemi, eğitimin sınırsız olanaklarını belli bir azınlığın hizmetine sunar ve geniş kitleleri bundan yoksun bırakırken, demokratik eğitim, herkesin eğitim hakkının güvence altına alınması, kişinin özgürce gelişmesinin koşullarının yaratılması, herkesin bu olanaklardan eşitçe yararlanabilmesi için:

a — Eğitimin parasız kılınmasını ve devlet tarafından bu hizmetin her toplum kesimine eşit olarak götürülmesini,

b — Eğitimin temel araçlarından biri olarak dili gördüğü için, dil üzerindeki baskılara mutlaka son verilmesini, herkesin kendi ana dilinden eğitim görmesinin mutlaka sağlanmasını, savunur.

● Burjuva eğitim sistemi, eğitim yordamını üretim yordamından bütünüyle soyutlamak, eğitimi soyut bilgilerin aktarılması haline indirgemek, topyekün toplumsal üretim faaliyetinin gelişmesini sağlayacak insan becerilerinin yaratılması yerine, sermayeye artık değer sunabilecek kadar gelişmiş ve üretim araçlarını bu çerçevede kullanabilecek kapasitede bir kafa ve kol eğitimini dayatmak eğilimindedir. Demokratik eğitim bütün bunların reddedilmesine götürür ve şunları önerir:

a — Makine kullanmasını bilen insan değil, hayatı yönlendirmesini başarabilen insanlar yetiştirilmelidir.

b — Beceriler, üretim faaliyetinin maddi yönünün başarılmasını sağlamanın yanında, moral değerlerin geliştirilmesini de sağlayacak biçimde genişletilmelidir.

c — Eğitim planlamasında ve istihdam politikasında, sermayenin işgücü ihtiyacı değil, topyekün toplumsal üretimin ihtiyaçlarının gözetilmesi gereklidir. Yetişmiş insanların işsiz kalmamaları, herkesin istediği meslek dalında eğitim görmesi ve kendini bu yönde geliştirmesi, yetişmiş insan emeğinin boş yere harcanmasının önlenmesi ve nihayet üretimin ulusal boyutlarda, toplumsal ihtiyaçlara göre şekillenmesi böylece mümkün olabilir.

● Burjuva eğitim sistemi, eğitim faaliyetini, kendi egemen kültürel değerlerinin yaygınlaştırılması ve kendi sınıf ideolojisinin etkinlik kazanması için bir araç olarak kullanır. Demokratik eğitim sistemi ise, tarihi olarak gerici olan bu tutumun karşısına;

a — Demokratik kültürün bütün unsurlarının özgürlüğünü,

b — Kültürel baskıların ortadan kaldırılması talebini,

c — Ulusal kalıpların ve milliyetçi darlığın aşılmasını ve dünya demokratik kültürünün bir parçası olarak ulusal kültür içindeki demokratik öğelerin yaygınlaştırılmasını çıkarır.

Demokratik eğitim faaliyetinin alanları:

Burjuvazi, eğitim sistemini klasik okullarla yürütmektedir. Bu okullar belli bir diziliş ve bu dizilişe mümkün olduğunca uygun düşen bir bilgi gelişmesini içerir. Egemen eğitim faaliyetinin etkinliği kendisini en çok bu okullarda somutlamaktadır. Yasal zorlamalarla ve geleneksel alışkanlıklarla, belli bir meslek edinmenin ve bu mesleği icra edecek alanı bulabilmenin yolu kapitalist toplumda, klasik okullardan geçmektedir. Bu nedenle, demokratik eğitimin talebinin halka halka genişleyen muhtevasının merkezinde, bu okulların demokratikleştirilmesi sorunu yatmaktadır. Çünkü aynı zamanda bu okullar, eğitim araçlarının en gelişkinleriyle donatılmış, yöntemlerin en ilerisi buralarda yoğunlaşmış, toplumsal etkinliği en yüksek olan örgütlenme de bu okullarda yaratılmıştır. Kaldı ki bu okullar, geleceğin görevlerinin yerine getirilmesinde en etkin araçlardan biri olarak emekçiler tarafından kullanılacaklardır, kullanılmak zorundadırlar.

Bu noktada kimi akımlar, emekçi sınıfların taleplerine tam tamına zıt bir görüşle ortaya çıkarlar. Onlara göre, burjuvazinin yarattığı bütün kurumlar ve araçlar emekçi sınıflar tarafından reddedilmelidir, çünkü bunlardan emekçi sınıflara bir yarar gelmeyecektir.

Halbuki bu görüş, son derece yanlış olmak bir yana, eğitim diye bir sorunun gözardı edilmesidir. Kültürel alanda tarih, reddiyeler üzerine değil, kabullenme ve yenileştirmeler üzerine ilerleyebilmektedir. İlişkiler planında eskinin toptan reddedilmesı mümkündür ve zorunludur ama, yeni toplum kurucuları, tarihin ve bütün insanlığın ortak değerlerini, hiç bir zaman reddedilecek bir miras olarak görmemişlerdir. Hangi kültürel mirasın reddedileceği sorunu ise, tarihin diyalektiğinden ve toplumsal mücadelenin önümüze koyduğu görevlerin kapsamından çıkarılır. Eskinin, yeniye yardımcı olacak olan kültürel öğeleri korunur ve geliştirilir. İnsanlık kültürünün sosyalist toplum aşamasındaki kaderi, emekçi sınıflara dayalı bir kültür tarafından tarih sahnesinden kovulmak değil, sınıflı toplumların bu kültürün önüne koyduğu ulusal ve sınıfsal engellerin ortadan kaldırılmasıyla özgürlüğe kavuşturulması, evrensel boyutlar kazanmasıdır.

Bu nedenle demokratik eğitim klasik burjuva okullarının ve genel eğitim sisteminin demokratikleştirilmesini talep ederken, bunun yanında, kendi bağımsız amaçlarının gerekli kıldığı araçları yaratmaya, buna elverişli olan eğitim yöntemlerini geliştirmeye, hayatın bütün alanlarındaki eğitim faaliyetlerine nüfuz etme-

ye ve bu arada burjuva eğitim araçlarını kendi amaçları için kullanmaya çaba gösterir. Bu bakış açısından değerlendirildiğinde, demokratik eğitim, sadece burjuva eğitimin demokratikleştirilmesi talebini ileri sürmüyor, gerici ve milliyetçi eğitimin köklerini kazımaya, kültürel baskıları ortadan kaldırmaya, her halkın kendi anadilinden eğitimini gerçekleştirmeye, kısacası, dar ve egemen eğitim sisteminin yerine, dünya demokratik kültürüne hizmet edecek ve ona uyumlu olacak geniş perspektifli bir yapıyı geçirmeye çaba sarfediyor.

Kuşkusuz demokratik eğitim mücadelesi, genel sınıf mücadelesinin bir parçasıdır. Böyle olduğu içindir ki, mevcut eğitim sisteminin demokratikleştirilmesini talep etmekle yetinmek yanlış olacaktır. Bu bir anlamda burjuvaziyi kendi silahlarıyla geriletmeyi ummak demektir ki, her koşulda mümkün olamayacağı gibi emekçilere yeni dünyanın perspektiflerini sonuna kadar açacak bir hedef değildir. Burjuvazinin eğitim sistemi ve araçları, emekçi sınıflar üzerinde, aynı zamanda, toplumsal ilişkilerden kaynaklanan genel bir yozlaşmayı da pekiştirdiği için, onun tahribatlarını, sadece o eğitim sistemini *düzeltmekle* önlemenin olanağı bulunamaz. Demokratik eğitimi başka alanlara yaymak ve başka araçları gündeme getirmek bu nedenle zorunluluktur.

Bu bakımdan klasik burjuva okullarının dışında pek çok araç ve alan vardır ki, demokratik eğitim faaliyeti için kullanılabilirler. Sendikalardaki, derneklerdeki eğitim seminerlerinden spor kulüplerine, müzelerden, tiyatrolardan, kütüphane, okuma evlerinden müzik çalışmalarına, parti okullarından, öz eğitimin araçlarına, günlük basına, televizyon ve radyoya kadar, geçmiş toplumların ve kapitalist toplumun yaratmayı başardığı bir faaliyetler ve araçlar ağı içinde demokratik eğitim kendi yolunu açabilir ve açmalıdır. Doğal olarak işçi sınıfı ve emekçiler, bu araçları kullanmaya adaydırlar. Kitlelerin ilgi duyduğu ve içinde yer aldığı bu alanları demokratik eğitim alanları haline getirmek, demokratik eğitim faaliyetini aynı zamanda yığınsal bir temele oturtmak anlamına gelir.

Burada bir başka ve önemli bir soruya da yanıt getirmek zorunluluğu vardır. Demokratik eğitim faaliyetini bu kapsamda emekçiler nasıl bir örgütlenme ile yönlendirebilirler, merkezi bir sisteme kavuşturulabilirler?

Emekçi sınıfların örgütlenmesinin en üst biçimi olarak Parti, eğitim faaliyetlerinin de yönlendiricisidir. Bunu Parti, eğitim kurumları içinde kazandığı etkinliğiyle ve kendi bünyesinde yarat-

tığı eğitim kurumlarıyla birlikte yürütür. Parti'nin eğitim kurumları içinde etkinlik kazanması, onun politikasının yaygınlaşması, yığınsal temellere oturması demektir. Öbür yandan Parti, kendi bünyesinde eğitimin kurumlarını yaratır. Bunların başında da Parti okulları gelmektedir.

Konumuzla ilgisi dolaylı olduğu için, bu çok önemli noktayı bu hatırlatma ile geçiyoruz.

EĞİTİMİN YÖNTEMLERİ:

Eğitimin ekonomiyle ve toplumsal ekonomik ilişkilerle sıkı bir bağı bulunduğunu bilmekteyiz. Ancak, günümüzde eğitim faaliyeti, araç ve yöntemleri itibarıyla «bağımsız» kendi normlarına göre yürütülen bir faaliyet türü düzeyine yükselmiş bulunmaktadır. Eğitimin, genel toplumsal faaliyetler içinde kendine özel bir yer kazanması, insanın bilgilenmesinin, nesnel gelişmeyle olan bağıntısı çerçevesinde izah edilemez. Çünkü eğitim bir bilgi üretme süreci değildir. Belli araç ve yöntemlerle insanların belli kalıplara sokulması nisbi olarak başarılsa bile buradan amacın kendisi doğmaz. Eğer böyle olsaydı, ünlü eğitimci Kalının'in deyimiyle bizler: «*Fırında ekmek pişirircesine marksistler yetiştirebilirdik.*»

İnsan bilgisi mademki, maddi süreçlerden bağımsız olarak, kendi kendisini üreten subjektif bir kategori, kendi gelişmesine yine kendi kalıpları içinde cevap bulabilen bir faaliyet türü, ve dahası, gelişmenin açıklamasında çıkış noktası değildir, eğitim faaliyeti de bilgi üretme faaliyetinden çok, maddi faaliyettir ve bu nedenle maddi araçlarla yürütülür. Bunun için birtakım bilimsel normlara dayandırılmalıdır. Tabii bu arada, insan bilgisinin kendi soyut platformunda bir derece ve nisbi olarak bağımsız, gelişme olanağının bulunduğunu gözardı etmemek gerekmektedir.

Eğitim faaliyetinin hangi biçimini ve hangi aşamasını ele alırsak, karşımıza önce bir özne çıkmaktadır. Bu özne doğanın bütün evrelerinde insandır. Hayvanların da eğitim yoluyla bazı beceriler kazandığı düşünülebilir ama, buradaki eğitim faaliyeti, amaçları bakımından konumuz olan eğitim değildir. Özne'nin eğitilmesi, mutlaka belli bir amaca yöneliktir. Çünkü bütün insani faaliyetler bilinçli faaliyetlerdir ve bilinçli faaliyetler ise önceden tasarlanarak yapılmış olan faaliyetlerdir.

Öznenin belli bir amaca varmak için eğitilmesinde karşımıza

kaçınılmaz olarak birtakım nesneler ve araçlar çıkmaktadır. Özne ile bu araçlar arasındaki ilişkilerden bir eğitim faaliyeti doğabilir. Örneğin: doğa içinde kendi yaşama biçimini en gelişkin şekline ulaştırmak için çaba gösteren insan bir ölçüde doğal nesnelerle kendisi arasındaki ilişkilerden sonuçlar çıkarabilir ve bunları bilgiler olarak algılayabilir. Burada önceden ortaya çıkmış bir tasarı da vardır. Ancak eğitimin bu ilkel şekli de kendiliğinden karakterlidir ve günümüzde böylesi bir eğitim faaliyeti yoktur. Son derece ampirik olan böylesi eğitime (deneyci eğitime) ancak kişisel eğitim planında ve o da genel eğitimin bir parçası olarak rastlanabilir. (Örneğin: bir insan balık tutarken kendi becerilerini başkası öğretmeden de ve sırf deneye dayalı olarak geliştirebilir.)

Halbuki konumuz olan eğitim faaliyetinde bir başka unsur daha işe karışmaktadır. Öznenin ve eğitim nesnelerinin yanında, eğitim faaliyetinin amaca varabilmesi için «eğitimci»ye gerek vardır. *Ve bu şekliyle eğitim faaliyeti, önceden tasarlanmış bir amaca varmak için, belli nesnelerin, sistemli bir yöntem aracılığıyla kullanılarak bilgi aktarımına hizmet etmesi ve bu bilgi alışverişinden öznenin daha üst düzeyde bir senteze ulaşabilmesi faaliyetidir.*

ÖĞRETİCİNİN EĞİTİM İÇİNDEKİ ROLÜ:

Eğitilmesi istenen insanlarla, eğitici durumunda olanlar, değişik koşullarda karşı karşıya gelebilirler. Örneğin: bir okul, bir miting alanı, bir eğitim semineri veya bir tiyatro, eğiticiyle eğitilecek olanları bir araya getirebilir. Bütün bu alanlarda farklı nitelikte insanlar ve farklı amaçlar olduğu için farklı araçlar da vardır. Ancak eğiticinin, bütün bu farklılıklara rağmen, belli ölçütlere uyması, eğitimi yürütebilmesi için belli yeteneklere sahip olması gerekir. Bunları şöyle özetlemek olanağı vardır.

1 — *Amacın doğru tespit edilmesi:*

Mademki eğitim tasarlanmış bir amaca yönelik olarak yapılmaktadır, bu amacın, eğitici tarafından son derece titizlikle ve objektif olarak tespit edilmiş olması gereklidir. Amacın tespit edilmiş olması, eğitim faliyetinin planlı olarak yürütülmesine de olanak sağlar. Böylece, amacın kendisinden, başlayarak, bu noktaya ulaşmanın yöntemleri, geçirilecek aşamalar ve kullanılacak araçlar detaylı olarak tespit edilebilir. Eğitim faaliyetinden, istediğimiz amacın doğmaması demek, ya amacın gerçekçi olarak tespit edi-

limsel olmayan bir yol ve son derece elverişsiz bir araç seçmiş demektir. Halbuki matematik dersi, klasik burjuva eğitim sistemi içinde bile, demokratik eğitim faaliyetinin bir platformu olarak kullanılablir. Çünkü sayılar ve sayılar arasındaki ilişkiler, aslında gerçek hayattaki nesneler arasındaki ilişkileri, çok soyut bir biçimde yansıtmaktadırlar. Zaten eğitim bir yanıyla da, bilimsel soyutlamaların yerleşik bağlantılarından yola çıkılarak, insan bilgisinin geliştirilmesine hizmet etmektedir ve sayılar arası ilişkilerin öğretilmesi, bu anlamda asla küçümsenemez. Ünlü bir filozof: «*Ben sayı saymasını öğrendikten sonra düşünmeye başlayabildim*» diyor ve o bu sözleriyle, soyutlamaların insanın düşünce ufkunu genişlettiğine işaret ediyor.

3 — Eğitimcinin kendi yetişmişliği:

Eğitim en gelişmiş şekliyle, pek çok bilimsel ölçünün işe karıştığı bir çalışma olacağı için ve bu çalışmada eğitici durumunda olana çok önemli bir rol düşeceği için eğitimcinin kendisini, bilimsel eğitim faaliyeti açısından yetiştirmiş olmasının çok büyük bir önemi vardır. Bu önem, eğitilecek olanların düzeyinin bilimsel esaslara göre tespitinden, onların pedagojik durumlarının kompleks bir değerlendirmesine kadar yaygın bir muhteva taşır. Faaliyetin unsurları yerlerine yerleştikten sonra artık başlayan süreç içinde eğitimci, ancak bilimsel ölçülere bağlı kalabildiği zaman başarılı sonuçlar umma hakkına sahip olabilecektir.

Eğitimin bilimsel esaslarından biri, pedagojik unsurların değerlendirilmesidir. Her şeyden önce bu, eğitilecek insanın veya insanların çok iyi tanınmasını, onlar hakında çok yönlü bir bilgi sahibi olunmasını gerektirir. Bir grup eğitiminde, kişisel faktörler bakımından ortak payda asla yoktur. Ancak pedagoji, bu grubun en iyi şekilde eğitilmesi için, belli kriterler vermektedir. Genel eğilimler, toplumsal temeller, ortak ilgi noktaları, beslenme koşulları, yaş ve cinsiyet faktörleri bakımından, eğitilmekte olan bir grup ortak özellikler gösterebilir. Ayrıca yine insanlar, meslek gruplarına, kültürel konumlarına, yöresel faktörler içinde tuta geldikleri yerlerine göre bazı ortak yanlar gösterirler. Eğitici durumunda olanın başlıca görevlerinden biri de bu ortak yönleri bulup öne çıkarmak ve bu noktalara seslenmesini bilmektir.

Bu kadarı şüphesiz yeterli değildir. Dersler şeklinde işleniyor sa, faaliyetin belli bir plana oturtulmuş olması, gerekli dökümanlarla delillendirilmiş olması, somut ve yakın deneylere dayanan olaylarla canlandırılması, bölümler arasındaki bağlantıların usta-

lıkla kurulabilmesi, eğitimin başlıca bilimsel ölçülerinden sayılabilirler.

Bu pedagojik faktörlere bir de, eğiticinin kişisel yeteneklerinden doğan bazı hareket ettirici etkileri de eklemek gereklidir. Eğitici, eğittiği kişi veya kitle üzerinde, kendisi bir etki yaratabilir, böylece ilgi noktasına istediği noktayı öne çıkartıp oturtabilir, heyecanları ve coşkuları istediği düzeyde tutabilir.

Eğitimin konusunun önceden geliştirilmiş bir plan üzerine oturtulması da eğitimin başarısının önkoşullarından biridir. Kendi içinde bir bütünlüğü olan bir eğitim planı ancak, konunun detaylandırılmasından sonra onun yeniden bir bütün olarak bir araya getirilmesini ve farklı içerikli olgular arasındaki zorunlu bağlantıların, eğitilenlerin bilincinde ortaya çıkmasını sağlayabilir. Bütün bunlar eğiticiye ayrıca bilime bağlılık görevini yükler.

Bilimsel yöntem:

Bilimsel olabilmenin belli başlı ölçüleri vardır. Ancak bu ölçüler çerçevesinde başka faktörler de bir araya getirilerek bilimsel bir eğitim çalışması ortaya konabilir.

Bu ölçülerin başında, amacın tespit edilmesine büyük ölçüde yarayan İLKE sorunu gelir. Eğiticinin hangi ilkeyi esas aldığı büyük önem taşır ve bu kuşku yok ki, onun toplumdaki tercihlerinden ve yönelimlerinden bağımsız değildir. Yani, eğitici konumunda olanın kendi amaçlarının, eğitilenlerin amaçlarıyla bir uyum içinde olması gerekir. Bu uyum, çok yönlü bir faaliyet olan eğitime, bütün unsurlarının ortak olarak katıldığı bir faaliyet olma karakterini verebilir.

Bilimsel olmak demek, aynı zamanda objektif olmak demektir. Objektiflik ise, dış dünyanın, veya bir başka deyimle, nesneler dünyasındaki ilişkilerin oldukları gibi kavranmalarını zorunlu kılar. Yani eğitici, bilimsel anlamıyla tarafsız, konuşma diliyle, gerçeklikten yana «taraflı» olmak zorundadır.

Gerçekliğin kendisi harekettir. Yani maddi dünyanın diyalektiği, hareketin mutlaklığı olarak somutlanır. Hareket ise değişmenin bir başka adıdır. Bu nedenle bilimsel olan, aynı zamanda değişmeden ve yenileşmeden yana olmaktadır, gerçeklikten yana olmaktadır.

Siyasal tutum almada, yani partizanca davranma konusunda ise, bilimsel bir eğitimcinin yeri, zorunlu olarak emekçilerin, dünyanın değiştirilmesinden yana olanların safıdır. Kapitalist toplum-

da bilimsel eğitim, yenileşmenin sınıf güçlerine dayalıdır ve bunlar da emekçilerden başkası değildir.

Bu nedenle eğitimci gerçeği tanımakla, onu bütün yönleriyle kavramakla, bu gerçekliğin gelişme eğilimlerini tespit edebilmekle yükümlüdür. Maddi hareketin sonsuz çeşitliliği ve aynı ölçüde sonsuz olan gelişme eğilimleri, eğitimicinin elini - kolunu bağlamaz. Çünkü diyalektik ve tarihi materyalizm, tespit ettiği bilimsel yasallıklar çerçevesinde, hareketin bu sonsuz çeşitliliğini ortaya koyarken, onun temel doğrultusunu da vermektedir.

Analiz ve sentez: (soyutlama ve somutlama)

Gerçek dünya ya da maddi ilişkiler dünyası, bütünlüklerin toplamı olarak görünür. Her bütünlük ayrıca, kendi içindeki çok sayıda olay ve unsurun birlikte varoluşu olarak kendini gösterir. Bu nedenle herhangi bir doğal veya toplumsal olay, ancak hem kendine özgü özelliklerin somut olarak kavrandığı, hem de, aynı bütünü oluşturduğu diğer unsurlarla olan bağlantılarıyla birlikte ele alındığı zaman bütün yönleriyle ve tam olarak öğrenilmiş olabilir. Bu nedenle bir eğitimci, her şeyden önce, ele aldığı bir parçanın, hangi bütünün parçası olduğundan yola çıkarak bunun kendine özgü olan yanlarını ve bağlantılarını, birbirlerinden koparmadan kavrayabiliyor ve kavratabiliyorsa, bilisel gerçekliğin insan bilgisinde yansımasına, gerçekliğin bilgi olarak soyutlanmasına yardımcı olabilir.

Tarihin belli bir aşamasında ve tespit edilmiş bir toplumda sosyal gerçekliğe yaklaşım tarzı, o sosyal gerçekliği oluşturan ve birbirleriyle çelişki halinde bulunan toplumsal güçlerin çıkarlarıyla yakından ilgili bir tutumdur. Kapitalist toplumun bilimsel olarak saptanmış gerçeği, sınıf mücadelesi ve bu mücadelede emekçi sınıfların geleceğin dinamiklerini oluşturacağıdır. Böylece, gerçeklik alanında taraf tutmak, gerçekliğin yerine kendi subjektif tercihlerini geçirmek anlamına gelmez. Bu doğrudan, toplumsal gelişmenin diyalektiğine uygun bir tutumu benimsemek demektir. Eğer bir eğitimci gerçekliği bu yanıyla, yani bilimsel ve diyalektik yanıyla kavramışsa ancak başarılı bir eğitimin öncüsü olabilir. Bu, aynı zamanda partizanca bir tutumu anlatır. Yani eğitimci, bilisellik anlamında partizandır ve tarihin gelişmesinden yana, bu gelişmenin dinamiklerini oluşturan güçlerden yanadır.

Bütün eğitimcilerin, bilimsel olma adına yola çıksalar bile aynı partizanlığı gösteremiyecekleri açıktır. Ki burada işin içine sınıfsal tercihler girmektedir. Sınıf tercihini egemen sınıflardan ya-

na yapmış bir eğitimcinin egemen dünya görüşünü benimseyeceği ve sırf bu nedenle bilim alanında tutucu kalacağı açıktır. Ancak bu net tanım toplumsal bilimlerde geçerli olabilirken, pozitif bilimlerde, doğa bilimlerinde böylesine açıkça kendini somutlamaz. Çünkü egemen sınıflar da pozitif bilimlerde nesneler arası ilişkilerin doğru kavranışına varabilmektedirler. Ancak onlar bu ilişkilerden, kendi sınıf egemenliklerinin devamına hizmet eden sonuçlara ulaşmayı bir yol olarak benimsediklerinden bilim onların elinde, sermayenin artırılmasına hizmet etmekten başka bir işe yaramaz.

Ne ki eğitimcilerin çoğunluğu, hem de ezici bir çoğunluğu, burjuva eğitim sisteminin zorlayıcılığına rağmen bilimsellik ve partizanlık yolunu benimsemiş bulunmaktadır. Bu, genelleme yapmamak kaydıyla dünyanın pek çok kapitalist ülkesinde böyledir ve Türkiye'de bunu eğitim emekçilerinin demokratik hareketinin kapsamından ve bu hareketin sınıf tercihlerinden izlemek olanağı vardır. Türkiye'de eğitim emekçileri, mesleklerinin gereği olarak bilimsellik alanında emekçi sınıflardan yana tutum almaktadırlar ve bunun yanında kendileri de toplumsal konumları ve içinde bulundukları ilişkiler açısından emekçi oldukları için sınıf tercihlerini emekçilerden, onların sınıf hareketinden yana yapmaktadırlar. Bu uyum, yani hem mesleki formasyonun ve fonksiyonun karakteri ve hem de toplumsal konumun birbirleriyle uyuşuyor olması, Türkiye'de demokratik eğitimin öncüleri durumunda olanlara daha militan görevlerin üstesinden gelme olanağı sağlayabilmektedir.

Eğitimin paratikle olan bağı:

İnsan bilgisinin gelişmesi süreci karmaşık bir gelişme eğirisi izler. Bu eğri içinde, deneylerin, birikmiş deneylerin ve birikmiş tarihi deneylerin toplamından başka bir şey olmayan çevresel faktörlerin, yine aynı kapsam içinde düşünülmesi gereken jenetik etkilerin, bilgi platformunda, kuşaktan kuşağa ve insandan insana aktarılması olarak gelişmesi bulunurken, aynı eğri içinde, yeni yeni deneylerin kazandırdığı yeni bilgi edinme biçimleri de bulunur. Teorik ve pratik bilgilenmenin birliği olarak gelişen insan bilgisi, gerçekliğe sürekli olarak yaklaşır ve evrenin maddiliği anlamında sonsuz olan gerçekliğe doğru yaklaşırken izlediği eğri, tam bilgilerin toplamından oluşur. Elde edilemez olan, tam bilgi, gerçek bilgi değil, mutlak bilgidir. Yani evren hakkındaki bütünsel bilgidir. Bu nedenle, bilginin sınırlılığı olayından kalkarak, dünyanın bilinemiyeceğine veya sadece denendiği kadar bilinebi-

leceğine dair görüşlere rastlanmaktadır. Bunlar sorunu bir yanıyla kavrayan, yani eksik kavrayan görüşlerdir.

Örneğin: Mao, ancak deneyden doğan insan bilgisinin doğru olabileceğini savunur. Bu, sadece bilginin tarihi olarak oluşması aşamasına, o da organik planda yaklaşan bir görüştür ve son derece sakıncalı sonuçlara vardırır. Çünkü, bu görüşün tersini de savunmak ve bir bilginin doğru olup olmadığını anlamak için onu mutlaka deneyden geçirmek iddiası da Mao'ya nasip olmuştur!

Esas olan ve doğru olan, bilginin gelişme sürecinin, teori ve pratik birliği olarak kavranmasıdır. Eğitim alanında ise bu, eğitimciye, sadece teorik alanda kalmak veya sadece deneylere bel bağlamak yanlışından kaçınmak görevini yükler. Bilginin gelişmiş ve doğruluğu sabitleşmiş aşamasında öğretilmesi için deneylere başvuruluyorsa, bu, bilgiyi ve onun doğruluğunu gözden geçirmek için değildir, sadece öğrenmenin hızını artırmak için başvurulan ve tamamen pedagojik olan bir yoldur. Bu nedenle eğitimde pratiğin rolü deney yapmak değildir. Teorik eğitimin esasını teşkil eden konuların hayatın içinde nasıl somutlandığının öğretilmesi ve edinilmiş bilgilerin pratiğe nasıl geçirileceği konusu, eğitim faaliyetinin pratiğe bağlanmasını, pratiğin öne çıkardığı sorunlara teori içinde cevap arama gereğini ortaya çıkarır. Bu nedenledir ki, eğitimci, teorik ve pratik sorunları birlikte ele almalı, bağlantılarını göstermeli, eğitim faaliyetinin pratik sonuçlar doğurabilmesi için mümkün olduğu kadar somutlukla faaliyeti zenginleştirme yolunu seçmelidir.

Eğitimcinin eğitimi teorinin ve pratiğin birliği olarak yönlendirip yürütebilmesi için kendisinin hayatı her yönüyle çok iyi tanımaya çalışması, toplumsal olayları detaylandırıp, bunların hangi sınıf güçlerine hizmet ettiğini doğrulukla tespit edebilmesi, geleceğe hazırladığı insanlar kadar, geleceğin kendisini de derinliğine tanıması gereklidir.

Federal Almanya'da Meslek Yasağı

Avrupa'nın, en çok yabancı işgücü satın alan metropol kapitalist ülkelesi olan F. Almanya'da sömürü, düzenin genel geçerli yasalarının yanında, özel ve ilginç «düzenlemelerle» de pekiştirilmektedir. Emekçilerin burjuva demokratik haklarını da ciddi bir tehdit altında tutan bu uygulamaların birini de «meslek yasağı» oluşturuyor. Aşağıdaki çeviri özeti, Marksist Çalışma ve Araştırmalar Dergisi'nin Şubat 1979 tarihli 22. sayısından yapılmıştır.

Konuya ışık tutan bu çeviriyle birlikte, F. Almanya'da çalışan yabancı işçilerin çalışma ve yaşam koşullarını inceleyen, «SEFİLLER» başlıklı bir başka çeviriyi daha yayınlıyoruz. Birbirini tamamlayan bu iki çeviri, F. Almanya'daki işçi sorunları hakkında, sınırlı da olsa bir bilgi veriyor.

İLKE

Yine 27 Ocak 1979 tarihinde Darmstadt şehrinde meslek yasağına karşı binlerce kişinin katıldığı bir yürüyüş ve dayanışma gecesi düzenlendi.

«F. Almanya'da meslek yasağının nedenleri ve işlevi.

1). F. Almanya anayasasının (1948) hazırlanışında, gerici, anti-demokratik ve faşist hareketlerin Almanya'da bir daha kesin olarak etki kazanmalarını önlemek için gerekli şartların anayasa hukukuna uygun hükümler yoluyla yaratılması doğrultusunda gösterilen ümit ve çabalar büyük bir rol oynamıştı. Hitler faşizminin 1945 yılında yıkılmasıyla, barışı ve halkları tehdit eden yayılmacı ve gerici Alman emperyalizminin cephesinde gedik açabilmenin şartlarından biri gerçekleşmiş oldu. Böylece F. Almanya anayasası anti-faşist, demokratik bir öz kazandı. Anayasanın 3. maddesi bütün vatandaşların kanun önünde eşitliğini saptıyor ve onların ırk, dini inanç ve politik görüşleri yüzünden haksızlığa uğramalarını yasaklıyordu. Potsdam anlaşmasının kararları 139. maddede anayasayı oluşturan hükümlerden biri ola-

rak kabul edilmişti. Çünkü faşist rejimin kişisel ve sosyal olarak desteklenmesinin cezalandırılması garanti altına alınmak ve yeni demokrasi faşist tehlikelerden korunmak istenmişti. Fakat F. Almanya'nın daha ilk seneleri anti-demokratik eğilim ve güçlerin F. Almanya'nın gelişiminde yeniden etkili olduklarını göstermiştir. Konrad Adenauer tarafından yönetilen CDU (Hıristiyan Demokrat birliği) / CSU (Hıristiyan Sosyal Birliği) hükümeti sırasında, F. Almanya, eski mülkiyet ve iktidar ilişkilerinin restorasyonuyla —ki Alman Sendikalar Birliğinin (DGB) programında belirttiği gibi— yine emperyalist Almanya'nın gerici geleneklerine dönmüştür.

19. yüzyıl başlarındaki «demagog takibatları»ndan, prusya anayasası mücadelelerinden ve 1852'deki Köln komünistler duruşmasından beri burjuva Almanya'nın tarihi, yönetenlerin Fransız ihtilalinin fikirlerine, liberalizme ve sosyal ilerlemeğe karşı sonu gelmez savaşlarıyla doludur. Demokratik ve işçi hareketlerinin baskı altında tutulması, 1878 yılında sosyal demokrasinin «sosyalistler kanunu» ile yasaklanması; dışa doğru artan bir saldırganlık ve savaş politikasına uygun düşüyordu. Birinci savaştan sonra Weimar hükümeti sırasında da bu eğilimler gelişmiştir. 1930 Haziran'ında Prusya devlet bakanlığının kararıyla anlaşılmaz bir şekilde komünistler ve NSDAP (Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi-Nazi) üyeleri eşit tutulmuş ve kamu görevlerinde çalışmaları yasaklanmıştı. Böylesine gerici bir politikanın gerçekte sadece işçi hareketine ve demokrasinin ilkelerine karşı yönelik olduğu ve sonuçta faşizmin gelmesini ve gelişmesini hızlandırdığı 1933'de kendini göstermiştir: Demokratik örgütlerin ve işçi hareketinin dağıtılması ve devlet mekanizmasının —özellikle demokratik düşünceli— memurlardan «temizlenmesi». Ve bu sefer de içteki gerici politika dışa karşı artan bir saldırganlıkla bağlantılıydı, yani biri diğerinin sadece provasıydı.

1945'den sonra da F. Almanya'nın temelinde yatan ekonomik ve politik iktidar ilişkileri değişmediği için, bu gelenek devam etti. 1950'de komünistler ve diğer demokratik örgütlerin üyeleri yeniden kamu hizmetlerinden çıkarılmış, anayasa kısıtlanmış ve nihayet uzun bir hazırlıktan sonra KPD (Almanya Komünist Partisi) yasaklanmıştır. F. Almanya'da bilinç koklayıcı ve Mc Cartist bir atmosfer gelişmiştir.

Bu baskı ilk kez altmışlı yıllarda gevşemiştir. İntikamcı (rövanşist) Adenauer-Dulles kliğinin Demokratik Alman Cumhuriyetini ve sözde Doğu bölgesini yeniden fethetme ve «soğuk savaş»

politikası akamete uğradı. Avrupa ülkelerinin sosyalist ülkelerle anlaşma isteği, F. Almanya'nın politikasında uluslararası yumuşamaya ve barışçı birarada yaşamaya yaklaşmak şeklinde daha gerçekçi konsepsiyonlar dikkati çekmeye başladı. Sovyetler Birliği ve Polonya Halk Cumhuriyeti ile yapılan anlaşmanın sonuçlanması (1970), Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nin tanınması(1972) ve her iki Alman devletinin de Birleşmiş Milletlere alınması bu yolda atılan en önemli adımlardır. Bu aynı zamanda soğuk savaş pratiğinin ve konsepsiyonunun esas sorumlusu CDU/CSU hükümetinin yerini sosyal-demokrat SPD'nin yönetiminde «sosyal-liberal» koalisyonun alışıyla da bağlantılıdır. F. Almanya'da 1968'de legal bir komünist partisinin, Alman Komünist Partisinin (DKP), başarılı yeniden inşaası da bu devreye rastlar.

2). Böylece F. Almanya, resmi sözcülerinin anlayışıyla «Alman tarihinin en hür ve saygın devlet şekli haline geldi. Böylece o, bütün dünyada saygıdeğer bir ülke olmuştur.» (Willi Brandt). F. Almanya'daki birçok ikişi ve yurt dışındaki birçok yabancı demokrat için, o zamanki başbakan Willi Brandt Alman tarihindeki gerici eğilimlere karşı barışsever ve demokratik çabaların yaratıcısı olan kişi olarak görülür.

Fakat gerçek, Willi Brandt'ın F. Almanya için yaptığı tespitleriyle aynı değildir. Çünkü, eğer kişinin anayasada saptanmış medeni hakları bugün dahi, legal bir marksist partinin üyesi olduğu için çiğnenirse, nasıl olurda o ülkede demokrasi ve özgürlükten bahsedilebilir? Nasıl olurda, anayasanın temel prensiplerinin gerçekleşmesi için uğraşan kişiler, öğretmen, doçent, sosyal çalışman veya hukukçu olarak çalışma haklarını kaybederlerken, o ülkede demokrasiden bahsedilebilir?

F. Almanya'da 1972 yılından beridir özel kanunlar ve bilinç koklaması şeklinde iflah olmaz meslek yasağı gelenekleri yürürlüktedir. 1972 ocağında federal devlet başkanları o zamanki başbakan Brandt ile birlikte «aşırı örgütlerin» üyelerini anayasaya düşman olarak kabul etmişler ve bu üyelerin kamu görevinde çalışmalarını yasaklamışlardır. Fakat uygulama göstermiştir ki, bu karar esas olarak Alman Komünist Partisi (DKP)'nin üyelerini hedeflemektedir. Fakat aynı zamanda NSDAP ve SS gibi eski faşist örgüt üyeleri F. Almanya'da başbakan olabilmekte —Kurt Georg Kiesinger— ve bugün en yüksek mahkemelerde, ordunun ve yönetimin en üst kademelerinde sefahat sürebilmektedirler. İşçi hareketinin örgütlerinin üyeleri, komünistler ve sosyalistler ise

anayasal haklarından yoksun bırakılmaktadırlar. Teslim edilmesi gerekir ki, bugün sosyal demokrat partinin (SPD) yönetimi CDU/CSU ile birlikte bu gerici geleneği canlandırmakta ve devam ettirmektedir. Anayasanın ve halkların uluslararası haklarının birçok hükmü çiğnenmiş ve çiğnenmektedir.

3). Meslek yasakları ve birbuçuk milyondan fazla vatandaşın «anayasaya bağlılıklarının» incelenmesinin de gösterdiği gibi militan ve açık anti-komünizme bu yeniden dönüşün, F. Almanya'nın bu günkü ekonomik, sosyal ve politik gelişmesiyle yakından ilişkisi vardır. Altmışlı yılların sonlarından beri F. Almanya'da hakim iktisadi düzenin çöküşü artarak kendini göstermektedir: 1966/67 ve 1974/75'de ekonomik krizler başgörtermiştir, işsizlerin sayısı artmıştır (1975 yılında yaklaşık 2 milyon işsiz ve kısa dönemli işçi vardı) ve enflasyon kronik bir hal almıştır. Aynı zamanda büyük sermaye halkın yaşama standardına baskı yaparak ve kendi metoduyla onları iş yerlerini kaybetmekle tehdit ederek, yani sosyal yıkımlara yol açarak, ekonomik krizi «çözmeye» çalışmaktadır. F. Almanya'da çalışan halka karşı yönetilen bu strateji, F. Almanya'nın Ortak Pazar ve Batı Avrupa'daki tayin edici ekonomik durumunu emniyet altına almak ve gelecekte daha da geliştirmek gayretleriyle yakından ilişkilidir.

Öte yandan altmışlı yıllarda özellikle öğrenci aydınlar arasında F. Almanya için yeni bir fenomen olan ve içinde sosyalist fikirlerin kök saldığı ilerici bir hareket gelişti. Çalışanların çıkarlarını doğrudan savunan legal bir marksist işçi partisinin sendikalardaki güçlü sol potansiyelle bağlantılı olarak ortaya çıkışı ve ilerici öğretmenlerin gerek kendi çalışma alanları gerekse toplumunun demokratikleştirilmesi hareketine katılmaları ihtimali, egemen sınıfların planlarına karşı bir engel teşkil etti ve ediyor. Bu engel, çalışan halkın çıkarlarının aktif savunucularını illegalize etmek yoluyla ortadan kaldırılabilirdi.

Sadece bu değil. Eğer bugün komünistler cüzzamlı muamelesi görüyorlarsa, bu komünizm korkusu ve tehlikesi yayarak genç insanları demokratik eğilimlerden mutlak surette uzak tutmak içindir. Bugün F. Almanya'da 10.000'in üzerinde öğretmen çalışma imkanına sahip değildir. Diğer yüksek okul mezunları da benzer şartlar altındadırlar. İşsizlik nedeniyle ortaya çıkan ve resmi dairelerce de oldukça istismar edilen «ortama uyma» baskısı, meslek yasağı ile daha da arttırılmaktadır. Bu davranışlara hedef olanların karşı koyma arzusu daha yüksek okul sıralarında kırılmaktadır.

4). Fakat yetmişli yılların F. Almanya'sı 1956 yılının F. Almanya'sı değildir. O zamanlar soğuk savaş en yüksek noktasındaydı. Halkın gösterdiği tepki pek kısıtlıydı. Komünist partisi ve barışsever insanların örgütleri kapatılmış ve üyeleri de içeri atılmıştı. Bu günün uluslararası yumuşama politikasının ilişkileri altında F. Almanya hakim sınıfları eski şartları artık gerçekleştirememektedirler. Böylece meslek yasağı işçi ve demokratik örgütlerle onların üyelerini illegalize etmenin özel bir şekli oluyor. Bu nedenledir ki anayasa mahkemesi anayasayı hiçe sayarak legal politik örgütleri «anayasa düşmanı» olarak nitelemekte ve böylece meslek yasağı pratiğini sözde hukuk devleti maskesi altına sokmak istemektedir.

F. Almanya Avrupa'da başı çekme arzusundadır. F. Alman ya'nın en etkili ve en tehlikeli politikacılarından biri olan Franz Josef Strauss (Hıristiyan Sosyal Birliği'nin —CSU— başkanı ve Bavyera eyaletinin başbakanı) F. Almanya'yı çekinmeden ekonomik yönden bir dev, politik yönden ise bir cüce olarak nitelemektedir. Bu noktadan hareket ederek Strauss ve arkasındaki çevre ler dışa doğru yayılmacı arzular ortaya koymaktadırlar.

Sosyal demokrat SPD yönetimi ise bu baskı altında, söz verdiği «reformlar ve daha fazla demokrasi» gibi prensiplerinden çoğunu gerçekleştirmemiştir. SPD yönetimi ekonomik yönden güçlü olan çevrelerin çıkarlarına daha fazla yaklaşmış ve böylece sosyal yıkım politikasında aktif olarak yer almıştır. Aşırı uçlar demagojisindeki tavizkâr tutumu sadece en gerici çevrelerin ekmeğine yağ sürmüştür. Şimdi sosyal demokrasinin bu mekanizmanın etkisi altında kalarak, ki bu etki SPD taraftarlarını ve üyelerini de kapsamaktadır, gerici etkiye taviz vermesi, Alman tarihinde sık sık olduğu gibi sadece partinin politik pozisyonunu ve gerçek etkisini değil, aynı zamanda onun demokratik özünü de tehdit ediyor.

F. Almanya Avrupa'da ve ortak pazarda başı çeken bir rol oynamak isterken öte yandan içeride de kendi anayasasının en temel hükümlerini, halkların uluslararası haklarının en önemli ana kurallarını ve Helsinki'de sevinçle kabul edilen Avrupa'da güvenlik ve işbirliği konferansının sonuç kararlarının ana prensiplerini çiğnemektedir. Helsinki sonuç belgesinde şöyle denmektedir: «Konferansa katılan devletler ırk, dil, cinsiyet ve dinayırımı gözetmeksizin herkesin düşünce, vicdan, din ve inanç özgürlükleri de dahil olmak üzere insan haklarını ve temel özgürlüklerini gerçek leştirmek zorundadırlar. Bu devletler insanın da içinde yer aldığı

ve onun gelişmesi için gerekli olan medeni, politik, iktisadi, sosyal, kültürel ve benzeri hak ve özgürlükleri teşvik edecek ve güçlendirmeye çalışacaklardır» Helsinki sonuç belgesi ortaya koymaktadır ki, insan haklarının ve temel özgürlüklerin gözönünde bulundurulması konferansa katılan ülkelerin dostluk ilişkilerinin gelişmesi ve birlikte çalışmaları için gerekli bir şarttır. Hükümeti sırasında meslek yasakları uygulayan, komünistleri, sosyalistleri ve aktif demokratları işsiz bırakan başbakan Helmut Schmidt'in Helsinki'de söylediği şu sözler çok doğrudur: «Ölçü, bu kararların moral ve politik güç getirip getirmediği ve gerçekçi ilkelerle,... kontrol edilebilir gerçekler oluşturup, oluşturmadığı olmalıdır.»

Şu bir gerçektir ki, anayasaya aykırı meslek yasakları sadece F. Alman vatandaşları için değil aynı zamanda sorumlu politikacılar içinde bir ölçü taşıdır.

SEFİLLER

Helsinki Konferansı'nın Sonuç Belgesi'nde, yabancı işçilerin durumuna ilişkin bir bölüm var. Bu belgenin insan haklarıyla ilgili hükümlerini yerine getirme gayretleri içinde bulundukları pozuna bürünen burjuva politikacıları, adı geçen bölümü yadetmekten hoşlanmıyorlar. Bunda şaşılacak bir şey yok. Çünkü Batı devletlerinin üzerlerine aldıkları yükümlülükler yerine getirilmiyor. Kapitalist ülkeler zenginlik ve servetlerinin önemli bir kısmını kazandıran yabancı işçiler, bu ülkelerde sosyal, ırksal ve siyasal eşitsizliğe uğruyorlar. Bu işçiler, mesleki öğrenim haklarından yoksun olduklarından en pis, hiçbir bilgi ve beceri gerektirmeyen işlerde çalışmak zorunda kalıyorlar. İnsana layık konutta yaşamak hakkından mahrum oldukları için çöküp yıkılmaya yüz tutan viranelerde ve askerlerin bırakmış oldukları kışlalarda barınıyorlar. Bir bunalım başgösterdi mi, bu işçileri çalışmak hakkından mahrum edip herkesten önce işletmelerden kapı dışarı ediyorlar. Yabancı işçilere aileleri ile birlikte yaşamak imkanı verilmiyor, çocukları okuyup bilgi sahibi olamıyorlar.

Tekelci devlet kapitalizmi işçiler arasına bile bile eşitsizlik sokuyor, yerli işçilerle yabancı işçileri birbirlerine karşı kışkırtmaya çalışarak, hem kendi işçilerini, hem de yabancı işçileri daha amansızca sömürüyor.

Hamburg'da çıkan «Tsayt» gazetesi bu hususta özetle şunları yazıyor:

«Anadolu'dan gelme dindar Müslümanlardan Mustafa K. Aşağı Saksonya'nın Vatenstedt kasabasındaki barda oturup, öyle düşüne düşüne çayını içerken, bu barın her günkü müşterilerinden iki Alman birdenbire kendine yaklaşmış. Bunlardan biri elindeki jambonlu sandviçi Mustafa'nın burnunun dibine uzatarak «Ye, Mustafa, hem de çabuk ol,»

«Mustafa jambonlu sandviçi yemek istemeyince Almanlar Mustafa'nın kollarını arkasına çevirerek bağlamışlar ve sandviçi dişlerinin arasına sokmuşlar. Böylece barın müşterilerinden biri bahsi kazanarak bir sandık bira elde etmiş, çünkü Mustafa ister istemez domuz etini ağzına almış, barın müşterileri de gülmekten katılmışlar.»

Doğrusu, Mustafa'nın bara sokulmuş olmaktan dolayı sevinmesi gerekirdi. Vatneştedt'deki başka bir barın sahibi, Müslümanların bara girmelerini bile istemiyor. Vatenstedt'ın yakınlarında Zaltsgitter konsorsiyumunun fabrikaları bulunduğundan, bu kasabada pek çok yabancı işçi var. Bar sahibinin bu isteği hiç de Müslümanların ayyaşlığından ileri gelmiyor. Tam tersine bunlar alkollü içki pek az içerler. Bar sahibi böyle sinirli sinirli **«Birer fincan kahve alıp saatlerce barda kalıyorlar»** diyor.

Baden-Vartemberg ilinin San Georgen kasabasındaki bir barın sahibi de alkollü içkiler ısmarlamayan yabancı işçileri bile bile içeri almıyor. Türk işçilerine de kahve ve koka kolayı ancak Alman rakısı şpansla birlikte veriyor. Barın tezgahı Alman toprağı sayılıyor. Barın methalindeki yazıda yabancı işçilerin yalnız arka salona girebildikleri yazılıdır.

ESKİDEN ÇAĞRILANLAR ŞİMDİ KOVULUYOR

Bar sahibinin karton parçası üzerinde güzel harflerle yazdığı bu sözler pek anlamlıdır. Resmi rakamlar, yabancı işçilerin Batı Alman toplumunun eşit haklı üyeleri olacaklarını iddia edip duruyorlardı. Böyle olduğu halde yabancı işçiler bugüne dek paryalar halinde kalıyorlar. Kötü şakalara hedef müşteriler oldukları ve pis işlerde çalıştıkları için bunları çekiyorlar.

Federal Almanya Cumhurbaşkanının Noel bayramı münasebetiyle yaptığı konuşmada halkı yabancı işçilerle dayanışma göstermeye çağırması kaç para eder? Noel babasının tatlı börek ikram ettiği Mustafa ya da Antonio'nun çocukları öyle sonsuz bir sevince mi kapılıyorlar? Eğer bir adam, harıl harıl ekonomik gelişme devrini ekonomik bunalım devrinden ayıran bir süre içinde yabancı işçilere karşı uygulanan politikanın sonuçlarını bir araya getirip bir bilanço yapmaya kalkışır ve baş gösteren duruma yabancı işçilerin gözüyle bakmaya çalışırsa tek bir sonuca varmış olur. Bu durum, bir facia, bir felaketten başka bir şey değil.

Ev sahipleri pek çok yabancı işçiyi sayup soğana çeviriyorlar. Örneğin Ruhr'daki Ketving'in yünlü kumaş fabrikasında yapılmış olduğu gibi; patronlar kimi vakit işçileri fabrikaların boş dairelerinde barındırıyorlar. Aile başına tek bir oda, on aile için bir mutfak. Odaların hiç birinde su yok.

Onyılı aşkın bir zamanda binlerce insan kuru ot yığınlarının altında, samanlık, yarı yıkık kulübelerde barınıyor ve hükümet makamları bu durumu görmezlikten geliyorlar. Son zamanlarda da devlet memurları bu sefalet barınaklarına sık sık uğramaya başlayıp yapıların enini boyunu dikkatle ölçüyor ve aile efradından her birine, kanunun gerektir-

diği 8 metre karenin düşüp düşmediğini tespit etmeye çalışıyor, her odanın en azından altı metre kare olup olmadığını araştırıp duruyorlar.

Ama bu memurların gösterdikleri kaygu ve ihtimamlar yabancı işçilerin ihtiyaçlarını düşündüklerinden ileri gelmiyor. Bunlar bambaşka bir amaçla geliyorlar. Eğer odanın çok küçük olduğu anlaşılırsa bütün ailenin Federal Almanya Cumhuriyeti'nde kalması hakkı elinden alınabilir. Ve ekonomik gerilemeler sırasında ülkeyi bırakıp giden yabancı işçilerin sayısı ne kadar çok olursa, iş ve iş bulma servisi memurlarının keyfi o derece artar, çünkü bu servis binalarının kapılarını binlerce işsiz Alman çalmaktadır.

Bugün, alabildiğine gelişme devresinde, patronlarla hükümet memurlarının düzenleyiverdikleri işlerin ve durumun içinden çıkabilmek için daha uğraşıp durmak gerekiyor. Bu patronlar ve devlet memurları umutlarını, ekonomideki kalkınma ve gelişmenin görünüşe göre hiç aksama göstermeden biteviye süregelebileceğine bağladıklarından, ülke öyle birden birkaç milyon yabancı işçi sokmuşlardır. O zamanlar, bu işçiler için öyle aşağı yukarı elverişli sayılabilecek sosyal şartlar yaratılması söz konusu bile olmamıştı. Marks Fris adlı İsviçreli patronun **«biz işçi arayıp duruyorduk fakat bize insanlar geldi»** sözleri, İsviçre'deki duruma uygun olduğu gibi Federal Almanya'daki duruma da tamamiyle uygundur.

ENİNDE SONUNDA ONLAR OLMADAN İŞLER YÜRÜMEZ

Çözüm getireceği umulan ilk girişim olarak 1973 yılında yeni yabancı işçilerin ülkeye sokulup işe alınmalarını yasaklamak kararı alınmıştı. Bu durum, Avrupa'nın az gelişmiş bölgelerinde işsizliğin artmasına sebep olduysa da bununla beraber Federal Almanya'nın kendi çıkarlarını gözönünde bulundurarak Güneyden Kuzeye akan işçi yığınlarını durdurmasına yardım etti.

Batı Almanya'nın emek ve iş bulma bürosu yarı gizli bir genelge yayınlamıştı. Bu genelgenin anlamı şu idi: **Eğer bir iş yerine Almanlar tarafından istekli varsa veya böyle bir istekli ortaya çıkabilirse yabancı işçilere çalışma lisansı verilemez.** Federal Almanya çalışma bakanlığının yayınladığı tebliğden anlaşıldığı gibi, ülkede çalışma lisansı ancak tamamiyle belirli bir emek için ve belirli bir işletmede çalışmak üzere verilir.

Doğrusu, Federal Almanya'daki yabancı işçilerin resmi durumlarını daha açıkça ve daha doğru bir yoldan göstermek için daha isabetli sözler bulmak zor. Bu işçiler bir tür tampon rolünü oynuyorlar ve istendiği zaman bu tamponu bir yana atıp yerine başkasını koymak her an mümkün oluyor. Batı Almanya protestan kilisesi konseyi başkanı Rofl

-Yurgen Mikş, adı geçen protestan kilisesinin yabancı işçiler meselesiyle ilgili olarak düzenlediği konferansta şu sözleri söylemiştir: **«Biz, diktatörlük rejimlerinin hüküm sürdükleri üçüncü dünya ülkelerinde insan haklarının ayaklar altında çiğnenmekte olduğu sorununu defalarca ileri sürmüş bulunuyoruz. Ama nedendir bilinmez, biz kendi ülkemizde insan onuruna tam bir saygı gösterilip gösterilmediği meselesiyle çok az ilgileniyoruz.»**

Hukukçu Tomuşat'ın düşüncesine göre **«tutup iş veriyorum ve işten çıkarıyorum»** usulü Anayasaya aykırı düşüyor.

Böyle olmakla beraber bugün Federal Almanya yabancı işçi almadan işlerle başa çıkamaz. Gerçi, son dört yıl boyunca yabancı işçilerin sayısı 2 milyon 600 binden bir milyon 900 bine inmiştir. Ama yabancı işçiler sayısının bundan böyle de azalmasıyla, Batı Almanya ekonomisinin zarara uğramadan bu işin içinden çıkıp çıkamıyacağı belli değildir. Eğer hiç göze görünmeyen bu emekçiler birden Federal Almanya'dan çıkıp gidecek olurlarsa, şehirlerde sokakların süpürüleceği, tek bir çöplüğün temizleneceği, tek bir yüksek fırından curufların çıkarılıp atılacağı kuşkuludur. Titizlik ve temizliği ile övünen bir halkın bir pas ve süprüntüler içinde çalkalanıp boğulması kaçınılmaz bir hal alır. Daha 70 yıllarında Münih'te, çöpçülerin % 93'ü yabancı işçiydi.

Her şeyden önce pek düşük ücretlerle çalıştırılan, ikincisi, cumartesini pazar gününe bağlayan geceleri bile çalıştırıldıkları halde ses çıkarmıyan yabancı işçiler olmasaydı Hamburg civarında Altes Land'da, elma mahsulü ağaçların dallarında kalır, Kukshafon'deki balık fabrikalarında ringa balıkları kokup çürür, Kolonya postanesinde mektupları kimse tasnif etmez, Ştutgart mezarlığında ölüleri gömecek adam bulunamaz, otellerde kimse yatakları sermezdi.

Kolonya'da lağım temizleme işletmesinin müdürü **«Hiç bir Alman bizde çalışmak istemiyor»**, diye yanıp yakılıyor. Bu işletmede çalışanların yüzde sekseni yabancı işçidir. Çöp kamyonlarında çalışmak çağrısı ile ilgili pankartlar çıkaran bayındırlık makamları bir önlem olarak pankartta bir İtalyan'ın resmini gösterdiler. Şimdi personellerinin seksen beş bin kişisi yabancı işçi olan lokanta ve otel sahipleri, Federal Çalışma Bakanlığı'na baş vurarak hiç olmazsa bu iş sahaları için yabancıların işe alınması yasağını kaldırmasını ısrarla istemişlerdir.

Eğer yabancılar gitseydi otomobil endüstrisi de büyük güçlükle yüz yüze gelirdi. Amblemi, ülkenin gelişmesinin ve kalkınmasının sembolü olan «Daymler Bents» fabrikalarında çalışan her dört işçiden biri yabancıdır. Çelik fabrikaları da kapanma tehlikesiyle karşılaşırdı. Sıcaklık ve keskin kokulu gazların insan sağlığı için bilhassa zararlı oldukları dairelerde çalışan her üç işçiden biri yabancıdır.

İnsan hangi enüdüstri dalını ele alırsa alsın her yerde yabancı işçilerin sayısı oldukça kabarıktır. «Zaltsgitter» kombinasında 52400 işçi çalışmaktadır. Bunların 5700'ü yabancıdır. «Rurkole A G» fabrikalarında çalışmakta olan 138 bin işçiden 21600'ü de yabancıdır. Balık işleyen fabrikalardaki her 12 işçiden 8'i yabancıdır.

Son istatistiklere göre Federal Almanya'da sosyal sigortalı olması gereken işçilerin yüzde onu yabancılardır. Bu yabancıların yüzde altmışı, endüstrinin hammadde işleyen dallarında, her altı yabancıdan biri servis kollarında çalışmaktadır. Eğer Federal Almanya 500 bin yabancı işçiden yakasını kurtarsa bile bir milyon dört yüz bini yine ülkede kalır. Bremen kentinin belediye başkanı Koşnık **«yabancı işçiler, topluluğumuzun başlıca gerçek ve realitelerinden biri olmuştur,»** diye açıklıyor.

YABANCI İŞÇİLERİN GETTOLARI

Kimi vakit insana öyle geliyor ki, yöneticiler, yabancı işçileri kendi memleketlerine göndermekte patronlardan daha fazla gayret gösteriyorlar. Bilindiği gibi firmalar, elleri ve emirleri altında yabancı işçiler bulundurmayı kendi çıkarlarına çok daha uygun ve çok daha elverişli buluyorlar. Tabii, yabancı işçilerin herhangi bir politik eyleme katılmamaları şartıyla, bu işçiler sayesinde patronların elde ettikleri kârlar artıyor. Sosyal yükleri ise eninde sonunda devletin sırtına atılabilir.

1970 yılında endüstrideki hızlı gelişme ve kalkınma devresinde, Alman patronları birlikleri Federal bürosu, ağza gelecek sözleri söylemekten hiç çekinmiyerek yabancı işçilerin Federal Almanya Cumhuriyetine sokulmasının amaçlarını açık bir şekilde belirtti: **«Batı Almanya işverenleri yabancıları, bilgilerini arttırmak ve geliştirmek için işe almıyorlar. Yabancılar, işverenleri her şeyden önce iş gücü olarak, işletmelerdeki istihsal usul ve yollarını iyileştirecek eleman olarak ilgilendirmektedirler».**

Yabancı işçiler sorunun ileride daha bir açmaza gireceğini düşünmek için ortada çok sebep vardır. Bazı tedbirlere başvurma yoluyla endüstri kollarında yabancı işçilerin sayısını azaltmak mümkün oldu ise de, ülkede kalan yabancılar, ailelerini Federal Almanya'ya getirmeye çalışıyorlar. Bu yüzdendir ki, bugün Batı Almanya endüstri işletmelerinde bir milyon dokuz yüz bin yabancı işçi çalıştığı halde, şimdi Federal Almanya'da dört milyon yabancı yaşamaktadır. Bütün öteki milletleri geride bırakan Türkler başta geliyorlar. Bunların sayısı bir milyonu geçmiştir. Frankfurt am-Mayn bölgesinde her beşinci işçi, Münih ve Ştutgart'ta ise her altıncı işçi yabancıdır.

Frankfurt an-Mayn garının civarındaki mahallelerde yani hiç cana yakın olmayan bu dört köşeli bölgede kaynaşıp çalkalanan sabıkalılar ve fahişeler arasında dört bine yakın Türk yaşıyor. Münih şehrinin eski belediye başkanı Hans Yohan Fegel vaktiyle **«Bizde de küçük gettolar ortaya çıktı»**, diye endişe ediyordu. Bu gettoların genişlemesini önlemek için hükümet makamları, yeni gelen yabancıların 14 bölgede yerleşmelerini yasaklamıştır. Çünkü, bu bölgelerde yabancıların sayısı, orada genel olarak yaşayan halkın yüzde onikisini bulmuştu. Sonradan bu yasak kaldırıldı.

Ama tam başlangıçta bu yolda konulan bir yasağın yeni gettoların ortaya çıkmasına karşı etkili bir savaş aracı olacağını tasavvur etmek güçtü. Şimdi Federal Almanya'da bir çeyrek milyon yabancı, devletten gizlenerek yaşamaktadır. Bu yabancılar turist olarak geliyor ve çatıların altında, bodrumlarda sığınak buluyorlar. Sonra bu sözde turistler yapı endüstrisi ve gıda fabrikalarına iş gücü sağlayan iş adamlarının eline düşüyorlar. Kanun dışı yaşayan bu işçiler sonsuz bir korkuya kapılmış olduklarından, en düşük ücretle çalışmak zorunda bulunuyorlar. Sosyal bakımdan her türlü hak ve hukuktan tamamiyle yoksundurlar.

Kimi zaman hükümet makamları davetsiz misafirlerin ülkeye sokulmasına engel olabiliyorlar. Örneğin geçenlerde Frankfurt am-Mayn garında böyle bir şey olmuştu. Polis bir yük vagonunda «kaçak mal» yani bir parti yabancı işçi bulmuştu. Ama kimi zaman da yasa dışı yollardan ülkeye giren yabancıları çok geç bulabiliyorlar. Örneğin Hamburg'da pek kalabalık bir insan yığınının oturduğu eski bir evde çıkan yangından sonra yedi yabancı işçinin yanmış cesetleri bulunmuştu.

FACİA OKULDA BAŞLIYOR

600 bini Federal Almanya'da dünyaya gelen bir milyona yakın yabancılardan —ki bunlar daha olgunluk çağına varmışlardır— çoğunu, ileride bekleyen karanlık gelecek ve perspektif, yalnızlık, toplumla birleşip bütünleşememek, işsizlik, zulüm ve yağmadan başka bir şey değildir. Yunanistanlı Makropulos Skurtis'in söylediği bir şarkıda **«çocuklarım aklıma gelince beni bir dehşet sarıyor»** sözleri dikkati çekiyor.

Facia daha okulda başlıyor. Yabancı işçilerin çocuklarından okuma çağında olanların hemen hemen üçte ikisi, —ki bunların sayısı 500 bini buluyor,— orta okulu bitiremiyor. Ve yabancı ailelerden, her yüz çocuk arasından ancak biri öğrenimine devam edebiliyor. Özel bir komisyonun belirttiği gibi örneğin: Baden Vürtemberg ilinde, okuma çağında olan her üç yabancı çocuk arasından biri okula gitmiyor.

Şüphe yok ki, Mustafa, Mihel'den daha aptal değil. Neki, onun şansı çok daha azdır. Mustafa'nın Almancası çok zayıftır ve her zaman arkadaki sıraya oturuyor. Öğretmenin pek titiz olduğu ve öğrenciden çok bilgi istediği sınıfta Mustafa kendini çok güçsüz hissediyor.

Yabancı ülkelerden gelen işçilerin pek kalabalık olduğu başlıca merkez sayılan Frankfurt am-Mayn kentinde yeni doğan her iki çocuktan biri yabancı işçi çocuğudur. Böyle olmakla beraber, Federal Almanya'da bu çevredeki gençlerin bilgilerini arttırmak için bu güne kadar koşullara uygun, ileriyi gözönünde bulunduran gerçekçi bir program hazırlanmamıştır. Bir Türk ana baba komitesinin temsilcilerinden biri **«çocuklarımız okullardan yarı bilgili çıkıyorlar. Onlar ne bir dil biliyorlar, ne de öteki dili adam akıllı öğrenebiliyorlar»** diye yanıp yakılıyordu.

Yabancıların tam ve kıymetli bir öğrenime kavuşabilme şansları çok zayıftır. Tıpkı, sonradan iyi bir işe girebilmek şansları gibi Yabancı işçilerin çocuklarından hemen hemen 300 bini, önümüzdeki beş yıl içinde olgunluk çağına varacaklar —ki, bu çağda bir genç çalışmaya başlar— onlar tam bir ordu kadar olan Alman rakiplerle karşılaşmış olacaklar. Daha bugün 100 bin genç Alman işsizdir, onların yabancı akranları arasında ise işsizlik oranı yüzde 20'yi buluyor.

Yabancı gençler arasından okulları bitrenlerin aşağı yukarı yüzde 80'i önümüzdeki beş yıl içinde bir meslek sahibi olmak imkanından yoksun olacaklardır.

III. Enternasyonalden 60 Yıl Sonra

4 Mart 1979'da bir gelenek 60 yaşına bastı. Üzerinden zaman geçtikçe muhtevası derinleşen, anlamı büyüyen ve gereği daha da artan bu gelenek, işçi sınıfının uluslararası militan dayanışması ve vazgeçilmez kardeşliğidir. III. Enternasyonal bu geleneğin başladığı değil ama kendini kabul ettirdiği bir başlangıç noktasıdır.

60 yıl dünyayı çokdeğiştirdiği halde tarihin hep aynı çağını yaşıyoruz. İnsanlığın genel kutuplaşması yine 60 yıl önce olduğu gibidir ve mevzilerde saf tutanları kimliği değişmemiştir. Kuşkusuz amaçları da. Hâlâ daha üstesinden gelinmesi gereken görevlerimiz var ve bunun için birliğimiz somutlanışı olan gücümüze ihtiyacımız var.

4 Mart 1919'da işçi sınıfının uluslararası birliği, çok acil ve somut bir görev etrafında yoğunlaşır ve III. Enternasyonal'e yönelirken kapitalizmin karşısında ilk kalesini örüyordu. Sosyalizmin anavatanının korunması enternasyonalist görevlerimizin başında geliyordu. Lenin de Sovyet ülkesinin insanlarına o dönemin enternasyonalist görevlerini işaret ederken, kendilerini ve kendi yarattıkları eseri koruyup geliştirmelerini öğütlüyordu. Dünyayı «cılız» kollarında taşıyamıyacağını bile bile Sovyet ülkesini «dünya devrimi ütopyasının» peşine takmaya çalışan çılgınlık ve ihanet, Leninizmin somut içeriği sayesinde ezilebildi. Dünyanın dört bir yanından Sovyet ülkesine uzanan milyonlarca işçi yüreği, orada kendini ve kendi geleceğini kurdu ve korudu.

Yürüklerin hızı 1940-1945 yılları arasında bir kez daha aynı noktada yükseldi. Genel emperyalist saldırının ve özel faşist provokasyonunun karşısına dünya proletaryasının gücü, III. Enternasyonal'in çatısı altında toplanarak çıktı. Yine kazanan dünya emekçileri oldu, sosyalizm oldu.

Biçimini hayat değiştirdi ama geleneğin kendisi bu kez daha geniş bir zeminde sürdü. Soğuk savaşın kaosunda barışın ve sosyalizmin yolu hep aynı geleneğin gücüyle açıldı Katılan her kale, elde edilen her yeni mevzi, Enternasyonal geleneğinin içeriğini zenginleştirdi. Başlangıç noktasından 60 yıl uzakta işçi sınıfının enternasyonalizm geleneği çok daha güçlü bir biçimde yaşıyor ve geri döndürülemez bir gelişme aşamasını da sağlamış bulunuyor.

Dün koruduğumuz mevzilerin, bugün mücadelemizin güvencesini oluşturuyor olması, işçi sınıfı dayanışmasının her biçiminin genel sınıf çıkarlarına evrensel boyutlarda uygun düştüğünü, düşmesi gerektiğini vurgular. Çünkü bugün ilerleme doğrultusunda atılan her yeni adım kendi gücünü de ancak bu genel ve merkezi gücün bir parçası olarak koruyabilir.

Bugün enternasyonalist dayanışma her zamankinden daha büyük bir önemle gündemdedir, hayatın pratiği içindedir. Barışın ve halkların güvenliğinin baş düşmanları, artan bir iştahla silahlanıyorlar, daralan nefeslerini açacak alanlara silahlı soygun için yöneliyorlar. Halkların varlığına yönelen bu tehditlerin geri püskürtülmesi ve tümden yokedilmesi yine halkların birleşik gücünü zorunlu kılıyor. Bunun çekirdeğini ise her zaman olduğu gibi bugün de, 60 yıllık geleneğin sahipleri oluşturmaktadır.

III. Enternasyonalizmin yenilmez gücü 60 yıllık bir tarihle kanıtlanıyor.

Maocu Pekin Yöneticilerinin Yeni Serüveni

19 Şubat 1979 günü maocu Pekin yönetimi, maoculuğun gerçek yüzünü ve tarihi kaderini ani bir kararla açığa vurdu. 300 bine varan Çin askeri gücü sınırı aşarak Sosyalist Vietnam Cumhuriyeti topraklarına girdi ve işgal savaşını başlattı.

Çin'in saldırganlığı karşısında, küçük burjuva milliyetçiliğinin esas karakterini bilmiyenler dışında hiç kimse şaşırmadı. Gerek emperyalist kampta ve gerekse dünya devrimci güçleri arasında olay olağan karşılandı. Yaşanan yeni bir şey değildi ve maocu Pekin yönetiminin son yirmi yıldır izlediği barış ve sosyalizm düşmanı politikanın mantıksal uzantısıydı.

Geleneksel Çin milliyetçiliğinin yayılmacılığının maocu bataklıkta yeniden filizlenişini insanlık 1960 yıllarından bu yana dikkatle izlemektedir. Maocu politikanın ilk biçimlenişi, dünyanın milliyetçi gözle yeniden «tanımlanması» olarak ortaya çıkarken kuşkusuz bu yeni dünyanın maddi kutuplaşması aynı kalıyordu ve aslında maoculuğun görüş açısının değişmesi, kendisinin bu esas maddi kutuplaşmadaki konumunun değişmesinden kaynaklanıyordu. Bir kez Çin halkının yönelimi tarihsel doğrultusundan saptıktan sonra, bir süre bocalıyacak; fakat enine sonunda, yine «oynayan pusula ibresi» durumundan, yerleşik bir mevzi seçmeye doğru değişecekti. Aradan pek fazla uzun bir zaman geçmesi gerekmedi bu iş için.

Emperyalizm, kendi karşıtı kampta gedikler açmak için bütün olanakları değerlendirirken, hatta bu iş için 1940'ların dünyasını ateş hattına sürmekten çekinmezken, kendi ayağıyla yaklaşan Pekin alternatifini görmezlikten gelemezdi. Detant'ın bunaltıcı kıskacında Pekin hegemonyacıları ABD emperyalizmi için bulunmaz bir nimet olarak karşılandılar.

Emperyalizmin bunalımıyla Pekin'in bunalımı bir süre aynı noktada birleştiler. Bu nedenle, tutumlarının da birleşmesi gerekiyordu. Dünyanın neresinde, halkların genel çıkarlarıyla emper-

yalizmin çıkarları karşı karşıya geldiyse, orada maoculuğun da bir tutum alması zorunlu hale geliyor ve bu hiç kuşku yok ki, emperyalizmin safı oluyordu.

Kader ortaklığının eylem ortaklığına götürmesi kaçınılmaz hale geldiği zaman kullanılacak olan taraf kuşkusuz Pekin yönetimi olacaktı. Çünkü Pekin, sadece felsefi olarak, dayandığı sınıf güçlerinin dünya görüşü olarak değil, ekonomik sıkıntılarının ve tercih ettiği alternatiflerin zorunlu bir sonucu olarak ABD'nin ve batılı emperyalist patronların patronluğuna, ekmeğine, silahına ve moral desteğine muhtaç bulunuyor. Emperyalizm her zaman dostluğun bedelini ödetmesini bilir ve Çin, Uzakasyada barış düşmanı ve savaş tahrikçisi tutumuyla ödemeye devam ettiği bu bedeli, daha çok alabilmek için bu kez doğrudan bir saldırıya dönüştürmekte bir sakınca görmemiştir.

Pekin yönetiminin en büyük korkusunu kuşkusuz Vietnam oluşturuyordu. Sadece bu kadar değil, Çinhindi'de sosyalizmin artan etkinliği ve gelişen gücü, milliyetçi Çin yönetiminin karşısına büyüyen bir sosyalist duvar örüyor, büyük han şovenizminin tarihi ve geleneksel yayılma amaçlarını önlüyordu. Böylesi bir sosyalist bloka en can alıcı noktasından saldırmak, geçmişte ABD emperyalizminin hevesiydi ve bugün maocu Pekin yönetiminin «tatlı rüyası» haline gelmiştir.

Vietnam'a saldırmanın bir sorumsuzluğu ve rahatlığı olmalıdır. Bu maocu Pekin yönetiminde vardır. Sorumsuzdur çünkü 1950' lerden buyana maceracı bir politika gütmektedir. Silaha sarılmanın rahatlığını duymaktadır çünkü maoculuk ABD emperyalizminin uzattığı silah çeklerine karşı insan unsurunu sürekli olarak ipotek altına sürmüş, insanlık düşmanlığının rahatlığını yaşamak istemiştir.

Ancak dünyanın bugünkü koşulları maoculuğun çarpık rotasına geçit vermiyecek kadar, barış mevzilerini sağlamca örmüş bulunuyor. Vietnam'a değil, doğrudan dünya barışına ve sosyalizm güçlerine yönelen bu saldırının ucunda somutlanan «Teng'in başı»dır ama üretildiği merkez militarizmin göbeği durumundaki «Pentagondur». Saldırıyla elde edilmek istenen, Carter'ın ıslıklarıyla Pekin yönetiminin çığırtkanlıklarının kesiştiği noktada kendini ele veriyor: «Çinhindi Sorunu»...

Halbuki bu bir işgal sorunudur. Eğer murat Kamboçya'da köprülerin altından akan suların geri getirilmesi ise, buna tarihin diyalektiğininde gücü yetmez. Tıpkı kanlı Pol-Pot rejimini Pekin'in «tavsiyeleri»nin kurtarmaya yetmediği gibi. Ve pazarlık masası-

nın öbür ucunda barış düşmanlarının sırıtan kellesine bakacak bir muhatap bulunamıyacaktır.

Ama savaş mevzilerinde Pekin muhatap bulmuştur ve bulacaktır. Çünkü barış, emperyalizm ve Pekin ittifakının kudurganlığına kurban edilemiyecek kadar kutsaldır. Barış bütün insanlığın ilgisidir, çıkarıdır ve sosyalist siyasetin dünyamızdaki onurudur. Bu onuru ayakta tutmak için bir kaygu varsa, bu, maocu cüretkarlığın arasından sızabileceği bir boşluğu hiçbir zaman yaratmıyacaktır. Sosyalizmi boy hedefi seçen saldırganlığın akıbeti 34 yıl gerilerde kaldı diye hiç kimsenin yanlış bir umuda kapılmasına izin verilemez. Nitekim savaşa karşı barışın ve barış için savaşın üretildiği merkezden gelen anlamlı uyarı belki barış düşmanları için yeni bir ses gibi görünüyor, ama kulak verilmesinde acele edilmesi gereken bir uyarıdır. *«Kendilerini bugün ateşle ısıtmaya çalışanlar yarın bu ateşin kurbanı olabilirler.»*

Militarizm ve gericlik güçlerini Pekin'in etrafında bloklaştırmaya fırsat bulamadan maoculuk, pirinç tarlalarında açtığı ayak izlerini yeniden çiğnemek zorunda kalacaktır. Çünkü Vietnam etrafında barış bloku bugün değil, dünden örülmüştür.

17 Şubat'ta başlayan Çin saldırısının ardından soruna onurlu bir şekilde yaklaşan ve Cumhuriyet gazetesinde yayınlanan Ali Sirmen'in bir yazısını, belge olarak kenarda dursun diye yayınlıyoruz.

Dökülenler...

ALİ SİRMEN

«Bir zamanlar, Taiwan'a yayın yaparlardı kıyılarından, yüksek güçlü hoparlörlerle, bir de bildiriler atarlardı. Hepsinde de, Amerikan emperylizmi yerilir, onun kuklarına saldırılırdı.

O zamanlarda, Amerikan askerleri Asya anakarasında, Vietnam'da savaşırlardı. Bir halkı tutsak etmek bir ülkeyi elde tutmak için, herşeyi yaparlardı. O günlerde, emperyalizmin saldırısına karşı 700 milyon kişilik bir ordu oluşturacaklarını söylerlerdi Çinliler. Yoksul ama onurlu, yarınlarına güvenle bakan kişlerdiler.

Şimdilerde kestiler Taiwan'a karşı propagandayı. Bir Taiwanlı yetkili Fransız gazetecisine gülerek anlatıyordu durumu:

— Tabii kesecekler, hergün Amerikan emperyalizminden sözediyorlardı. Ama şimdi aynı plağı koymalarına olanak yok, yeni bir nakarat arıyor olmalılar.

Bir garip öyküdür Çin yöneticilerininki, önce «Sovyet tehlikesine» karşı hazırlığa koyuldular. Kendi politikaları, kendi öncelikleri; kimsenin bir diyeceği olmaz böyle bir şeye. Ama sonra, gidip emperyalizmin kuklası olan örgütlere yardım ederek, ulusal kurtuluş savaşlarını baltaladılar. Sonra AET'nin erdemlerinden, NATO'nun yararlarından söz etmeye başladılar.

Orada da durmadılar. ABD'nin Asya'daki en büyük dostu olmak onurunu da kazandılar. Hele Peng'in yeni dünya gezintisi bir alemdi. Briç ustası, kovboy şapkasını da geçirdi kafasına. Bir zamanlar, kokuşmuşluk saydıkları dansları yapmaya başladılar ülkelerin de, Play Boy'da görülen türden resimler vitrinleri doldurdu. Bir kızla parkta oturması bile bir zamanlar yasak olan delikanlılar, saçlarını uzatıp boyatmaya koyuldular. Pekin bu yolla «Sovyet Sosyal emperyalizmine» karşı koyuyordu.

Çin'de bir zamanlar, herşey Mao'nun kırmızı kitabı ile daha iyi olurdu. Şimdilerde ise herşey Coca Cola ile daha iyi gidiyor.

Pekin, Tokyo'nun büyük dostu, kapitalizmin tüm örgütlerini de destekliyor artık.

Bunlar yetmedi. Sonunda, Amerikan emperyalizminin dize getirilemediği yıllar yılı, bilyalı bombaları, Napalmleri, işkence yöntemleri ile yıldıramadığı Vietnam halkına çevirdiler gözlerini. Şimdi Pekin'in yöneticileri, bir zamanlar Amerikan emperyalizmine karşı ülkelerinin bağımsızlığını savunmak için yetiştirdikleri askerlerini Vietnam halkının üzerine saldırtıyorlar. Belki de, Coca Cola içip şeyk yaparak, izliyorlardır gelişmeleri de...

Vietnam halkı denizler ötesinden gelen ve dünyanın en güçlüsü olduğu söylenen bir orduya karşı dayanmasını bildi. Pekin yöneticilerinin bugünlerde Asya'da en büyük dostu olan Japon ordusuna karşı direndi. Elbette, Pekin'deki Kovboy şapkası, Coca Cola düşkünlerinin de haddini bildirecektir.

Hazin bir öykü görüyorsunuz Pekin Yöneticilerininki, çok hazin. Pekin artık ABD ile tam ittifak halinde Amerikan emperyalizminin dünya jandarmalığı rolünü yüklenmiş, sonuna dek sürdürmeye kararlı, Yankilerin beceremedikleri «cezalandırma» işlerini kendileri becermeye çalışıyorlar.

Evet Çin ABD'nin doğrultusuna girdi. Ya onların içerdeki bağnaz uzantıları? Onlar ne yapacaklar dersiniz? Acaba Sam Amca'nın ülkemizdeki hangi uzantısıyla işbirliğine girişecekler?»

Pekin, Saldırganlığını Meşrulaştırmak İstiyor

17 Şubat'da Vietnam'a karşı başlattığı saldırı ve işgal eyleminin bütün dünyada sert tepkilere yolaçması, son aşamada Pekin yönetimini «kayguya» düşürecek boyutlara vardı. Pekin gericiliği saldırgan yüzünü maskelemek için «görüşme çağrıları» çıkarırken, öbür yandan bütün gücüyle savaşa yükleniyor. bir karış daha fazla toprak işgal edebilmek için yüzbinleri ateş hattına sürmekten çekinmiyor.

Emperyalizmin ve gericiliğin bütün çabalarına rağmen Pekin yönetiminin emellerini gizlemek mümkün olmadı. Bu emelleri meşrulaştırmanın bir zemini olarak kullanılmak istenen Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi oturumları tam tersi sonuç verdi. Hatta gelişmeler kısa sürede, bu saldırının Pekin-Washington işbirliğiyle tezgahlandığını açığa çıkardı.

Pekin'in yayılmacı emellerini gösteren pek çok kanıta şimdi, yaptığı «görüşme çağrıları» eklendi. İşgalcilerin, elde ettikleri konumlarını korumak için görüşme masalarını elverişli birer araç olarak gördükleri bilinmektedir. Bu, aynı zamanda halkların ulusal egemenlik haklarına karşı edepsiz bir emperyalist geleneğini açıklar. İsrail'in işgal ettiği topraklar üzerindeki konumunu koruyarak arap ülkeleriyle görüşmeye oturmakta ısrar etmesi, Türkiye'nin Kıbrıs'da elde ettiği konumundan vazgeçmemek koşuluyla görüşme kapılarını zorlaması akla getirilirse, Pekin yönetiminin, bayatlamış bir emperyalist taktikle mesafe kazanmayı umduğu görülebilir.

Pekin'in işgalci emellerini gösteren bir başka yeni kanıt da, Vietnam'a saldırısını Kamboçya sorununa bağlamak istemesi ve hatta meseleyi Çinhindi boyutlarında bir sorun olarak kotarmaya çalışmasıdır. Bu çerçevede Çin, işgal ettiği Vietnam topraklarından çekilmek için Kamboçya'da kendi lehine bir çözümk önkoşul olarak ileri sürmüş olmaktadır. Halbuki Kamboçya'

da gerici Pol-Pot rejimi, Kamboçya halkının ayakları altında ezilmiştir ve bu noktada artık hiçbir geri dönüş umudu kalmamıştır. Bu nedenle, Pekin'in isteği doğrultusunda Kamboçya'da bir çözüm, hem tarihi olarak, hem pratik olarak mümkün olamıyacağından, Vietnam'daki Pekin işgali de sürüp gidecektir.

Kaldı ki, Pekin'in gerici yönetimi, tıpkı ABD emperyalizminin yaptığı gibi savaşı bir «tırmanma»ya dönüştürmek için çaba göstermektedir. Vietnam toprağının militarist teknolojiye nasıl mezar olduğunu Pekin yönetimi çok iyi bildiğine göre, onun güvenliği, milyara yaklaşan nüfusudur. Yarısı ölse bile bu nüfusun kalan yarısıyla «mutlu bir yaşam elde edilebileceğini» uman Mao'nun mirasçıları, insan kanının sağladığı rahatlıkla barışa karşı ağır bir suç işliyebilmektedirler.

Pekin'in savaşı tırmandırma çabaları bir yanıyla ABD emperyalizminin genel hesaplarına uygun düşüyor ve militarist çevreler yeni bir Hitler bulmuş olmanın hoşnutluğunu yaşıyorlar. Ama öbür yanıyla aynı olay, Pentagon askeri uzmanlarının aklını kurcalıyor, yakın tarihin anılarını hatırlatıyor ve «Vietnam tuzağında» boğulacak bu yeni müttefik adına kaygular yaratıyor! Bu kadarla kalsa iyidir çünkü, savaşı tırmandırma manevraları sosyalizmin esas güçlerini sahneye çıkarabilir ve bundan sadece Pekin çılgınlığı değil, bu delilik belirtilerinden kendince komedi çıkarmaya çalışan perde arkasındaki aktörler de nasibini almış olurlar.

Eğer, dünya barışının korunması gibi bir baş görevle, Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'nin maocu saldırganlık karşısında korunması görevinin birleştiği nokta savaşın ilk günlerinde ortaya çıkmadığı için belli bir umudu beslemeye çalışanlar yanıldıklarını kavrayamazlarsa, bunlar Pekin yönetiminin kaderiyle kendi kaderlerini birleştirmeye de hazır olmak zorunda kalacaklardır.

Bu aşamada dünya barış güçlerinin acil talebi, saldırganın Vietnam topraklarından derhal çekilmesi ve savaş tazminatı ödemesi olarak kendini gösteriyorsa, salt insani amaçlar bakımından bu, saldırganın da, onun arkasındakilerin de önemli bir şansı sayılmalıdır.

Türkiye'de Siyasal Güçlerin Bugünkü Durumu ve Sosyalist Hareket

İşçi sınıfının ivedi siyasal hedefleri, hiç kuşkusuz günümüzde somut siyasal güçler dengesinin tespit edilmesini de öncelikle gerektirmektedir.

Türkiye'de siyasal arenada sürmekte olan mücadeleler bugünkü somut yansımasıyla belirli ana odaklarda —ya da kümeleşmelerde— toplanmaktadır.

Siyasal arenada derece derece etkinlik taşıyan ve Türkiye'deki politika üzerinde belirleyici konumlara sahip olan bu politik kutuplaşmaları —ya da genel anlamıyla beraberlikleri— bugün içinde bulundukları somut durumlarıyla ve izledikleri politikalarla ele almak istiyoruz.

AP-MHP VE MSP BERABERLİĞİ:

Ecevit hükümetinden önceki hükümeti oluşturan MC ortaklığı, bugün parlamentoda «cephe» anlamında olmamakla birlikte genel anlamda varlığını korumaktadır. AP-MHP ile MSP pek çok alanda gene birlikte davranmaktadır. Bu beraberliğin belirleyici ögesi AP-MHP ittifakıdır.

Ülkemizin bugünkü siyasal görünümünde en gerici ve halk düşmanı güçlerin politik temsilciliği AP-MHP işbirliğinde somutlanmaktadır. AP-MHP işbirliğinin ortak temeli Amerikan emperyalizminin Türkiye'deki siyasal işbirlikçiliğinin şampiyonluğunu yapmak ve egemen güçlerin en gerici politikalarını yansıtmaktır.

Bu işbirliğine giren iki partinin arasında çeşitli siyasal farklılıklar olmakla birlikte, her ikisinin de ortak amacı demokrasi düşmanlığıdır. Bunlardan birisi faşist bir partidir. Geçmişteki ve günümüzdeki faşist partilerin yollarını, yöntemlerini ve hedeflerini aynen benimsemiştir. Niyeti açık faşist bir askeri diktatörlü-

ğün Türkiye'de kurulmasıdır. Diğeri ise faşist işbirlikçisi bir partidir. Niyeti doğrudan doğruya bir askeri faşist diktatörlük olmamakla birlikte, parlamentonun korunduğu, fakat insan haklarının alabildiğine çiğnendiği, şimdiki kısıtlı özgürlüklerin daha fazla boğulduğu, mevcut burjuva demokrasisinin bugünkünden çok daha fazla kısıtlandığı, egemen sömürücü sınıf zorbalığının bugünkünden daha da azgınlaştığı anti-demokratik bir rejimdir.

Her iki parti de ortak anti-demokratik hedefler etrafında birleşmişlerdir.

Ve görüldüğü kadarıyla AP ile MHP arasında uzun vadeli bir ittifak ve işbirliği kurulmuştur. Her iki parti de kendi emelleri için zorbalık, kan, zulüm ve baskı üzerine kurulu, en azılı halk düşmanlığı temelinde yakın bir ortaklık oluşturmuşlardır.

Eski Milliyetçi Cephe iktidarının ortaklarından olan MSP'ye gelince, bu parti özellikle şimdiki hükümetin sağındaki parlamento içi siyasal güçler ittifakında AP ve MHP ile birlikte davranmaktadır. Fakat MSP'nin diğer iki partiyle yakınlığı AP-MHP işbirliği gibi sıkı değildir.

MSP bugünkü hükümetin düşürülmesi konusunda AP ve MHP ile ortak davranmakla birlikte, bu hükümet düşerse ya da çekilirse, bir CHP-MSP koalisyonu ihtimalini de gözden uzak tutmayan bir politika izlemektedir.

Ayrı ayrı uzun ve kısa vadeli amaçları ne olursa olsun her üç partinin de gördükleri misyon demokrasi düşmanlığıdır.

SOSYAL DEMOKRASİ

Türkiye'nin bugünkü siyasal kesitinde diğer önemli politik güç CHP'dir.

Sosyal demokrasinin değişik eğilimlerini içinde barındıran CHP'ye hakim olan sağ sosyal demokrasi onun sosyal ve siyasal demokrasi terimi altında, onun ülkemizde bugünkü konumunu somutlayan hakim politikalarını bu niteliğiyle ele almaktayız.

CHP, bir yandan ülkedeki demokratikleşme sürecinden yararlanarak öte yandan emekçi halk hareketini yönlendirecek güçlü bir sosyalist hareketin bulunmaması fırsatını da değerlendirerek 12 Mart dönemi sonrasında güçlenmiştir.

CHP'nin güçlenmesinde bir başka etken de, giderek hareketlenen halk mücadelesinde, emekçilerin bazı acil ekonomik ve demokratik taleplerine getirdiği vaadler olmuştur.

Böylelikle 1977 seçimlerinde oy yüzdesini arttıran CHP, hükümete geldikten sonra halka verdiği sözlere sırt çevirmiş, uluslararası finans kuruluşlarının ve yerli tekelci sermaye gruplarının ekonomik isteklerini karşılama çabalarına kalkışmıştır.

Sosyal demokrasi kitlelerin özlemlerine ve istemlerine sırt çevirmekle kalmamış, aynı zamanda emekçi halk hareketini de karşısına almıştır.

Bunların yanısıra, sosyal demokrasi faşizm ve işbirlikçileri karşısında uzlaşmacı ve mütereddit bir politika izleyerek ve faşizm karşısında sürekli gerileyerek faşist cinayet şebekelerinin cüretinin artmasına yol açmıştır. CHP'nin faşist saldırganlık karşısında izlediği tutarsız yol, devrimci ve ilerici güçlerin tepkisini çekmiştir.

Sosyal demokrasi aynı tutarsızlığını demokrasi konusunda da göstermiş, yakın zamanlara kadar savunageldiği demokrasi anlayışından da önemli ödünler vererek, yeni anti-demokratik yasa tasarıları getirmiş, ayrıca MHP'nin öteden beri dile getirdiği isteğe boyun eğerek sıkıyönetim ilan etmiştir.

CHP, bütçenin geçirilmesinden sonraki parlamento gündeminde sözkonusu anti-demokratik yasa tasarılarını görüşmek ve tasarıları geçirmek niyetindedir.

Böylelikle, sosyal demokrasi şimdiye dek savunageldiği burjuva demokrasisi ilkelerinden de adım adım geri çekilmektedir. Demokrasiyi genişleteceği vaadlerle seçmenlerden oy toplamış olan CHP, demokrasinin sınırlarını genişletmek yolunda davranmak şöyle dursun, tam tersine son derece kısıtlı olan bugünkü demokrasiyi bile daha da kısıtlamak yolunda kararlara ve uygulamalara başvurmaktadır.

CHP iktidarının bu olumsuzlukları CHP'nin geniş seçmen kitlesindeki sosyal demokrasiye bağlanan umutları ortadan kaldırmaya başlamıştır.

Yakın zamana kadar CHP'nin destekçesi olan geniş emekçi yığınları halkın sorunlarına sosyal demokrasinin çözüm getiremeyeceğini kavrayarak yeni siyasal aranışlara yönelmişlerdir.

DEVRİMCİ-İLERİCİ SİYASAL HAREKET

Siyasal arenada CHP ile MC'nin oluşturduğu ve ön planda gözüken siyasal kutuplaşmanın dışındaki üçüncü bir politik oluşum da sosyalist ve diğer ilerici güçlerin mücadelesidir.

Ekonomik-demokratik mücadele planında, sendikal ve diğer

mesleki demokratik örgütler düzeyinde yönlendirici ve belirleyici konumda olan bu siyasal güçler, siyasal mücadele alanında aynı başarıdan yoksundur.

Bunun nedeni sosyalist hareketin bölünmüşlüğü ve ilerici siyasal güçlerin dağınıklığıdır.

Devrimci-ilerici güçler kümelenmesinin belirleyici unsuru ve belkemiği genel sosyalist siyasal harekettir. Çünkü sosyalist siyasal mücadele, gerek ideolojik hat bakımından gerekse sınıfsal temel açısından işçi sınıfının en ileri unsurlarını ve işçi sınıfının politik iktidar mücadelesini temsil etmektedir.

Bununla birlikte, işçi sınıfının siyasal mücadelesinde yeralan güçlerin —örgütlenmelerin— birden fazla olması ve sosyalist hareket içindeki bölünmelerin henüz önlenmemiş bulunması —dolayısıyla— sosyalist politik hareketin ideolojik ve örgütsel birlikten yoksun kalması nedeniyle, işçi sınıfımız siyaset arenasında ağırlığını yeterince ve gereğince koyamamakta, sosyal demokrasi ile MC arasındaki ikilem içinde bocalayan ve henüz kendi sınıfının bilincine ulaşmamış geniş işçi ve diğer emekçi kitlelere güçlü ve etkin bir siyasal mücadele hedefini gösterme başarısını sağlayamamaktadır.

Sosyalist hareketin bölünmüşlüğünün önlenerek, merkezileşmesinin sağlanmasıyla, ilerici güçler arasındaki dağınıklık da büyük ölçüde giderilmiş olacaktır. Böylece bugün ekonomik-demokratik mücadele alanında örgütlü olan en dinamik ve en ileri halk güçleri, sayıları milyonlarla ifade eden nicel bir güç ve siyasal iktidara doğru ilerleyen nitel bir sosyal ağırlık halinde güçlü bir siyasal harekette somutlanacaktır.

Sosyalist ve diğer ilerici politik güçlerin siyasi mücadele arenasındaki bugünkü güçsüzlükleri görece ve geçicidir. Yeter ki, bu geçici dönemi mümkün olduğu kadar kısaltmak için gerekli bilimselliği, devrimci sorumluluğu göstermek konusunda herkes üstüne düşeni yerine getirebilsin.

KİTLELERİN HOŞNUTSUZLUĞU GİDEREK BÜYÜYOR

Sömürücü sınıfların uzun yıllar süren politik ve ekonomik egemenliği bugün Türkiye toplumunu tam bir çıkmaza sürklemiştir.

İçinde bulunduğumuz derin ekonomik ve sosyal bunalımın suçlusu egemen tekelci sermaye ve ortaklarıdır.

Türkiye'nin ekonomisini ve siyasetini yönlendiren egemen sı-

nıfların çeşitli siyasal alternatifleri toplumu tam bir çözümsüzlüğe ve büyük bir krize sürüklemişlerdir.

Bu krizin ceremesini ise hiç kuşkusuz geniş emekçi halk kitleleri çekmektedir. Sosyal ve ekonomik bunalımın faturası emekçi sınıfların sırtından ödetilmek istenmektedir.

Emperyalizme bağımlı Türkiye kapitalist ekonomisinin çıkmazı nedeniyle, tekelci sermaye ve ortakları halk kitlelerinin üzerindeki sömürü ve baskı boyunduruğunu giderek sıkmaktadırlar.

Bugün kitleler büyük ve haklı bir hoşnutsuzluk içindedirler. Hayat pahalılığı giderek ve hızla tırmanmaktadır. Kesin rakamlar henüz tespit edilmemiş olmakla birlikte, yapılan tahminlere göre geçtiğimiz bir yılın içindeki fiyat artışları —yani genel hayat pahalılığı yükselişi— % 55-70 arasındadır. Buna karşılık işçilerin ve diğer emekçilerin gelirlerindeki artış bu oranın yanında çok çok düşüktür.

Hakim sınıfların bu ekonomik politikasına karşı, emekçi sınıfların sınıf mücadelesi de giderek geliştiği için, emekçi halk hareketi üzerindeki baskılar ve anti-demokratik uygulamalar şiddetlendirilmektedir.

Ve bu ekonomik politika ile bu baskı politikasının bugünkü iktidar temsilcisi, kitlelerin —üstelik de demokratikleşme sürecinde daha ileride bulunan toplum kesimlerinin— oy vermiş olduğu CHP'dir.

Bu olgu geniş kitlelerin içinde bulundukları hoşnutsuzluk ve çözümsüzlük duygusunu daha da arttırmaktadır.

Kitlelerin bu hoşnusuzluğu esasında emperyalizmin ve yerli tekelci sermayenin kontrolündeki düzene karşıdır. Ne var ki, nicel bakımdan emekçi yığınların önemli bir bölümü henüz bu gerçeğin farkına varamamışlardır. Emekçilerin geniş bir bölümü çektikleri sıkıntılardan kurtulmak için şimdiye dek şu ya da bu burjuva partisinden birtakım beklentiler içinde olmuşlardır. Son yıllarda yeniden güçlenerek birinci parti durumuna yükselen CHP ise «düzeni değiştirmek» iddialarını, kendi reformcu anlayışının bir yaldızı olarak getirmiş ve kitlelerdeki hoşnutsuzlukları sözde «umut»lara kanalize etmiştir. Ne var ki, sosyal demokrasinin hükümet deneyi, bizzat kendi seçmen kitlesinin önemli bir bölümünde bile tasvip edilmemiş, CHP'nin izlediği ekonomik, siyasal ve sosyal yollar kendi seçmen tabanında büyük bir düş kırıklığına yol açmış, emekçilerin hoşnutsuzluğu büsbütün artmıştır.

İşte parlamentoda varolan ve CHP'nin karşısında, onun daha da sağında duran burjuva partileri gerek toplumdaki güçlü hu-

zursuzluktan gerekse kitlelerdeki düş kırıklığında yararlanmak sevdasındadırlar.

EMEKÇİLERİN BİLİNÇLENME VE POLİTİKLEŞME SÜRECİNİ HIZLANDIRMAK İÇİN

Sosyal demokrasinin «umut» efsanesinin yıkılması, hiç kuşkusuz kitleleri bilinçlenme ve politikleşme sürecinde yeni ve ileri bir aşamanın eşiğine getirmiştir. Bu bakımdan, sosyal demokrasiye bağlanan düşlerin sönümlenmesi olumludur ve sevindiricidir.

Bu nedenle, emekçi halk güçlerinin, kendi sınıf çıkarları doğrultusunda siyaset arenasında ağırlık koymaları için objektif olarak önemli ve yeni olanaklar doğmuştur.

İşte faşistlerin ve işbirlikçilerin artan telaşları asıl bundan ileri gelmektedir. Keza sosyal demokrasinin birtakım anti-demokratik tedbirlere yönelmesi ve kitlelerin mücadelesini pasifleştirmeye çalışması, gene aynı telaştan kaynaklanmaktadır. Çünkü demokrasi anlayışı bakımından MC partileri ile CHP arasında belirli farklılıklar bulunmakla birlikte, bu burjuva partilerinin tümü, gerçekte kapitalist ekonomik ve sosyal düzenin koruyucularıdırlar.

Ne var ki, CHP ile eski MC ittifakının partileri arasında siyasal arenadaki mücadelenin «kıyasıya» görünümü hâlâ da geniş kitleleri oyalayan bir faktördür.

Kitlelerdeki hoşnutsuzluğun spontane bir uyanıştan çıkarılması ve bu hoşnutsuzluğun sınıfsal ve siyasal bilinçlenmeye dönüştürülmesi için en büyük görev işçi sınıfı siyasal hareketine düşmektedir.

Sosyalist politik hareketin güçlenmesi ve kitlelere güven veren, iktidar yolunda başarılar kazanan, kitlelerin özlemlerine ve istemlerine güçlü bir şekilde öncülük eden bir düzeye ulaşması ile halk güçlerinin en ileri kesimlerinden başlayarak, etkin ve güçlü bir Halk Cephesi, işçi sınıfı öncülüğünde kurulabilecektir.

BEZGİNLİK VE YILGINLIK ORTAMINI KİMLER İSTİYOR

MHP başta olmak üzere, CHP'nin sağındaki tüm siyasal güçler toplumdaki bugünkü geniş hoşnutsuzluğu bir bezginlik ve yılgınlık ortamına dönüştürmek istemektedirler.

İşte sosyalist siyasal hareketin ve tüm ilerici güçlerin üzerinde durması gereken önemli noktaların başında bu faktör gelmektedir.

Kitlelerin hoşnutsuzluğunu, bilinçli bir siyasal halk hareketine dönüştürmek ve hem en geniş anti-faşist güçlerin güncel demokratik mücadelesini güçlendirmek, hem de işçi sınıfı önderliğindeki Demokratik Halk İktidarı'nı oluşturacak halk güçleri ittifakını anti-emperyalist ve anti-tekelci temel üzerinde inşa etmek, bu amaçla herşeyden önce işçi sınıfımızın sosyalist güçlerini derleyip toparlamak ve merkezileştirmek görevi, bugünkü çok yönlü siyasal ödevlerimizin bütünlüğünü teşkil etmektedir.

Bu ödevlerin birisi diğerinden daha az önemli değildir, ve bu ödevlerin tümü birbiriyle sıkı sıkıya bağıntılıdır.

Bu görevlerin başarılması oranında, kitlelerin içine itilmek istendiği bezginlik ve yılgınlık ortamının önü alınmış olacak, gerici güçlerin bu emelleri önlendiği ölçüde ve kitleler daha geniş ölçülerde hem genel demokratik mücadeleye, hem de işçi sınıfı önderliğindeki siyasal iktidar mücadelesine katılacaklardır.

Sosyal demokrasi ise getirdiği «olağanüstü durum» ilanıyla ve parlamentoya sevkettiği yeni anti-demokratik yasa tasarıları ile hem kitleleri anti-faşist mücadelede pasifleştirmek ve genel demokratik hareketin kitle tabanını daraltmak, hem de anti-emperyalist ve anti-tekelci temelde gelişecek siyasi halk mücadelesini ve tüm bu mücadelelerin önderi olan işçi sınıfı politik güçlerini etkisizleştirmek çabasındadır.

SOLA KARŞI DUVAR ÖRME POLİTİKASI

Cumhuriyet Halk Partisi'nin izledigi politika, Türkiye'de CHP-MC kutuplaşmasını aşıyor olan ve tekelci sermaye ile onun dış ve iç ortaklarına karşı gelişen siyasal mücadeleyi gemlemek ve kitleleri bir süre daha CHP ile MC arasındaki kutuplaşma çerçevesi içindeki tercihlere zorlamaktır.

Bu nedenden dolayı, CHP uzun yıllardır sürdürdüğü kendi partisinin «soluna duvar örmek» politikasını, bugün «solun karşısına duvar örmek» politikasına dönüştürmektedir.

Ve politikasını bu yönde daha da tutuculaştırdıkça, solu giderek daha fazla artan ölçüde karşısına almaktadır.

CHP geçen yıl başında iktidara geldiği zaman, sosyal demokrasiye karşı görevlerimizin sadece sosyalist mücadele —iktidar mücadelesi— düzeyinde olmadığını, aynı zamanda genel demokratik görevler bakımından ve emekçilerin yaşama ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi açısından da sosyal demokrasiye karşı demokratik düzeyde mücadele etmek gerektiğini söylemiş ve siya-

sal demokrasi planında sosyal demokrasiye karşı, onun solundaki tüm güçlerin etkili bir mücadele vermeleri gerektiğini belirtmiştik.

Aradan geçen olaylar, kısa zamanda, işçi sınıfı sosyalizminin bu görüşlerinin ve vurgulamalarının önemini göstermeye yetti. Sosyal demokrasi, hükümete gelmeden burjuva demokrasisi konusunda savunmakata olduğu görüşlerin de gerisine çekildi, öte yandan kendi reformcu anlayışıyla kitlelerin çeşitli acil taplerine karşı getirdiği vaadleri unuttu (!), bir başka deyimiyle burjuva reformculuğunun bile gerisine düştü.

Örneğin bugün, CHP sosyal demokrasisi, bırakınız Avrupa daki sağ sosyal demokrat partileri, merkez sağ eğilimli hristiyan demokrat ve liberal partilerden bile daha da tutucu bir siyaset izlemektedir. Oysa toplumun akış istikameti ve kitlelerin yönelişi daha da radikalleşmektedir. Sosyal demokrasi kendi seçmen kitlelerinin radikalleşmesine ayak uydurmak şöyle dursun, tersine daha da sağa kaymaktadır.

CHP'NİN İDEALİNDEKİ SİYASAL YELPAZE MODELİ

CHP'nin idealindeki siyasal yelpaze modeli, güçlü bir sosyal demokrat parti (CHP) ve onun karşısında güçlü bir sağ liberal parti (AP)nin politikayı belirlediği, CHP'nin solunda ve AP'nin sağında ise güçsüz ve küçük partilerden oluşan «uç» kuruluşlardır. Akdeniz ülkeleri haricinde, birçok Avrupa ülkesinde bugünkü politik yelpazeler CHP'yi çok imrendirmektedir.

Ne var ki, Türkiye'nin koşulları farklıdır. Türkiye'de kıyasıya bir sınıf mücadelesi sürmektedir ve ülke derin bir bunalım içindedir. Bu nedenle, AP, kimilerinin umud ettiklerinin tersine hiçbir zaman Avrupa tipi bir sağ liberal parti olmamıştır. Tersine, AP, Avrupa burjuva demokrasilerinin bile düşmanı olan faşist işbirlikçisi bir partidir.

Buna karşılık, CHP'nin «aşırı sağ» diye nitelediği gerçekte ise siyasal literatürdeki adı faşist ya da neo-faşist olan milliyetçi hareket, AP ile işbirliği halinde Avrupa'daki emsallerinin ötesinde belli bir güce ulaşmıştır.

CHP'nin beklentisi kendisi hakkında da gerçekleşmemiştir. CHP görüntüsel olarak merkez sol etiket taşımakla birlikte giderek sağa kaymış ve Avrupa burjuva demokrasileri standardlarına göre liberal bir parti, bir merkez sağ partisi politikası izlemiştir.

CHP'nin umduğu siyasal yelpaze modelinde, *şimdilik* onun isteğine en uygun olan CHP'nin solundaki siyasal güçlerdir. CHP'

nin solunun belirleyici ideolojisi Marksizm'dir. Ve CHP Türkiye sosyalist hareketinin zaaflarından istifade ederek, kendi solundakı siyasal güçlerin henüz solundaki siyasal güçlerin henüz yığınsallaşmamış partiler ya da gruplar halinde olduğunu görmektedir. CHP bu durumdan çok memnundur, çünkü bugünkü gücüne ulaşmasındaki başarı, sosyalist ve ilerici güçlerin siyasal arenadaki görece ve geçici güçsüzlüğü ve dağınıklığıdır.

CHP'nin solunda güçlü ve etkin bir siyasal parti, işçi sınıfının tek merkezi siyasal otoritesi bulunmayınca, geniş kitleler gerek 12 Mart faşizmine, gerekse MC ittifakına karşı CHP'yi demokratik bir alternatif olarak görmüşler, hatta belli kesimlerle ona umut bağlamışlardır.

Ne var ki, CHP'nin iktidar deneyi, CHP'den çok, kitleler için önemli bir deney olmuştur. Böylelikle CHP kendi hayalhanesinde kurduğu siyasal yelpaze modelinin son ögesinin, yani solda küçük Marksist bir partinin varlığının da uzun süre böyle kalmayacağını görmekte, işçi sınıfı politik hareketinin önemli bir gelişmenin arifesinde olduğunu sezmektedir.

İşte bugün sosyalist güçler başta olmak üzere tüm ilerici güçlerin önündeki en önemli ödev gerek faşizmin ve işbirlikçilerinin, gerekse sosyal demokrasinin kendilerine özgü planlarını ve oyunlarını bozmaktır.

ANTİ-DEMOKRATİZMİN CHP VERSİYONUNU AKLAYANLAR

Bugün tekelci sermayenin çeşitli partiler aracılığı ile yansıttığı çeşitli politikaların hesaplarını bozmak için en önemli demokratik görev, insan hak ve özgürlükleri uğrune verilen mücadeleyi güçlendirme, demokratik hak ve özgürlüklerin çiğnenmesine karşı olan etkin potansiyeli harekete geçirmektir.

Bu ise, özgürlüklerin en kararlı ve en tutarlı savunucuları ve öncüleri olan sosyalist güçlere herkesten daha fazla görev yükler.

Bugün çeşitli burjuva partileri arasında anti-demokratizmin dozu, derecesi ve şiddeti üzerinde polemikler ve tartışmalar sürmektedir.

Bu tartışmalar, sıkıyönetimin iki ay daha uzatılmasının parlamentoda görüşülmesinin öncesinde ve sonrasında yoğunluk kazanmıştır.

Öyle bir durum ortaya çıkmıştır ki, birtakım ilerici ve demokrat yazarlar bile kendilerini bu tartışmalara kaptırmışlar ve an-

ti-demokratizmin ehven-i şer'ini, yani CHP eliyle uygulanan anti demokratizmi savunmaya kalkışmışlardır.

Gene sözkonusu ilerici ve demokratik çevreler, «olağanüstü uygulamalara» karşı çıkmamışlar, demokratik hak ve özgürlüklerin daha da kısıtlanması, Türkiye solunun siyasal mücadelesinin önüne yeni yeni barikatlar dikilmesini sessizlikle karşılamışlardır. Böylece bu çevreler ve kişiler tutarlı birer demokrat olmadıklarını göstermişlerdir. Demokrasi konusunda, düşünce özgürlüğü konusunda kağıt üzerinde bol bol laf edenler ve demokratlığı kimselere bırakmayanlar, otuza yakın sol yayının yasaklanmasını içlerine sindirmişlerdir. Çünkü onlar kendilerine «yüksek politika» ile iştigal etmek misyonunu yakıştırmışlardır. Yukarıda da anlattığımız şekilde, CHP ile MC arasındaki kutuplaşmadan ötürü, günümüzde yüksek politika ise burjuva partileri arasında yapılmaktadır. Böylece, kendilerini demokrasinin varisi ve hamisi payesine yükseltenler, «teferruat» dedikleri işlerle uğraşmazlar. Onlar «büyük işlerin» ve «büyük politikaların» adamıdırlar. Ve bu nedenle, burjuvazinin çeşitli partileri arasında, anti-demokratizmin dozu üzerine yapılan tartışmalarda kendilerini taraf görmüşler ve CHP'nin eteğine yapışmışlardır. Bu çevrelerin ve kişilerin «yüksek siyaset yapmak» sevdaları, onları en basit demokratizm ilkelerinden ve kurallarından bile ödün vermeye götürebilmektedir. Böylelikle, anti-demokratizmi CHP eliyle aklamak yoluna girenler, sözkonusu «olağanüstü uygulamalar»ın hangi özgürlüklerle, hangi insan hakları ile, hangi demokratik kurallarla bağdaştığını söyleyebilirler?

«Soldaki küçük partiler» ya da «soldaki fraksiyonlar» edebiyatı yaparak burjuva siyasetlerinin tuzaklarına düşenler, pek çok sosyalistin ve ilericinin okuduğu yayınların gruplar halinde yasaklanmasını anti-demokratik görmemektedirler. Ama bilinmelidir ki, demokrasiyi savunmak bir *ilke* meseledir. Bugüne değin yasaklanmış olan sol yayınların toplam okur sayısı tahmini olarak ikiyüzbini aşmaktadır. Fakat bu rakam iki yüzbin değil, iki bin dahi olsaydı, tutarlı bir demokrat, prensiplerine bağlı olan bir demokrat, iki bin solcunun dahi düşünme ve anlatım özgürlüğüne sahip çıkmak zorundaydı.

Ama ilericilik adına günübirlik politika (eyyamcılık) güdenler, «bana dokunmayan yılan bin yaşasın» mantığında olanlar, kendi anlayışlarına göre «küçük partiler ve fraksiyonlar» saydıklarının demokratik haklarının çiğnenmesine rıza göstermişler, bu-

nunla da kalmıyp, «olağanüstü durum» ilanının sola karşı olmadığını, solu kısıtlamadığını söyleyebilmişlerdir.

DEMOKRATİK MÜCADELENİN TAŞIDIĞI ÖNEM VE SOSYALİSTLERİN SORUMLULUĞU

Ama, hep belirttiğimiz gibi, demokratik mücadelenin en kararlı savaşçıları, hiç kuşkusuz sözkonusu küçük burjuvalar değildirler. Bu görev, herşeyden önce sosyalistlerin işidir.

Bu nedenle, insan temel hak ve özgürlüklerinin daha fazla çiğnendiği, özgür düşüncenin, sol düşüncenin, devrimci düşüncenin daha fazla boğulmak istendiği, demokratik kitle örgütlerinin elinin kolunun bağlanmak istendiği, bir kısım derneklerin kapatıldığı ya da baskı altına alındığı bilimsel sosyalist partilerin siyasal çalışmalarına yeni yeni engeller ve kısıtlamalar getirildiği, yurttaşların konut ve kişi kayıtlarının bile mecburi tutulduğu, hattâ eğlence yerlerinin bile tehdit altına alındığı, CHP eliyle yeni yeni anti-demokratik «önlemlerin» ve yasa tasarılarının getirildiği bir ortamda, demokratik haklara, insan temel özgürlüklerine, en genelinde yurttaşların haklarına sahip çıkacak büyük bir potansiyel bulunmaktadır.

CHP'nin solunda yeralan ve onun kuyruğunda olmayan bütün güçlerin, güncel planda ve acilen bu haklar doğrultusunda işbirliğine ve eylem birliğine girmeleri ertelenmez bir görevdir.

Bu görevde de en büyük sorumluluk, bölünmüş olsa da genel sosyalist harekete düşmektedir.

Sosyalist hareketin bölünmüşlüğü, devrimci-demokratik mücadele güçlerinin dağınıklığı, böyle bir işbirliği ve güçbirliği için engel teşkil etmemelidir.

Hiç kuşkusuz, bu dağınıklığı gidermenin asıl belirleyici noktası, sosyalist hareketin bölünmüşlüğüne son vermektedir. Ama bu zorunluluk, sosyalist güçler başta olmak üzere tüm ilerici güçlerin ortak ve programlı bir mücadelesinin aciliyetini gözden uzak tutmayı getirmemelidir.

Tam tersine, demokratik planda gerçekleştirilecek somut ve etkili ortak mücadele platformları, sosyalist hareketin de birlik perspektiflerini kolaylaştıracağı gibi, en ivedi bir şekilde yerine getirilmesi gereken demokratik görevlerin ertelenmesinin ya da eksik kalmasının önüne geçecektir.

Sosyalist siyasal örgütlenmeleri başta olmak üzere, tüm ilerici siyasal güçlerin oluşturacakları bir ortak mücadele birliği,

21 Şubat Sömürgeciliğe Karşı Mücadele Günü
21 Mart Uluslararası Irk Ayrımını Tasfiye Savaşı Günü

21 Şubat ve 21 Mart günleri dünya devrimci ve demokratik güçlerinin sömürgeciliğe ve ırkçılığa karşı mücadelelerini simgeleyen uluslararası günlerdir.

Dünya'da ilk işçi sınıfı devletinin kurulması ve ilk sosyalist ülkenin yaratılması, sosyalist devrimler ve ulusal kurtuluş savaşları çağını başlatmıştır.

İkinci Dünya Savaşından sonra sosyalizmin tek ülke sınırlarını aşarak bir dünya sistemine dönüşmesi, ulusal kurtuluş mücadelelerine de büyük bir ivme kazandırmıştır.

Sadece son otuz yıl içinde 70 kadar ülke sömürgeciliğin ve emperyalizmin boyunduruğundan kurtularak, bağımsızlığına kavuşmuş ve çok sayıda genç ulusal devlet kurulmuştur. Bu 70 ülkeden 55'inin son yirmi yıl içinde bağımsızlığına kavuştuğunu düşünürsek, güçlenen dünya sosyalist sistemi ile ulusal kurtuluş sürecinin yükselişi arasındaki yakın bağları kolayca görebileceğimiz gibi bu olgu aynı zamanda, sömürgeci sistemin çöküşünü de kanıtlamaktadır.

Dünya bilim merkezleri, bugün dünya nüfusunun yüzde birinden daha azının sömürge ülke statüsünde yaşadığını belirtmektedir. Bu gerçeklik, dünya halklarının emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı kazandığı zaferin göstergesidir.

Ne var ki, siyasal bağımsızlığını elde eden uluslara karşı, emperyalizm ve uluslararası gericilik bu kez yeni-sömürgeci yöntemlerle bu ülkelerin ekonomilerini kendisine bağlamak gayretine girmiştir.

Öte yandan, anti-sömürgeci mücadele ile ırk ayırımına karşı anti-apartheid mücadele arasında bugün çok sıkı bağıntı bulunmaktadır. Çünkü sömürge sisteminin yıkılmasından sonra, dünyada kalan birkaç sömürge, Afrika'da emperyalist işbirlikçisi ırkçı ve sömürgeci rejimlerin egemenliği altındaki ülkelerdir.

Afrika'da sömürge statüsü altında yaşayan Güney Afrika, Namibia ve Zimbabwe halklarının sömürgeciliğe karşı (anti-kolonyalist) mücadeleleri ile ırk ayırımına karşı anti-apartheid mücadeleleri özdeşleşmiştir.

İLKE Dergisi, 21 Şubat ve 21 Mart tarihlerinin taşıdığı uluslararası anlamı vurgularken; sömürgeciliğe ve ırk ayrımına karşı mücadele eden halkları selamlar ve militan dayanışmalarını dile getirir.

Yeni Bir 12 Mart İçin Kabaran İştahlar

«12 Mart» terimi ülkemizin yakın tarihinde yaşanmış faşist bir dönemi temsil etmektedir.

12 Mart'ın başlamasından bu yana 8 yıl, bitiminden bu yana ise beş buçuk yıl geçmiştir, fakat egemen sınıflar 12 Mart'ın kârlı günlerinin rüyasını bugüne dek sürdüregelmişlerdir.

● Çünkü 12 Mart, Türkiye'de insan haklarının azgınca çiğnendiği, işkence odalarında devrimcilerin ve yurtseverlerin inletildiği, işçi sınıfı düşüncesi başta olmak üzere her türlü sol düşünceye karşı beyaz terörün amansızca yoğunlaştırıldığı, idam sehpalarının kurulduğu, gece yatağında uyumakta olan yurtseverlerin ani baskınlarla katledildiği, grevlerin yasaklandığı, toplu sözleşmelerin sıkıyönetim hakemliğinde (!) yapıldığı, emekçi kitlelerin ekonomik ve demokratik mücadelesinin zorbaca boğulmak istendiği, küçük üreticilerin ürünlerinin fiyatlarının dondurulduğu, okullarda öğrencilerin demokratik istemlerine karşı acımasız bir baskının uygulandığı bir dönemin adıdır.

● 12 Mart, Türkiye üzrerindeki Amerikancı emperyalist egemenliğinin ve emellerinin pekiştirildiği, ABD'ye yaranmak için köylümüzün haşhaş yetiştirmesinin kanun gücündeki bir kararname ile yasaklandığı, emperyalist silah tekellerine külliyetli miktarda silah ve uçak siparişinin verildiği bir dönemin adıdır.

● 12 Mart, mazlum millete karşı şovenizmin ve ırkçılığın şiddetlendirildiği, ulusal demokratik haklar üzerindeki zulmün daha da yoğunlaştırıldığı bir dönemin adıdır.

● 12 Mart, ülkemizin demokratikleşme sürecinde önemli bir yasal statü niteliğini taşıyan ve içinde çeşitli demokratik hükümleri taşıyan ve 9 Temmuz 1961'de halkın oylarının üçte ikisiyle ka-

bul edilmiş olan Anayasa'nın 60 kadar maddesinin geriye doğru değiştirildiği ve demokratik hükümlerin ortadan kaldırıldığı, demokratik bir kurum olan Anayasa Mahkemesinin halkoylaması sonucunda aldığı yetkilerin, halk oylamasına başvurmadan gaspedildiği, böylelikle Anayasa'da gayrı meşru değişikliklerin yapıldığı bir dönemin adıdır.

● 12 Mart, TRT'nin askerileştirildiği, her türlü demokratik görüş ve düşüncenin TRT'de yasaklandığı bir dönemin adıdır.

● 12 Mart, devlet dairelerinde ve benzeri kuruluşlarda çalışan ilerici, yurtsever ve demokrat eğilimli memurların, teknik elemanların ve diğer görevlilerinin işten atıldığı, onlar hakkında gizli servis dosyalarının tutulduğu, ilericilerin fişlendiği bir dönemin adıdır.

● 12 Mart, her türlü işverenin binlerce işçiyi işten çıkardığı, fabrikalar arasında işçi liderlerinin isimlerini hâvi kara listelerin dolaştığı, işçi sınıfının mücadelesinde öne çıkmış işçilerin açlığa ve sefalete mahkum bırakıldığı bir dönemin adıdır.

● 12 Mart, halkının yolunda ve saflarında onurla görev yapan öğretmenlerin alabildiğine kıyıldığı, sörüldüğü, işten atıldığı, bir dönemin adıdır.

● 12 Mart, TÖS, ÜNAS, TEK-SEN, İLK-SEN ve benzeri meslek örgütlerinin kapatıldığı, demokratik gençlik kuruluşlarının faaliyetten alıkonduğu, mühendis ve mimar odalarındaki demokratik yönetimleri baskı altına alarak, yöneticilerin tutuklandığı, oda kongrelerinin baskı altında sağcılara verilmek istendiği bir dönemin adıdır.

● 12 Mart, her türlü devrimci ve ilerici yayının yasaklandığı, demokratik nitelikli günlük gazetelerin belirli periyodlarla kapatıldığı, yazarların, düşünürlerin tutuklandığı bir dönemin adıdır.

● 12 Mart, üniversitelerdeki ilerici ve demokrat eğilimli öğretim üyelerinin bilim özgürlüğünün önlendiği, ilerici öğretim üyelerinin tutuklandığı bir dönemin adıdır.

Bütün bu icraatlar görüldüğü gibi tekelci sermayenin çıkarlarını koruyup geliştirmek, buna karşılık işçi sınıfımızın ve tüm halkımızın emekçi sınıf güçlerinin siyasal ekonomik ve ideolojik mücadelelerinin bastırılmak, sindirilmek ve yıldırılmak amacını taşımaktaydı.

Yapılan herşey emperyalist tekeller ile onların yerli ortakları, Türkiye finans grupları adına yapılmıştı. Ve yapılan herşey bütünüyle halk güçlerimizin çıkarlarına aykırı düşmekteydi.

İşte bu nedenlerden dolayı, tekelci sermaye, o yıllardan bu yana, sürekli olarak 12 Mart ya da benzeri bir rejimin, hatta bazı kesimleriyle daha da azgın, daha da zorba bir faşist rejimin, örneğin, milliyetçi hareket güdümündeki bir kan ve zulüm istibdadının rüyaları içinde olmuşlardır.

Dikkat edilirse, son zamanlarda, 12 Mart ya da benzeri bir faşist diktatörlüğü özleyenlerin sayısı az değildir. İşverenler, son zamanlarda «otoriter rejim» yolundaki görüşlerini sık sık dile getirmeye başlamışlardır.

Onlar, kapitalizmin derinleşen bunalımının faturasını emekçi sınıfların sırtına daha fazla yükleyebilmek için Türkiye'yi dikensiz bir gül bahçesine dönüştürmek istemektedirler. Onlar, emekçi sınıfların ekonomik, demokratik ve siyasal mücadelesini bastırabilmek için «otorite»nin güçlendirilmesini özlemektedirler.

Onlar, Türkiye'yi Pinochet Şili'si, Park Koresi, Ziya Ül Hak Pakistanı, Papadopulos Yunanistan'ı Somoza Nikaragua'sı, Markos Filipinleri, Pehlevi İran'ı, Caetano Portekiz'i, Franko İspanya'sı, Mussolini İtalya'sı ve hatta Hitler Almanyası gibi bir ülkeye dönüştürmek niyetindedirler.

Tekelci sermayenin çeşitli kesimleri, aralarındaki çeşitli nüanslara rağmen, derece derece, ama hepsi hep birlikte, «otoriter» bir rejimin, yani bir istibdat rejiminin, yani faşistlerin ve işbirlikçilerini yönetimindeki bir rejimin özlemleri içindedirler.

Son zamanlarda iyiden iyiye yükseltilen «otorite» çığlıklarının altında yatan gaye budur.

Ve bu karanlık emellere, aynı doğrultudaki kirli planlara ve tertiplere karşı, işçi sınıfı politik hareketi başta olmak üzere tüm ilerici ve demokratik güçler, vakit geçirmeden işbirliği yapmalıdırlar.

Yeni bir 12 Mart'a geçit vermemek, faşist milliyetçi harekete geçit vermemek için salonlarda ve sokaklarda «Faşizme Geçit Yok» diye haykırmak yetmez. Faşizme geçit vermemenin yolu, faşizme karşı sosyalistler başta olmak üzere tüm halk güçlerini birleştirmekten geçer.

ilke 25 Lira

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ